HUNYADI KÁROLY

A munkás-paraszt hatalom védelmében

ZRÍNYI

224 életrajz, 224 életút, amely a magyar történelem egyazon tragikus időszakában, az 1956-os ellenforradalom napjaiban szakadt félbe.

A haza, a szocialista vívmányok védelme békeidőben, hétköznapokon is a felelősség nagy terhével nehezedik a fegyveres erők tagjainak vállára. A legnagyobb próbatétel, a legmeggyőzőbb hitvallás azonban az, amikor az ügy iránti hűséget önnön életünk odaadásával lehet és kell bizonyítani.

1956-ban a proletárdiktatúra védelmében szovjet katonák, magyar munkások és parasztok, pártmunkások és állami tisztviselők, öregek és fiatalok, férfiak és nők vesztették életüket. Mindannyiuk előtt tisztelettel hajtjuk meg az emlékezés zászlaját.

HUNYADI KÁROLY

A MUNKÁS-PARASZT HATALOM VÉDELMÉBEN

XIII. KER
Bp.
1139

ZRÍNYI KATONAI KIADÓ
BUDAPEST, 1981

A MUNKÁS–PARASZT HATALOM VÉDELMÉBEN

Hunyadi Károly

A fegyveres erők hősi halottai 1956–1957

Lektorok

DR. GODÓ ÁGNES
a hadtudományok kandidátusa
PÁLOS TAMÁS

BEVEZETŐ

1956. november 4-én hajnalban a Szolnoki Rádióban felhangzottak az ellenforradalom ellen harcba hívó Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány drámai, s egyben reménykeltő szavai. Az ország népe fellélegezve fogadta a kommunisták által létrehozott új forradalmi központ fellépését és határozott cselekvési programját. A nyílt, őszinte szó mindarról, ami történt, és azokról a célkitűzésekről, amelyeket az új forradalmi hatalom megfogalmazott, a szocialista Magyarországot akaró milliók újjászervezésének, a szocializmus megvédésének és további építésének programját jelentette. Az új forradalmi központnak — a szocialista országok, mindenekelőtt a Szovjetunió segítségével — rövid idő alatt sikerült levernie az ellenforradalmat, helyreállítania az ország törvényes rendjét, biztosítania a munkásosztály vezető szerepét és megteremteni a szocializmust igenlő társadalmi összefogás folyamatos szélesítésének alapját — egyszóval, megújítani a szocialista építőmunkát.

Az idősebb és fiatalabb nemzedékekben azonban máig is él a kérdés, hogyan kerülhetett sor az ellenforradalomra, miképp sodródhatott az ország egy ilyen nemzeti katasztrófa szélére. E kérdés annál is inkább helyénvaló, mivel 1945-tel, hazánk felszabadulásával, olyan történelmi jelentőségű társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális változások kezdőd-

tek, amelyek egyértelműen a magyar nép javát szolgálták. Magyarország népe alig egyetlen évtized alatt — ha sokszor nélkülözések és lemondások árán is — önzetlen odaadással, forradalmi hittel és lendülettel soha nem látott, de nem is képzelt társadalmi-gazdasági átalakulásokat valósított meg, s olyan országépítő eredményeket ért el, amelyek ezeréves nemzeti történelmünkben példa nélkül állók. E korszakos vívmányok ma is és a jövőben is szocialista építőmunkánk fundamentumai.

De hát akkor mégis hogyan történhetett?

A Magyar Szocialista Munkáspárt Ideiglenes Központi Bizottsága 1956. decemberi határozatában négy pontba sűrítve foglalta össze az ellenforradalom kirobbanásához vezető okokat.

A szektás-dogmatikus vezetés súlyosan eltorzította a párt irányvonalát és nagy károkat okozott a szocializmus ügyének. Figyelmen kívül hagyták a hazai adottságokat, a nemzeti sajátosságokat, s ezért képtelennek bizonyultak arra, hogy a szocializmus építésének nemzetközi fő törvényszerűségeit helyesen alkalmazzák hazánkban. Megsértették a pártéletre, a párt és a munkásosztály, a párt és a tömegek kapcsolatára vonatkozó lenini elveket. Mindez nagyon is megkönnyítette a külső és belső ellenséges propaganda dolgát, elősegítette a különböző ellenforradalmi szervezkedések és párton belüli revizionista törekvések hatásosságát, illetve érvényesítését.

Az ellenforradalom előkészítésében és megkísérelt végigvitelében döntő szerepet játszott Nagy Imre és csoportja. E dicstelen szerepre vállalkozó revizionista árulók végigjárták az utat a párton belüli frakciózástól a burzsoáziával és az imperialistákkal kötött titkos és nyílt szövetségig, megnyitották az ellenforradalom számára a hatalomhoz vezető utat. Nagy Imre és csoportja előkészítette a proletárdiktatúra megdöntésének programját, összefogott a régi rend erőivel, nyílt szovjetellenes harcra hívott fel, nacio-

nalista platformról utat nyitott az ellenforradalmi erőknek, és határozott intézkedéseket tett az ellenforradalom felülkerekedése érdekében. Nagy Imre és csoportja jóval 1956 októbere előtt titkos, földalatti szervezkedést folytatott a munkáshatalom megdöntésére, és eljutott a kétségtelen hazaárulásig. Nagy Imre miniszterelnök, aki például nem gondoskodott a budapesti pártház védelméről, törvényellenesen rehabilitálta Mindszenty Józsefet, akit visszahelyezett „minden állampolgári és egyházi joga korlátozás nélküli gyakorlásába". Mindezt azzal tetőzte be, hogy ugyancsak jog- és törvényellenesen, bejelentette a szakítást a Varsói Szerződéssel, és az ellenforradalom megsegítésére nyílt, fegyveres beavatkozásra hívta fel a nyugati imperialista erőket.

Az ellenforradalom hazai fő erejét a politikai hatalmától, gazdasági alapjától korábban megfosztott, kapitalista és fasiszta restaurációra törő egykori nagybirtokos és tőkésosztály, valamint az ezekhez kötődő reakciós körök képezték. A hazai ellenforradalmi erőknek sikerült a revizionistáktól a horthystákig és a nyilasokig széles körű, jól megszervezett összefogást teremteniük.

Az ellenforradalmi felkelés legerősebb tényezője a nemzetközi imperializmus volt, s ily módon a szocialista rendszerrel szemben két egymással szövetkezett, belső ellenforradalmi és nemzetközi imperialista erő lépett fel. A nemzetközi imperializmus és a belső ellenforradalmi erők mindent megtettek azért, hogy hazánkban megdöntsék a munkásosztály hatalmát, felszámolják a szocialista építést, visszaállítsák a burzsoá-földesúri rendszert és a Magyar Népköztársaságot kiszakítsák a szocialista közösségből.

A helyzet reális értékelésének elválaszthatatlanul meghatározó eleme a szocializmus erői állapotának, arányának megítélése. Talán furcsán hangzik, de a szocializmusért vívott küzdelem megelőző története, valamint az 1956-os ellenforradalom leverése és a konszolidáció, majd a szocialista építés biztató

kibontakozása arról tanúskodik, hogy a szocializmus erői az ellenforradalom alatt is lényegesen nagyobbak voltak, mint a reakció erői. Ezek az ellentétes erők azonban nem voltak egyforma állapotban. A szocializmushoz hű erőket az építés közben elkövetett hibák megosztották, a párt és az állam vezetését megbénította az árulás, ezzel szemben az ellenforradalom erői szervezettek és rendkívül aktívak voltak. Különösen súlyos következményekkel járt, hogy a kommunista párt is megbénult, a szocializmus hívei határozott vezető nélkül maradtak. Egyrészt az ellenforradalom erőinek szervezettsége, másrészt a szocializmus tömegeinek dezorganizáltsága következtében állhatott elő olyan helyzet, hogy átmenetileg a nagyobb erő hátrányos helyzetbe került a kisebbel szemben. Ebben a helyzetben a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány kiáltványában bejelentette, hogy „...munkásosztályunk és hazánk érdekében azzal a kéréssel fordult a Szovjet Hadsereg parancsnokságához; segítsen népünknek a reakció sötét erőinek szétverésében és abban, hogy helyreállítsuk a rendet és nyugalmat hazánkban." E sorsdöntő lépés nyomán nyújtott szovjet segítség biztosította, hogy az ellenforradalmárok fegyveres erőit gyorsan szétverjék. Ez volt a feltétele és biztosítéka annak, hogy az ország elkerülje a nyugati imperialista erők betörését Magyarország területére. De nemcsak ez volt a tét. Az ellenforradalmi lázadás nem csupán a magyar nép szocialista vívmányait és nemzeti függetlenségét akarta megsemmisíteni, hanem támadás volt az egész szocialista világ, Európa és az emberiség békéje ellen. A küzdelem nemcsak a magyarországi forradalmi és reakciós erők között folyt, hanem egyben a haladás és a reakció, a szocializmus és az imperializmus összecsapása is volt.

A Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésének és a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormánynak elévülhetetlen történelmi érdeme, hogy a szocializmus

útjára lépett magyar népet megszervezve, megvédte a felszabadulással kezdődő történelmi átalakulások eredményeit, és a torzításoktól elhatárolva magát, megteremtette a szocialista építés olyan feltételeit, amelyek közepette messzemenően érvényesül az új társadalom, a szocializmus építése fő törvényszerűségeinek és a nemzeti feltételeknek, sajátosságoknak az összhangja.

Az MSZMP fentebb már említett decemberi határozata, amely a nemzeti sorskérdésben foglalt elvi állást, a magyar kommunisták elszántságát tükrözte az ellenforradalom leverésére, a hatalom megvédésére, a magyar kommunista mozgalom és a szocialista építés megújhodásának alapját jelentő elvi politika kidolgozására és valóra váltására. A határozat a dolgozó magyar nép gondolatait, nemzeti érzelmeit, vágyait és törekvéseit tükrözte, éppen ezért e tömegek támogatását élvezte.

A határozat az adott időszak fő feladatát fogalmazta meg, amikor kimondta: „A kommunistáknak most elsősorban türelmes felvilágosító munkával, meggyőzéssel, az ellenség leleplezésével és politikai elszigetelésével — s ha kell, fegyverrel is — küzdeniük kell az ellenforradalmi veszély ellen."

A forradalmi ellentámadás kibontakozását az ellenforradalom ádáz utóvédharcokkal próbálta megakadályozni. Kísérletei azonban megtörtek a szocializmushoz hű tömegek ellenállásán, az MSZMP politikai platformjának megvalósítására irányuló készségén. A decemberi határozat után egyre nagyobb lendülettel tért nyert a forradalmi erők ellentámadása.

Az új forradalmi központ megkülönböztetett figyelmet fordított a fegyveres erők újjászervezésére, ütőképességének biztosítására. A legfontosabb feladatnak a forradalmi karhatalom azonnali létrehozását tekintette. A szerveződő karhatalom soraiba elsőként a kommunisták, a munkásküzdelmek veteránjai, valamint a Magyar Néphadsereg hivatásos és

tartalékos tisztjei, a belügyi szervek beosztottjainak túlnyomó többsége jelentkezett. A Néphadsereg tisztjeinek döntő többsége Nyilatkozatban tett hitet a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány politikájának támogatása, a szocialista rendszer védelme mellett. A forradalmi karhatalom kötelességteljesítését meghatározta az ellenforradalom napjaiban elesett bajtársak hősi helytállása is.

Az ellenforradalom az első perctől kezdve a legbátrabbak szóval, tettel és fegyverrel tanúsított ellenállásába ütközött. Ennek a harcnak a során szovjet katonák, magyar munkások és parasztok, pártmunkások és állami tisztviselők, öregek és fiatalok, férfiak és nők vesztették életüket — sokukkal, mint a proletárdiktatúra meggyőződéses és közismert híveivel, a fasiszta lincselők végeztek, mások a fegyveres összecsapásokban estek el, közöttük a Magyar Néphadsereg katonái és a Belügyminisztérium különböző szerveinek és csoportjainak beosztottjai.

E kötetben rájuk, a Honvédelmi Minisztérium és a Belügyminisztérium hősi halottaira emlékezünk. A kötet azoknak állít emléket, akik népünk és nemzetünk válságos napjaiban azt tették, amit meggyőződésük és lelkiismeretük diktált. Ez a „belső vezérlés" az embert akkor hatja át a legerősebben, amikor a legfeszültebb, a legnehezebb, vagy néha a legkilátástalanabb helyzetben kell tenni, kiállni, eszméhez, meggyőződéshez hűnek maradni, emberhez méltóan cselekedni. Ezek a katonák és tisztek hűek maradtak az ügyhöz, bajtársaikhoz és önmagukhoz. Tiszta szívvel, életük feláldozásával szolgálták a munkáshatalom védelmét. Néhány kivétellel huszonévesek voltak. Még alig éltek, készültek az életre. Sokan közülük leszerelés előtt álltak, civil ruhájuk már a laktanyában volt. Tele voltak munkakedvvel, vágyakkal, tervekkel, elképzelésekkel, bizton tudták, hogy az új társadalomban megvan a lehetőségük a boldogulásra, az emberi életre.

Munkások gyermekei, volt urasági cselédek fiai vonulnak el az emlékező és tanulságokat kereső olvasó előtt. És amikor felidézzük most e hősök életútját, azért tesszük, hogy tisztelegjünk helytállásuk és áldozatuk előtt, s újra meg újra végiggondoljuk hősi haláluk értelmét.

Ezeknek a fiatalembereknek a sorsában — kinél tudatosan, kinél ösztönösen — összesűrűsödött mindaz, ami hazánkban 1945 óta végbement. Helytálltak a néphatalomért, amelyet magukénak tekintettek. Ők egy dolgot megéreztek, vagy jól tudtak, mégpedig azt, hogy támadás indult annak a rendszernek az állami, politikai szervei és személyei ellen, amelyek és akik 1945 után a régebbihez képest gyökeresen újat akartak és próbáltak megvalósítani. Az eszmében és az emberekben való hitük őszinte és tiszta volt. A fegyelem, a katonai eskü szentsége, a parancs vita nélküli teljesítése vérükké vált.

Áldozatuk értelme abban rejlik, hogy az ellenforradalmat sikerült levernünk, megvédtük hazánkban a néphatalmat, a szocializmus vívmányait. Éppen ezért emlékük soha el nem halványulhat.

A magyarországi 1956-os események tanulságai azt bizonyítják, hogy a problémák, feszültségek megoldására, a válságból kivezető út programjának megfogalmazására és valóra váltásának vezetésére egyedül a marxista—leninista forradalmi párt képes. A szocialista építésben — mindenekelőtt szubjektív okokból — jelentkező hibákat, torzulásokat a dolgozó emberek javára kijavítani csakis a szocialista hatalom megújításával, csakis a marxizmus—leninizmus elveinek következetes érvényesítésével lehet.

Az ellenforradalom leverése, a konszolidáció, a szocialista építés kibontakozása egyértelműen húzza alá és meggyőzően bizonyítja a marxista—leninista forradalmi párt vezető szerepének alapvető fontosságát.

A tanulságok ugyanakkor arra is felhívják figyelmünket, hogy a párt csak a munkásosztállyal, a dol-

gozó néppel összeforrva dolgozhat eredményesen. Pártunk erejének döntő forrása, hogy következetesen érvényesíti politikájában és munkastílusában — ahogy Kádár János elvtárs mondotta — „. . . a dolgozó tömegek iránti feltétlen bizalomról, a pártonkívüliek megbecsüléséről, az emberek iránti tiszteletről" szóló követelményeket. A munkásosztály, a dolgozó nép, a szocialista haza ügyének szolgálata hatja át a párt egész tevékenységét, amelynek alapja „. . . az elvileg szilárd, osztálykérdésekben meg nem alkuvó, ugyanakkor az életet, a körülményeket számba vevő, emberséges, kommunista politika".

Az elesettek áldozata, az ellenforradalom leverése, a munkáshatalom megvédése vérrel pecsételte meg és egy rendkívüli válságos helyzetben juttatta kifejezésre népünk testvéri szövetségének és fegyverbarátságának jelentőségét a szocialista testvérországokkal, mindenekelőtt a Szovjetunióval. Az azóta eltelt 25 év egyértelműen igazolta, hogy politikai, gazdasági, ideológiai összefogásunk a testvéri országokkal, a hadseregeink közötti megbonthatatlan fegyverbarátság fejlődésünk, függetlenségünk, szocialista építésünk biztosítéka, nemzeti és nemzetközi érdekeink érvényesítésének alapvető feltétele.

Az ellenforradalom elleni fegyveres harcokban a Honvédelmi Minisztérium, a Belügyminisztérium, majd a Fegyveres Erők Minisztériuma állományából 224 sorkatona, karhatalmista, határőr tiszthelyettes és tiszt áldozta életét. Rajtuk kívül nem kevés katona, karhatalmista tiszthelyettes és tiszt, a fegyveres harcon kívül esett áldozatul az ellenforradalomnak.

A fegyveres harcokban elesetteket helytállásukért a honvédelmi, illetve a belügyminiszter hősi halottá nyilvánította.

A hősi halottak emlékét családjuk, hozzátartozóik, fiatalok és idősebbek közösségei, köztük katonai és belügyi szervek, alakulatok őrzik és adják tovább. Az elesettek nevét síremlékek, emléktáblák, köny-

vek, újságok, utcák, iskolák, úttörőcsapatok, szocialista brigádok, ifjúsági klubok, sportversenyek örökítik meg. Emléküket az utódok kegyelettel ápolják.

A Magyar Néphadsereg hősi halottainak életrajzához a Honvédelmi Minisztérium Személyügyi Főcsoportfőnökségének iratanyagát használtam fel. Külön megköszönöm a Főcsoportfőnökség vezetőinek és munkatársainak segítőkész támogatását.

A Belügyminisztérium hősi halottainak, valamint a Budapesti Pártbizottság székházának védelmében elesett karhatalmisták hősies helytállásának bemutatásához a Belügyminisztérium személyügyi anyagain és munkatársainak segítőkészségén kívül, az alapot Hollós Ervin—Lajtai Vera: *Köztársaság tér, 1956* (Kossuth Kiadó 1974.) című munkája nyújtotta.

A határőr hősi halottak életútját Szilvási Ferenc: *Határőr hősök nyomában* (BM Határőrség Politikai Csoportfőnöksége, Budapest 1979.) című könyve alapján állítottam össze.

Budapest, 1981. szeptember.

Hunyadi Károly

ALBECKER RUDOLF

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Budapesten született. A család nehéz körülmények között élt, így a nagyobb fiúnak korán munkába kellett állnia, hogy beteg édesanyja válláról levegye a gondok nehezét. Szófogadó, józan életű és gondolkodású fiúnak ismerték, aki a családért ereje megfeszítésével dolgozott. A jobb megélhetés reményében költözött a kis család később Esztergomba. A fiú gépjárművezetői jogosítványt szerzett.

Mikor eljött a katonai szolgálat ideje, a családfenntartótól elbúcsúzott a család. Nem kértek szolgálathalasztást, csak azt, hogy ne kerüljön messzire. Teljesítették a kérést, és a családszerető katonafiú gyakran kapott engedélyt a hazatérésre. Ezt a kedvezményt fegyelmezett magatartással hálálta meg. „Derék, jó katona volt, aki társainak is szívesen segített a munkában, önzetlenül vállalt mások helyett is olyan feladatot, ahol az ő szakmai hozzáértése jól érvényesült" — emlékezett rá később a parancsnoka.

A családjáért érzett és viselt felelősségét jól összeegyeztette a közös cél szolgálatával. Amikor egységüket 1956. október 23-án felrendelték Budapestre, a Magyar Rádió védelmére, azt mondta gépkocsivezető társainak: „Figyeljünk egymásra, fedezzük egymást, s aki veszélyes helyzetbe kerül, annak mindenki segítsen!"

Gépkocsijával mindig a legveszélyesebb pontokon tűnt fel, hogy társainak közel vigye a fegyver- és lőszer-utánpótlást. Október 24-én éjszaka alegysége heves tűzharcot vívott az ellenforradalmi bandákkal. Gépkocsijával éppen társait igyekezett megközelíteni, amikor a volán mellett lövés érte. Kiugrott, hogy fegyverrel válaszoljon, de ekkor egy gyilkos géppisztolysorozat kioltotta fiatal életét.

ALBERT GYÖRGY

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Brăilában született. A család később Budapestre költözött. Apja a Csepel Vas- és Fémműveknél dolgozott mint hengerész. Albert György a családban a legidősebb gyerek volt. Az általános iskola elvégzése után vasesztergályos szakmát tanult, és Csepelen az Acélműben dolgozott. Szaktársai szerették és tisztelték szorgalmáért, szakmaszeretetéért. Bekapcsolódott az ifjúsági szervezet munkájába is. Aktívan részt vett az üzem kulturális és sportéletében. Tagja volt a népi táncegyüttesnek és a futballcsapatnak.

1955-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Fegyelmezett, szorgalmas katonának ismerték. Nagy aktivitással vett részt itt is a zászlóalj kulturális életében. A közös megmozdulások irányítója, szervezője volt. Ugyanígy a sportban is kiemelkedő szerepet játszott.

„Sokoldalú, nagyszerű katona volt" — emlékeznek rá volt katonatársai. Parancsnokai is szerették. Sokszor részesült dicséretben. A katonai és a politikai kiképzésben elért eredményéért, fegyelmezett, példás magatartásáért őrvezetővé léptették elő.

1956. október 23-án egyike volt azoknak, akiket Várkonyi György hadnagy parancsnoksága alatt a Budapesti Pártbizottság védelmére vezényeltek. Albert György az épület 2. és 3. emeletén teljesített szolgálatot. Példamutatóan helytállt.

Október 30-án az első emelet védelmében vett részt. Harc közben súlyosan megsebesült. Az épületbe behatoló ellenforradalmárok a lépcsőházban elfogták és a helyszínen kivégezték.

A Csepeli Újtemetőben helyezték örök nyugalomra.

ALBERT PÁL

1929—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Karancslapujtőn született munkáscsaládban. Apja a bányánál lakatosként dolgozott. A család egyetlen gyereke volt.

„A munkásmozgalom már a bölcsőmnél is őrt állt, hiszen minden ismerősünk, barátunk kommunista, de legalábbis haladó gondolkodású volt" — írta önéletrajzában. Nem véletlen tehát, hogy Albert Pál 16 éves korában tagja lett a Magyar Kommunista Pártnak, és az maradt mindhalálig.

Éppen az ellenforradalmi lázadás évében határozta el, hogy a katonai pályát választja élethivatásul. Salgótarjánban, a Nógrád megyei Kiegészítő Parancsnokság állományában továbbszolgáló tizedesként kezdte el hivatása gyakorlását. Apjának így indokolta pályaválasztását: „Ez férfias, egész embert kívánó munka, ahol megmutathatom, hogy nem ijedek meg a saját árnyékomtól."

Amikor az ellenforradalmi bandák teljes és végleges felszámolására megalakult a karhatalom, az elsők között jelentkezett. Parancsnoka mondta róla: „A Kiegészítő Parancsnokság állományából a salgótarjáni kommunista munkásőrökhöz csatlakozott fegyveres karhatalmi szolgálatra. Több esetben részt vett fegyveres ellenforradalmi csoportok lefegyverzésében. Ezekben az akciókban bátran és hősiesen viselkedett."

Fegyveres ellenforradalmi bandák ellenőrzésük alá akarták vonni a Nógrádszakál és Ipolytarnóc közötti vasútvonalat. Ennek megakadályozására karhatalmi alegységet vezényeltek a helyszínre.

1956. november 15-én az ellenforradalmárok támadásának visszaverése közben halálos lövés érte Albert Pált. A salgótarjáni kórházban belehalt sérülésébe.

ANDREJKA JENŐ

1917—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alezredessé léptette elő.

Somogy megyében, Karádon született. Apja lakatos volt. A család azonban hamar egyedül maradt, az édesanya, aki szakácsnő és takarítónő volt, tartotta el két gyermekét.

Andrejka Jenő műszerész szakmát tanult, és az Egyesült Izzóban dolgozott műszerészsegédként.

A munkásmozgalomhoz hamar megtalálta az utat. 1936-tól a Vasas Szakszervezet tagja volt és 1945-ben a Magyar Kommunista Párt tagja lett. Állandó tagja volt az Egyesült Izzó falujáró csoportjának, és a szakszervezetben is tevékeny részt vállalt.

1949-ben, amikor a párt a munkásosztály legjobbjait küldte a hadseregbe, Andrejka Jenő is bevonult. Alosztályparancsnoki tanfolyamot végzett, és mint tüzértiszt különböző parancsnoki beosztásokat látott el. Az 1950-es jellemzésében ez áll: „Fegyelmezett, tisztelettudó, előzékeny, józan gondolkodású elvtárs. Képzett katona. Élenjáró szakaszt nevelt." Egy későbbi feljegyzés arról tanúskodik, hogy „sokat foglalkozik a fiatal, tapasztalatlan káderekkel, akik a segítségével jó eredményeket érnek el".

Később elvégezte a katonai akadémiát és a Honvédelmi Minisztériumban teljesített szolgálatot. Jó munkájáért és kiváló emberi tulajdonságaiért őrnaggyá léptették elő. Parancsnokai itt is becsületes, őszinte emberként jellemezték, aki fáradságot nem ismerve dolgozott a néphadsereg erősítéséért és a munkáshatalom védelméért.

1956. október 24-én a Vörös Csillag (ma Zrínyi) Nyomda védelmére rendelték ki. A tűzharcban az ellenforradalmárok lelőtték.

ANTAL GYULA

1913—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Komlódtótfaluban született. Kilencen voltak testvérek. Édesapja kubikos volt.

Az elemi iskolát Komlódtótfaluban végezte el. A nagy család szűkös körülmények között élt, így neki is korán dolgoznia kellett. Mint fiatal gyerek aratott, csépelt, szántott, kapált és nehéz kubikosmunkát végzett. 1940—1945 között a Diósgyőri Vasgyárban dolgozott mint kazánkovács.

A felszabadulás után rendőri szolgálatra jelentkezett. A Borsod megyei Rendőr-főkapitányságra osztották be, rövidesen törzsőrmesterré léptették elő.

Szoros, jó kapcsolatot tartott fenn szülőfaluja volt zselléreivel, kubikosaival, dolgozó parasztjaival, a bányászokkal és munkásokkal, de éber szemmel figyelt az új rend potenciális ellenségeire, a volt kizsákmányolókra és a bűnözőkre is.

Amikor az ellenforradalmi bandák megkezdték támadásukat a népi hatalom intézményei ellen, fegyvert fogott és harcba szállt ellenük. Kezdettől ott volt, ahol hűségére, erejére, fegyverére szükség volt.

1956. október 26-án Miskolcon is felütötte fejét az ellenforradalom. Elsőként a rend, a közbiztonság, a néphatalom őreivel akart leszámolni, ezért a megyei Rendőr-főkapitányság épülete ellen indított támadást. Antal Gyula hősiesen harcolt az ellenforradalmárok ellen, akik később elfogták és megölték.

Hejőcsabán helyezték örök nyugalomra.

APRÓ JÓZSEF

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel. A honvédelmi miniszter őrmesterré léptette elő.

Jászkiséren született. Édesapja a felszabadulás előtt két hold földjét felesbérlettel toldotta meg, hogy ha szűkösen is, de megélhessen a hattagú család. Apró József alig múlt hároméves, amikor apja munkaképtelenné vált. Ettől kezdve a sorra felcseperedő gyerekek, meg az édesanya teremtették elő a mindennapi kenyeret.

Apró József néhány évre az építőiparba ment segédmunkásnak, de a föld meg a paraszti munka szeretete visszahívta. Bevonulásáig a Jászkiséri Állami Gazdaság fogatosa volt. Itt lett tagja az ifjúsági szervezetnek.

1955 novemberében vonult be tényleges katonai szolgálatra Kecskemétre. A szorgalmas, fegyelmezett újoncot hamarosan tisztesiskolára küldték, amit kiváló eredménnyel végzett el. Akkori alegységparancsnoka így emlékszik rá: „Nemcsak szorgalmas és fegyelmezett volt, hanem jó parancsnoki adottságokkal is rendelkezett. Mint gyakorló rajparancsnok, szinte észrevétlenül a saját, jó elképzeléseinek szolgálatába tudta állítani beosztottjait. Csendesen, szinte halkan irányított, szava mégis határozott volt. Mindig tudta, hogy mikor kell csak irányítani, és mikor kell neki magának is megfogni a munka nehezét. Ő például mondhatta azt a lőtéren: úgy lőjetek ahogyan én! Az iskola legjobb lövői közé tartozott."

Ekkor jött az ellenforradalmi lázadás. Alakulatát 1956. október 23-án Budapestre vezényelték az ellenforradalmárok elleni harcra. Mindvégig esküjéhez híven teljesítette a kötelességét. November 4-én az egység visszaindult Kecskemétre. A szolgálat teljesítése közben halálos sebet kapott.

Szülőfalujában, Jászkiséren helyezték örök nyugalomra.

ASZTALOS JÁNOS

1918—1956

Hősi halott. Helytállásáért Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. Az Elnöki Tanács vezérőrnaggyá nevezte ki.

Pozsonyban született munkáscsaládban. Ő maga az aranyműves szakmát sajátította el. 1935-ben bekapcsolódott a munkások sportegyesületének munkájába, majd a szakszervezet tevékenységébe. Mind több politikai jellegű feladat végrehajtásában vett részt. Szemináriumra járt, agitációs munkát végzett, röpcédulát terjesztett, plakátot ragasztott. Részt vállalt a Vörös Segély munkájából is. Fokozatosan kialakult kommunista meggyőződése és magatartása. 1940-ben tagja lett a Kommunisták Magyarországi Pártjának. Aktívan részt vett a párt illegális munkájában, 1942-ben letartóztatták. Az Andrássy laktanyában kínozták és vallatták. Börtönbe került, majd Nagykanizsára internálták. A felszabadulás után Zalaegerszegen végzett pártmunkát, majd az egyik pártiskola igazgatója lett. A párt 1948-ban a Magyar Néphadseregbe küldte. Politikai tiszt lett, különböző magas beosztásokban a politikai munka egyik irányítója volt a fejlődő szocialista hadseregben. Eredményes munkássága nyomán rövid időn belül ezredessé lépett elő.

1956. október 23-tól az országos pártközpont védelmének egyik vezetője volt. Október 28-án Mező Imre, a Budapesti Pártbizottság titkára, a Központi Vezetőség Katonai Bizottságától azt kérte, hogy küldjön a pártbizottságra egy katonatiszti csoportot, amely közreműködik a budapesti munkásság felfegyverzésében, a munkásmilícia megszervezésében. Tóth Lajos ezredes vezetésével egy törzs alakult a Budapesti Pártbizottságon. A törzs politikai helyettesévé Asztalos János ezredest nevezték ki. Feladata a törzsben folyó politikai munka irányítása és a kerületekbe kiküldött tisztek politikai vezetése volt. Asztalos János a Budapesti Pártbizott-

ság vezetőivel együtt a politikai munka és a pártház védelmének egyik kiemelkedő szervezője és irányítója volt. Október 30-án nemcsak szervezte a védelmet, ő maga is részt vett a fegyveres harcban. A kora délutáni órákban, amikor teljesen kilátástalanná vált a további védelem, az épületben levő polgári személyek, nők, gyermekek megmentése érdekében felmerült az a gondolat, hogy próbáljanak megállapodni a támadókkal. A cél az volt, hogy az épület átadása ellenében elérjék az épületben lévők szabad elvonulását. Mező Imre egyetértve a javaslattal, mint parlamenter, egyedül akart kimenni a pártház elé és tárgyalni. Asztalos János és Papp József ezredes ez ellen tiltakozott. Nem engedték Mező Imrét egyedül kilépni az épületből. Ragaszkodtak ahhoz, hogy ők is vele menjenek. Így hárman, fehér zászlóval léptek ki a székház elé. Néhány pillanatra elhallgattak a fegyverek, hogy aztán annál nagyobb erővel szólaljanak meg ismét. Az ellenforradalmárok a három parlamenterre összpontosították a tüzet. Elsőként Asztalos János ezredes, majd Mező Imre és Papp József ezredes esett össze. Ezután a támadó ellenforradalmárok az elesettek holttestét meggyalázták.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BAGI JÁNOS

1926—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter századossá léptette elő.

Szarvason született. 1945-ig édesapjával együtt egy grófi birtokon cselédeskedett. A család a felszabadulás után nyolc hold földet kapott. A szükséges eszközök nélkül nehezen boldogultak. Számukra, mint olyan sok volt cseléd számára, a termelőszövetkezetek szervezése jelentette a kivezető utat a nyomorúságos helyzetből. Apja 1948-ban belépett a helyi termelőszövetkezetbe. Bagi János 1949-ben önként bevonult a BM Belső Karhatalomhoz.

Előtte is kitárult a kapu. A volt cseléd végre tanulhatott. Parancsnokai felismerték tudásszomját és iskolára küldték, amelynek elvégzése után tisztté avatták. A nép ügyét fegyelmezetten, felelősséggel és politikai érettséggel szolgálta. A szolgasors nehéz évei alatt megtanulta, hogy ki a barát és ki az ellenség, és azt is tudta, hogy a volt kizsákmányolók nem önként mondtak le kiváltságos helyzetükről, hogy erővel kell őket távol tartani a hatalomtól. Beosztottaitól is hasonló felelősségérzetet követelt.

Kiváló munkája elismeréséül rövid időn belül főhadnaggyá léptették elő. Kitűnt az 1956-os árvízi mentési munkálatoknál is.

Az ellenforradalmárok ellen kiemelkedő bátorsággal harcolt. 1956. október 23-án beosztottjaival együtt a Magyar Rádió védelmére vezényelték. Szervezte és vezette beosztottjai hősi harcát. Hajnalig ő maga is részt vett az élethalál küzdelemben. Október 24-én a hajnali órákban az ellenforradalmárok gyilkos sortüzének esett áldozatul.

Szarvason helyezték örök nyugalomra.

BAKK JÁNOS

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Mezőkomáromban, nincstelen agrárproletár családban született. Apja a felszabadulás utáni földosztáskor öt hold földet kapott. Bakk János az elemi iskola elvégzése után villanyszerelő szakmát tanult, és az Észak-dunántúli Áramszolgáltató Vállalatnál helyezkedett el. Munkahelyén nyomban belépett a szakszervezetbe és bekapcsolódott az ifjúsági szervezet munkájába is.

1954-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalom Országos Parancsnokságához. Híradókiképzést kapott. Katonai szolgálatát pontosan és fegyelmezetten látta el, ezért többször meg is dicsérték. „Szerénységéről, példás magatartásáról közismert volt" — olvasható egy parancsnoki jellemzésben.

Másoknak is példát mutató igyekezettel dolgozott a szolgálat hétköznapjaiban, és ugyanilyen lelkes odaadással vett részt az ellenforradalmárok elleni fegyveres harcban is.

1956. október 23-án a Magyar Rádió védelménél hősiesen helytállt. Az egész éjszaka tartó hősi küzdelem után a túlerőben lévő ellenforradalmárok behatoltak az épületbe és elfoglalták. A kezdeti zűrzavart kihasználva sikerült elmenekülnie. Szolgálati helyére, a Szamuely laktanyába igyekezett, hogy ott maradt társaival együtt újabb bevetésre induljon. Útközben, a Teleki téren az ellenforradalmárok elfogták és agyonlőtték.

A mezőkomáromi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Nevét felvette a Győri Vagon- és Gépgyár egyik szocialista brigádja, és róla nevezték el a mezőkomáromi művelődési házat is.

BALASSA JÁNOS

1926—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter századossá léptette elő.

Biharkeresztesen született. 1949 augusztusában önként lépett a rendőrség kötelékébe. A tehetséges, fegyelmezett Balassa János csakhamar kiérdemelte parancsnokai bizalmát, elismerését. Képességei további kibontakoztatása érdekében iskolára küldték. Tisztté avatása után a Belügyminisztériumban teljesített szolgálatot.

Sokoldalú ember, kiváló rendőrtiszt volt. Erről tanúskodnak dicséretei és kitüntetései is.

Kommunista elkötelezettséggel végezte munkáját. A szó szoros értelmében a rend őre volt. Barátságos, készséges, figyelmes azokhoz, akik ügyük intézése miatt fordultak hozzá, de kérlelhetetlen szigorral fordult szembe mindazokkal, akik a dolgozók nyugalmát, békés építőmunkáját bármilyen formában megzavarták.

Az ellenforradalmi lázadás kezdetétől fegyveresen szállt szembe a néphatalom ellenségeivel. Tudta, hogy akik a pártbizottságokat, minisztériumokat támadják, nem a hibák kiküszöbölését, hanem a rendszer megváltoztatását tűzték ki célul.

Egy héten át szinte éjjel-nappal talpon volt. Október 30-án csak néhány percre látni akarta családját. A lakása közelében, a Rákóczi téren egy ellenforradalmi csoport közrefogta és felszólította, hogy igazolja magát. A nép ellenségeivel nem állt szóba, a felszólításnak nem tett eleget. A helyszínen megölték.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BALÁZS ALADÁR

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Várföldén született. Szegényparaszt szülei nehéz körülmények között éltek. A fiú, aki a Bázakerettyei Kőolajtermelő Vállalatnál dolgozott, tartotta el idős szüleit. Az idős szülők egy alkalommal kérték is Balázs Aladár leszerelését, aztán úgy gondolták, kivárják azt az időt, amíg a hadseregben van szükség rá.

Balázs Aladár is nyugtatta szüleit, várjanak rá türelmesen. Közben a katonai illetményéből is küldött haza. Ő nem akart idő előtt leszerelni, kötelességének érezte a katonai szolgálatot. Ezt bizonyította kiemelkedő munkájával is. Katonai szolgálatának első évében tisztesiskola elvégzése nélkül léptették elő őrvezetővé.

A katonai szolgálathoz, a haza fegyveres védelméhez fűződő jó viszonyát a próbatétel idején tettekkel is bizonyította. Amikor az ellenforradalmi lázadás leverésére alakulatát Budapestre vezényelték, önként jelentkezett járőrszolgálatra. Október 24-étől napi tíz-tizenkét órát töltött szolgálatban, és mindig a legveszélyesebb gócok felszámolására jelentkezett. A néphatalomra támadókkal szemben nem ismert könyörületet.

1956. október 28-án a Baross téren teljesített járőrszolgálatot. Egy gyanús ismeretlent igazolásra szólított fel, aki hirtelen géppisztolyt rántott elő a kabátja alól és egy sorozattal Balázs Aladárt agyonlőtte, két járőrtársát pedig súlyosan megsebesítette.

G. BALOGH IMRE

1925—1956

Hősi halott. Kitüntették a Közbiztonsági Érdemérem arany fokozatával. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Karcagon született. Apja a felszabadulás előtt három hold földön gazdálkodott és napszámba járt. A felszabadulás után kilenc hold juttatott földdel egészült ki a családi gazdaság. 1952-ben beléptek a helyi termelőszövetkezetbe. G. Balogh Imre 1946-ban lépett a rendőrség kötelékébe.

Parancsnokai és munkatársai is fegyelmezett, kötelességtudó, jó rendőrnek tartották. Azok közé tartozott, akik tudatosan vállalták ezt a nehéz, de szép szolgálatot, és mindent meg is tettek azért, hogy megfeleljenek az elvárásoknak. Munkája mellett tanult, képezte magát. Jó kapcsolatot tartott fenn környezetével munkahelyén Budapesten, a XVI. kerületi Rendőrkapitányságon és a lakóhelyén is. A szülőhelyétől sem szakadt el. Mikor édesanyja özvegyen maradt, ő volt a támasza. Gyakran járt haza, hogy segítsen neki, és azért is, hogy ápolja a kapcsolatot osztályos társaival, az egykori zsellérekkel, részes aratókkal.

Az ellenforradalom alatt karhatalmi szolgálatra jelentkezett és fegyvert fogott a rend, a közbiztonság helyreállításának szolgálatában.

November 13-án a segítségünkre siető szovjet csapatok egyik alegységével járőrszolgálatba indult. A Csömör és Cinkota közötti útszakaszon az ellenforradalmárok elleni tűzharcban életét vesztette.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BANA MIHÁLY

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Sárospatakon született. Édesapja, aki korán meghalt, mezőgazdasági munkás volt. Bana Mihály csak hat elemit végezhetett el és munkába kellett állnia. Előbb a tarcali gépállomáson, majd az Egercsehi Cementgyárban dolgozott mint segédmunkás. Szófogadó gyerek volt, aki minden fillérjét hazaadta, hogy könnyítsen édesanyja gondjain.

1955-ben vonult be tényleges katonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. A fegyelmezett, szorgalmas fiút Szegedre, tisztesiskolára küldték. Az iskola befejezése után tizedessé léptették elő.

Édesanyjának sokszor beszélt arról, hogy leszerelése után tanulni fog, hogy többre vihesse a kétkezi munkánál. Nem panaszkodott, hogy otthon szükség volt a keresetére, még vasárnap is vállalt munkát, hogy segíthessen. Közben nőtt a többi testvér is, és lehetőség nyílott arra, hogy megvalósítsa saját álmait. Terveiről beszélgetett édesanyjával október 24-én is, amikor jutalomszabadságát töltötte a szülői házban. Távirat zavarta meg nyugodt pihenését: vonuljon be alakulatához.

A Budapestre vezényelt alakulattal harcba indult Bana Mihály is a nép hatalmáért, a közös ügyért, de a saját dédelgetett álmaiért, a jövőjéért is.

Október 28-án Budapesten, a Déli összekötő vasúti hídnál teljesített szolgálatot. A hidat támadó ellenforradalmárokkal vívott tűzharcban gerinclövést kapott. Kórházba szállítás után meghalt.

Sárospatakon helyezték örök nyugalomra.

BATA FERENC

1933—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Maglódon született. Apja a MÁV-nál dolgozott. Bata Ferenc a Magyar Állami Vas- és Acélművekben tanult szakmát, majd az Acélöntő- és Csőgyárban helyezkedett el.

1953 novemberében vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Már háromévi szolgálat állt mögötte és a leszereléshez készülődött. Mint az ifjúsági szervezet aktivistája, egyik kezdeményezője volt a „Becsülettel az utolsó percig" mozgalomnak. Ő is, mint annyi más leszerelés előtt álló katona, megfogadta, hogy mindvégig teljesíti azt, amit esküjében megfogadott. Akkor még nem tudta, hogy az eskünek az élete feláldozására vonatkozó pontját is teljesítenie kell.

Bata Ferenc 1956 októberében szabadságon volt szüleinél. Szűkszavú távirat riasztotta és azonnal indult, hogy teljesítse a parancsot, ahogy esküjében megfogadta.

Október 23-án vonult Várkonyi György hadnagy parancsnoksága alatt a Budapesti Pártbizottság épületének védelmére. Október 30-ig sikerült elhárítaniuk az ellenforradalmárok akcióit. De ezen a napon nagy erők vonultak fel ellenük. Bata Ferenc hősiesen harcolt. Előbb a második, a negyedik, majd az első emeletről folytatta a tűzharcot. Az ellenforradalmárok itt fogták el. Lehurcolták a pártház elé. A falhoz állították és meggyilkolták.

Holttestét később nem sikerült megtalálni. A maglódi temetőben a helyi KISZ-szervezet jelképes síremléket állított neki. A maglódi és a monori KISZ-szervezetet róla nevezték el.

BÉKÉSI JÁNOS

1912—1956

Hősi halott. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Battonyán született, szegénycsaládban.

A felszabadulás után a rendőrség kötelékébe került. Képességei kibontakoztatására csak ekkor nyílt lehetőség. Dolgozott és tanult, hogy minél jobban megfelelhessen a vele szemben támasztott követelményeknek. Legutóbb a Pest megyei Rendőr-főkapitányság állományában teljesített szolgálatot tiszti beosztásban.

Szolgálati helyén, a vidéki városban, így emlékeznek rá: „Köztiszteletben álló ember volt. Aki jól ismerte, megszerette, mert mindenkin segíteni akart. S ha nem tudott segíteni, akkor is mindenkit türelmesen meghallgatott, és az embereknek ez nagyon jólesett. Komoly, megfontolt és szolgálatkész volt egész környezetével szemben. Ő valóban a nép rendőre volt."

Becsülettel teljesítette a kötelességét 1956 nehéz napjaiban is. Szolgálati helyén derekasan helytállt. November 5-én hajnalban az ellenforradalmárok megtámadták és agyonlőtték.

Battonyán temették el.

BENEDEK JÓZSEF

1922—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Háromszék megyében, Kisbacon községben született. Kovács szakmát tanult. A Ganz Vagon- és Gépgyárban dolgozott.

1946-ban felvételre jelentkezett a rendőrséghez. A fóti fegyverszertárban teljesített szolgálatot. Képzettségének jó hasznát vette azon a tanfolyamon, ahol fegyvermesterré képezték ki.

Amikor az ellenforradalmárok a néphatalom irányító posztjait támadták, habozás nélkül a védők közé állt.

1956. október 24-én reggel hét órakor lépett szolgálatba. Ekkor érkezett a hír, hogy a Belügyminisztérium védőinek fogytán van a lőszere. Az utánpótlással egy kis csoport indult el Benedek József törzsőrmester parancsnoksága alatt. A lőszerrel eljutottak a Belügyminisztériumhoz, és éppen a kirakodáshoz fogtak, amikor egy ellenforradalmi csoport tüzet nyitott rájuk. Benedek Józsefet egy géppisztolysorozat találta el és meghalt.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BÉRES ZOLTÁN

1928—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Kispesten született. Anyja mosónő volt, nehéz munkával kereste a kenyeret öt gyermeke számára. Béres Zoltánnak a hat elemi után abba kellett hagynia a tanulást, hogy 12 évesen, nehéz fizikai munkát vállalva segítsen a nagy családnak a megélhetésben.

1949-ben önként jelentkezett rendőrnek. A betörési csoport nyomozója lett.

Amikor 1956-ban az ellenforradalmárok akcióba léptek, Béres Zoltánt egy pillanatra sem tévesztették meg a demagóg jelszavak. Látta, kik a leghangosabbak. Evek hosszú során át sokszor találkozott az úgynevezett „szabadságharcosok"-kal, akikről kiderült, hogy közönséges bűnözők. Ezért vállalta a fegyveres harcot ellenük.

1956. október 23-tól részt vett az ellenforradalmárok elleni harcban. Példamutatóan helytállt a budapesti IX. kerületi Rendőrkapitányság védelmében.

Amikor az ellenforradalmi bandák végleges felszámolására létrehozták az „R" csoportot, nyomban ide kérte magát. 1956. december 11-én a csoport egyik brigádját ellenforradalmárok támadták meg, kocsijukat elrabolták, hogy azzal további bűncselekmények elkövetésére induljanak. Béres Zoltánt e banda elfogására kirendelt csoportba osztották be. Mikor az ellenforradalmárokat utolérték, tűzharc bontakozott ki, melynek során haslövést kapott. Sebesülésébe két nap múlva belehalt.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BERKI SÁNDOR

1930—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter főhadnaggyá léptette elő.

Göncön született. A Belügyminisztérium Kormányőrségének kötelékében teljesített szolgálatot.

Fiatalon lett tiszt és parancsnok. Arra esküdött és tett fogadalmat, hogy hű lesz a hazához, a néphez és erre neveli beosztottjait is. Kevés élettapasztalattal rendelkezett, de a hazulról hozott korai élmények mélyen az emlékezetébe vésődtek. Látta és a saját bőrén érezte a kizsákmányoló régi rend okozta gyötrelmeket, szemtanúja volt a fasiszta uralom gaztetteinek. Hivatásul választotta a haza fegyveres szolgálatát és a beosztottait is arra nevelte, hogy semmilyen áldozatot ne sajnáljanak, ha kell az életüket se kíméljék, ha a nép hatalma, elért sikerei veszélybe kerülnek.

Az ellenforradalmi lázadás kezdetétől a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége épületének — Budapest V., Akadémia utca — védelmében vett részt.

1956. október 25-én egy ellenforradalmi csoporttal vívott tűzharcban szívlövést kapott és azonnal meghalt.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BIHARI SÁNDOR

1929—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter főhadnaggyá léptette elő.

Nagyaron született. Szegényparaszt családból származott. Szülei 1945 előtt gazdasági cselédek és napszámosok voltak.

Az elemi iskola befejezése után kovácstanonc lett, majd lakatos szakmát tanult. A MÁV Dunakeszi Járműjavító Üzemében dolgozott. Aktívan részt vett az ifjúsági mozgalomban. Később tagja lett a pártnak.

Kora ifjúságától vonzódott a katonai pálya iránt. Amikor módja nyílt rá, nyomban megvalósította vágyát: 1950-ben önként jelentkezett a Magyar Néphadseregbe.

1952-ben fejezte be a Kossuth Tüzértiszti Iskolán a tanulmányait. Hadnaggyá avatták.

Az önként választott életpályán jól megállta a helyét. A parancsnoki poszton töltött első év után így jellemezték: „A parancsokat pontosan és jól teljesíti, a nagy feladatoktól sem riad vissza. Elvtársias magatartásáért mindenki becsüli, szereti."

A sikeres indulást megakasztotta betegsége. Saját kérelmére tartalékállományba került.

Az 1956-os ellenforradalmi lázadás első hírére nyomban jelentkezett: őrá számíthatnak. S amikor megalakult a karhatalom, az elsők között jelentkezett fegyveres szolgálatra.

1956. december 13-án Battonyán az ellenforradalmárok megtámadtak egy rendőrt. A járőrszolgálatban levő Bihari Sándor a szovjet katonákkal együtt a rendőr segítségére sietett. A tűzharc során életét vesztette.

Békéscsabán helyezték örök nyugalomra.

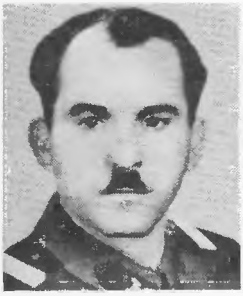

BIKALI GYÖRGY

1919—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Szenyéren született. Érett, tapasztalt emberként ment a néphadseregbe, és vállalt továbbszolgálatot. Mint híradó rajparancsnok dolgozott a Honvédelmi Minisztériumban. Parancsnokai elégedettek voltak munkájával és magatartásával egyaránt. Erről számos dicsérete is tanúskodik. Egyik így szólt: „Önzetlenül és fáradhatatlanul dolgozik. Úgy látszik, hivatásának tekinti a katonai pályát, mert sok időt fordít saját továbbképzésére és beosztottai kiképzésére, nevelésére is."

Valóban hivatásának tekintette a munkáját. Megbízható, jó munkaerőnek tartották, akire bonyolult helyzetben, nehéz körülmények között is lehet számítani. Éppen ezért esett őrá a választás az ellenforradalom első napjaiban, amikor a Parlamentben ilyen szakemberre volt szükség.

1956. október 25-én lépett szolgálatba, és egy-egy órás pihenőkkel talpon volt két héten át. Ő erősítette fel a néphatalmat féltő vezetők hangját, akik csillapítani igyekeztek a félrevezetett, felhevült tömeget.

1956. november 8-án a parancsnoka küldte, menjen haza, látogassa meg a családját. Felesége és két gyermeke várta.

Gyalog indult el a külváros felé. A Rákos vasútállomás környékén tűzharcba került. Innen még továbbjutott. Nem sokkal később, a Jászberényi út környékén egy újabb tűzharcban életét vesztette.

BÓDI LAJOS

1930—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter főhadnaggyá léptette elő.

Szamosangyaloson született. Apja uradalmi gépész volt. Bódi Lajos a felszabadulás után géplakatos szakmát tanult. A tanoncidő alatt bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba. 1951-ben felvételét kérte a Magyar Dolgozók Pártjába.

1951-ben a párt javaslatára mint sorkatona bevonult a Petőfi Politikai Tisztképző Intézetbe. A kísérő javaslatban többek között ez állt: „Mint sorkatona kommunista meggyőződéssel végezte munkáját. Kitűnő agitátornak és propagandistának bizonyult. A parancsnokok és a beosztottak előtt egyaránt tekintélyt vívott ki magának politikai képzettségével, higgadt döntéseivel, emberségével és minden téren érvényesülő példamutatásával."

1952-ben avatták tisztté és rövid pályafutása alatt különböző politikai munkás beosztásokban teljesített szolgálatot.

1956. október 23-án a Magyar Rádió védelmére kirendelt tiszti osztag tagjaként részt vett a Rádiót ostromló ellenforradalmárok elleni fegyveres harcban. Bátran és férfiasan viselkedett, kommunista tiszthez méltóan másoknak is példát mutatott.

Október 24-én délelőtt a Magyar Rádió udvarán az ellenforradalmárok agyonlőtték.

Budapesten, a Rákoskeresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra.

BOGÁR JÁNOS

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Szolgálati Érdeméremmel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Somogyszobon született. Szegényparaszti családból származott. Öten voltak testvérek. A dolgos, erős testalkatú fiút az oroszlányi bányászszázlóaljhoz osztották be katonai szolgálatra.

Az ellenforradalmárok agitációja a széntermelésben is zavart okozott, de Bogár Jánosra nem hatott a demagógia. Hazulról hozta magával a munka szeretetét és a gazdálkodás kétszerkettőjét, hogy munka nélkül semmire sem lehet jutni. Azok közé tartozott, akiket nem csak a parancs tartott a bányánál, hanem az a felismerés is, hogy az országnak szénre van szüksége. Ők a viharos napokban is leszálltak a tárnába, hogy felszínre küldjék a kórházaknak, a gyáraknak, a villamos energiát termelő erőműveknek a szenet.

1956. november 5-én, a bányászszázlóalj feloszlatása után Oroszlányból hazafelé indultak a katonák. Bogár János több társával együtt egy vállalati gépkocsin hazafelé tartott.

Gyulafirátót közelébe értek, amikor fegyveres ellenforradalmárok megállították a gépkocsit, és a fegyvertelen katonákat leparancsolták a gépkocsiról. Igazoltatni kezdték őket, és eközben az egyik ellenforradalmár Bogár Jánost agyonlőtte.

Böhönye község temetőjében nyugszik.

BOJTI IMRE

1909—1957

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter alezredessé léptette elő.

Karcagon született. 17 éves koráig nehezen elviselhető körülmények között, módos gazdáknál cselédeskedett. Tizenhét éves korában bevonult katonának. Részt vett a második világháborúban, ahol szovjet hadifogságba esett. Ott ismerte fel azt az utat, amelyen neki és osztályos társainak járnia kell.

Hazatérve belépett a Magyar Kommunista Pártba, és 1947-ben jelentkezett a szerveződő Magyar Néphadseregbe. 1949-ben elvégezte a Kossuth Akadémiát. Századossá avatták. Műszaki tisztként különböző beosztásokban teljesített szolgálatot. 1953-ban tartalékállományba került, hogy a termelés frontján hasznosítsa szervezőkészségét, tapasztalatait.

Amikor a hazának ismét hű fegyverforgatókra volt szüksége, habozás nélkül jelentkezett az ellenforradalmi bandák elleni harcra. A Belügyminisztérium egyik karhatalmi alakulatához került. Részt vett több ellenforradalmi góc felszámolásában, fegyverek begyűjtésében.

1957. január 12-én Budapesten, a Nádor utcában teljesített szolgálatot. Járőrtársa bement az egyik épületbe, ő kint várakozott. Ekkor egy váratlanul felbukkanó ellenforradalmár szíven lőtte. Bojti Imre a helyszínen meghalt. Gyilkosa egy többszörösen büntetett ellenforradalmi bandita az oroszlányi XVI-os aknában rejtőzött el. 1957 közepén a bányász karhatalmisták leplezték le és fogták el, hogy elnyerhesse méltó büntetését.

Bojti Imrét a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BOJTOR FERENC

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Bevonulása előtt Szenyéren lakott szüleivel és négy testvérével. Édesapja gazdasági cseléd, majd a felszabadulás után a helyi postahivatal kézbesítője volt. A család nehéz körülmények között élt, Bojtor Ferencnek is korán munkába kellett állnia.

Sorkatonai szolgálatra Veszprémbe vonult be. A tanulni vágyó fiatal katonát felcsertanfolyamra küldték, és csakhamar tizedessé léptették elő. Egyre növekvő hozzáértése és fáradságot vállaló magatartása miatt az egységnél mindenki szerette. „Kötelességtudó, a feladatokat legjobb tudása szerint végrehajtó katona volt" — emlékezett rá volt parancsnoka.

Az ellenforradalmi lázadás idején éjjel-nappal szolgálatban volt, hogy a mentőkocsi felcsereként azonnal a helyszínre siethessen.

November 4-én is szolgálatban volt. A lokátorállomásnál a tűzharc során többen megsebesültek. Telefonhívásra Bojtor Ferenc mentőkocsival nyomban a helyszínre sietett, és a sebesülteket a veszprémi kórházba szállította. Amikor a kórházat elhagyva újabb feladatra indult, egy fegyveres ellenforradalmi csoport tüzet nyitott a mentőkocsira. Bojtor Ferenc a helyszínen meghalt.

BORBÉLY KÁROLY

1930—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter századossá léptette elő.

Rakamazon született. Szülei 1932-től vettek részt a munkásmozgalomban. Apját, aki munkás volt, mozgalmi tevékenységéért a csendőrök nyomorékká verték. Egyik szemét is ekkor veszítette el. Az elszenvedett kínzások következtében 1946-ban meghalt.

Borbély Károly cipészsegédként dolgozott. Aktívan részt vett a szakszervezet és az ifjúsági szervezet munkájában. Szülei nyomdokain haladva 1951-ben a Magyar Dolgozók Pártjának tagja lett. Még ebben az évben, a párt javaslatára, hivatásos tiszti pályára jelentkezett. Politikai tisztté avatták. Csakhamar egy ezred politikai tisztje lett. Ebből az időből származó vélemény szerint „a kommunista eszmék meggyőző erejű hirdetője. Frázisoktól mentesen, az életből vett példákkal bizonyította a szocializmus útjára lépő nép igazságait. Soha nem döntött el egy vitát hatalmi szóval, mindig hajlandó volt a megértetésig vitatkozni... A tiszttől a honvédig mindenki szerette, mert odafigyelt az egyéni gondokra, és tőle telhetően segített megoldást találni..."

1954-ben áthelyezték a Belügyminisztérium állományába. Itt is kommunista lelkesedéssel látott munkához. Ügyünkhöz hűen, elkötelezetten nevelte beosztottait, és hamar kiérdemelte parancsnokai, munkatársai és egész környezete megbecsülését, szeretetét.

1956. október 23-tól a Belügyminisztérium épületének védelmében vett részt. Október 24-én éjszaka az ellenforradalmárokkal vívott tűzharcban életét vesztette.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BORBÉLY LÁSZLÓ

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Jászfelsőszentgyörgy községben született. Apja gazdasági cseléd volt, majd a felszabadulás után gyárba ment dolgozni. Borbély László Budapesten épületasztalos szakmát tanult. Bekapcsolódott az ifjúsági szövetség munkájába, amelynek aktivistája lett. A közösségben, a közösségért végzett munka közben megerősödött osztályöntudata, és nemsokára már a Magyar Dolgozók Pártja soraiban vállalta a példamutató, másokat is tettekre serkentő munkát.

Kommunista példamutatással végezte munkáját bevonulása után a hadseregben is. Tisztesiskolára küldték és csakhamar tizedesként, rajparancsnokként oktatta, nevelte a gondjaira bízott fiatalokat. Munkája értékelésében a szakmai hozzáértés mellett mindig hangsúlyozták, hogy ő egyben kiváló agitátor is. Ez a tevékenysége különös hangsúlyt kapott 1956. október 23-án, amikor alegységével a Magyar Rádió védőinek soraiban harcolt.

Amikor egyre hevesebbé vált az ellenforradalmárok rohama, Borbély tizedes, a kommunista katona azt magyarázta társainak, hogy az ellenség nem véletlenül itt kezdte a fegyveres rohamot: az éter hullámain terjesztett hazugságaikkal szeretnék a becsületes embereket félrevezetni. Önként jelentkezett arra a járőrszolgálatra, amelynek feladata a Rádió környékének megtisztítása volt. Ekkor halt hősi halált, vált beosztottainak példaképévé.

BORGULA ANDRÁS

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Mezőberényben született. Apja a felszabadulás előtt gazdasági cseléd volt, 1945-ben három hold földet kapott. A cselédsorban megrokkant szülőket András fiuk tartotta el. Mikor eljött a katonai szolgálatra való bevonulás ideje, a család nem kérte a fiú felmentését. Az apa azt mondta: „Menj fiam, ez kötelesség. Míg kiállod a szolgálatot, megleszünk, aztán majd megint gondunkat viseled."

Borgula András becsülettel teljesítette a kötelességét. Már újoncként is az volt róla a vélemény, hogy önzetlen, mindenkinek segítő, szerény, kötelességtudó ember. Tisztesiskolára küldték, amit kiváló eredménnyel végzett el. Tizedessé léptették elő.

Már a leszereléshez készülődött, amikor a mindvégig becsülettel dolgozó katonát még egy próbatétel elé állította a haza, a nép hatalma, amelyre felesküdött. Ez a helytállás az utolsó lett.

1956. október 23-án vonult Budapestre az alakulat, és Borgula András alegysége mindjárt a Magyar Rádió védelmére indult. A Rádiót akkor már körülvevő tömeg miatt a gépkocsikkal meg kellett állniok. A katonák leugráltak és oszlatni kezdték a tömeget, hogy bejuthassanak az épületbe. Ekkor az ellenforradalmárok tüzet nyitottak a katonákra és Borgula András torkán érte egy lövés. A János Kórházba szállították, ahol nemsokára meghalt.

Mezőberényben helyezték örök nyugalomra.

BOZVÁRI IMRE

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Korán árvaságra jutott. Gyöngyösön, idős nagyszüleinél nevelkedett. Az általános iskola elvégzése után marós szakmát tanult és Egerben a BERVA-nál dolgozott. Keresetével bevonulásáig segítette idős nagyszüleit.

Munkahelyén szerették, mert szolgálatkész, a munkáját szerető ember volt.

Fegyelmezett, munkaszerető maradt bevonulása után is. 1954-ben hívták be katonai szolgálatra a BM Határőrséghez. Dombegyházán teljesített szolgálatot. Parancsnoka és társai egyaránt tisztelték és szerették fegyelmezett magatartásáért, munkaszeretetéért és a közösség érdekében mindig aktív magatartásáért.

Az ellenforradalom kitörésének hírére több társával együtt útnak indították Budapestre. Október 24-én az esti órákban érkeztek az Üllői útra az Iparművészeti Múzeumhoz. Feladatuk a Kilián laktanyába befészkelődött ellenforradalmi csoport felszámolása volt. Az akciót felderítéssel kezdték. A parancsnok önként jelentkezőket kért. A legbátrabbak között ott volt Bozvári Imre is. A feladat végrehajtása közben az egyik épület ablakából golyószóró-sorozatot kaptak. Bozvári Imre két társával — Őze szakaszvezetővel és Vécsei őrvezetővel — együtt súlyosan megsebesült. Bajtársai a Korvin Ottó kórházba szállították őket. Bozvári Imrén már nem lehetett segíteni, belehalt sebesülésébe.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

BRODORITS FERENC

1919—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter őrnaggyá léptette elő.

Nádasdon született. A szegény család gyermeke végigélte a Horthy-rendszer negyedszázados terrorját. A felszabadulás utáni pártharcok idején értette meg, hogy a kizsákmányolók nem adják át önként a hatalmat, erre a nép erejével kell őket kényszeríteni. Belépett a Magyar Kommunista Pártba, majd 1946-ban belügyi szolgálatba állt.

A tehetséges, szorgalmas és a dolgozó nép ügye iránt elkötelezett Brodorits Ferenc csakhamar tiszti iskolára került és annak elvégzése után a Belügyminisztériumban dolgozott.

A fegyelmezett, sokoldalúan képzett tiszt bonyolult körülmények között is képes volt eligazodni és helyes, igazságos döntéseket hozni. Parancsnokai és beosztottai egyaránt tisztelték, szerették önzetlenségéért, áldozatvállalásáért, igazságos és emberséges magatartásáért. Mint háromgyerekes családapa érzékenyen reagált beosztottai otthoni gondjaira.

1956 októberében fegyvert fogott az ellenforradalom leverésére. Beosztottainak is példát mutatva harcolt.

Október 25-én Budapesten, a Práter utcában egy ellenforradalmi csoporttal vívott tűzharc során elfogták. Felhurcolták a Práter utca 44. szám alatti ház harmadik emeletére, ahonnan kilökték az utcára. Nem halt meg azonnal, az utcán az ellenforradalmárok verték agyon.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

XIII. KER. ... Ep. Vár ... 1139

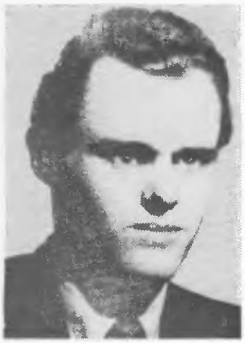

CZINK LÁSZLÓ

1932—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Tatabányán született. Apja bányász volt. Czink László szakérettségi vizsgát tett, majd az Idegennyelvű Főiskolán szerzett képesítést.

1954-ben kezdte meg a sorkatonai szolgálatot a BM Belső Karhatalomnál. A kommunista fiatal otthonról hozta magával az osztályhűségét, a dolgozó nép iránti szeretetét, internacionalista elkötelezettségét. Bányász édesapja üldöztetésének apró gyerekként szemtanúja volt, és már a szülői házban kialakult kommunista jelleme, világszemlélete.

A párt javaslatára ment belügyi tiszti iskolára, ahol rendőr hadnaggyá avatták. Ezután újra iskolára küldték, hogy elméleti képzettségét tovább növelve magasabb beosztás ellátására váljék alkalmassá.

1956-ban az ellenforradalmi lázadás kezdetekor félbeszakította tanulmányait, és fegyvert fogott a néphatalom védelmében. A harcok során kiemelkedően helytállt. 1956. november 5-én a Belügyminisztérium József Attila utcai épületébe Budapest több pontjáról érkeztek a néphez hű fegyveres csoportok, Czink Lászlót parancsnokukká jelölték ki.

1956. november 6-án a segítségünkre siető Szovjet Hadsereg egyik alegységével elindultak, hogy megtisztítsák a Dimitrov tér és a Szabadság-híd környékét az ellenforradalmi bandáktól. A kialakuló tűzharcban Czink László életét vesztette.

A vértessomlói temetőben helyezték örök nyugalomra.

CZINÓ KÁROLY

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Diósgyőrben született. Harckocsizó sorkatona volt Esztergomban. Fegyelmezett, kötelességtudó embernek ismerték. Nem sokkal a bevonulása után tisztesiskolára küldték, hogy a második kiképzési évet mint parancsnok tölthesse el. Az iskolán szorgalmasan tanult, és a kiváló eredménnyel záruló vizsga után tizedessé léptették elő. Jó barátságot kötött Cserna szakaszvezetővel, akit példaképének is tekintett. Vele és Szőke Gyula tizedessel sokat látták együtt. Ez a barátság tartalmas volt. Parancsnokuk véleménye szerint Czinó Károly igyekezett a társaitól tanulni, ugyanakkor jó hatással volt rájuk. Ő már nős, családos volt, így igen gyakran beszélgettek otthoni dolgokról, gondokról, tervekről, elképzelésekről. Érett gondolkodású, tudatosan cselekvő embernek ismerték Czinó Károlyt, és a parancsnok úgy tervezte, hogy a kiváló kocsiparancsnok, Cserna Gábor szakaszvezető nyomába lép. Ennek a szép tervnek vetett tragikus véget 1956. október 24-ike.

A harckocsi-alakulatot 1956. október 24-én Budapestre vezényelték, hogy segítsen az ellenforradalmi lázadás leverésében. Október 25-én a Honvédelmi Minisztériumtól indultak Cserna Gábor szakaszvezető parancsnoksága alatt egy ellenforradalmi góc felszámolására. A rossz látási viszonyok között, zárt résekkel haladó harckocsi az alsó rakpartról a Dunába zuhant. A harckocsiban tartózkodó három tisztes: Cserna Gábor szakaszvezető, Szőke Gyula tizedes és Czinó Károly tizedes — hősi halált halt.

CZOBOR JÓZSEF

1932—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Csornán született. Édesapja a BM Határőrség állományában teljesített szolgálatot főtörzsőrmesteri rendfokozatban. Czobor József egyetlen gyermek volt a családban. Az általános iskola elvégzése után az óbudai Illóolajgyárban, majd a Láng Gépgyárban dolgozott.

1952-ben vonult be sorkatonai szolgálatra. Hazulról hozott fegyelmezettsége, rendszeretete és szorgalma miatt hamar megkedvelték. Jó munkáját számos dicséret és egyéb elismerés bizonyítja. „Közösségünk hasznos tagjaként dolgozott. Kiváló lövő volt, és tudását társai érdekében szívesen kamatoztatta. Jó kedélye egész környezetére átragadt. Ha valaki egy-egy nehezebb feladat végrehajtása közben elcsüggedt, Czobor mellette termett és segített neki" — mondta róla egy volt katonatársa.

Leszerelése után felvételét kérte a rendőrség kötelékébe. A Budapesti Rendőr-főkapitányság V. kerületi kapitányságán mint őrszem és járőr teljesített szolgálatot. Rendőr tizedes volt.

Új hivatását nagyon szerette. A rendőrségen szorgalmasan tanult, fegyelmezetten látta el feladatát és iskolára készült. Az ellenforradalmi lázadás azonban véget vetett elképzelései, tervei, vágyai megvalósulásának és ifjú életének is.

1956. október 25-én a Kossuth Lajos téren, a Parlament előtt teljesített járőrszolgálatot. A nép hatalma ellen törő ellenforradalmárok a félrevezetett tömeg fedezete alatt gyilkolni kezdték a néphez hű erőket. Ennek a vérengzésnek esett áldozatául.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

CSÁLYI FERENC

1928—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

Megyaszón született. Szülei nincstelen mezőgazdasági munkások voltak. Ő az elemi iskola elvégzése után tanonc lett, majd a felszabadulás után a földosztás alkalmával kapott földön dolgozott szüleivel együtt.

A földosztás keltette fel politikai érdeklődését. Politikai fejlődésére nagy hatással volt édesapja, aki hadifogolyként részt vett a Nagy Októberi Szocialista Forradalomban.

1945 után bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba. Előbb MADISZ-, majd EPOSZ-titkár volt Megyaszón. 1946-ban belépett a Magyar Kommunista Pártba.

1948 áprilisában önként vonult be katonának. Ugyanez év őszén a Kossuth Akadémia hallgatója lett, amelynek elvégzése után szakasz-, majd századparancsnoki beosztásban teljesített szolgálatot. A róla készített minősítések arról szólnak, hogy „szakmai képzettsége kiváló", „beosztottaival szívesen foglalkozik, azok szeretik őt", „erkölcsi magatartása jó, káros szenvedélyei nincsenek, családi élete kiegyensúlyozott".

1954-től Nyíregyházán teljesített szolgálatot mint századparancsnok. 1956. október 23. után részt vett a honvédségi objektumok védelmében és az ellenforradalmi megmozdulások elleni harcban. 24-én ő volt az első, aki fegyverrel szembeszállt a laktanya ellen támadó ellenforradalmárokkal. Október 25-én este tűzharcban esett el.

CSÉPE SÁNDOR

1931—1956

Hősi halott. Bátor helytállásáért kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Nagylócon született. Szülei a felszabadulás előtt uradalmi cselédek voltak. Csépe Sándor a felszabadulás után a szécsényi gépállomáson dolgozott traktorosként.

1951-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Bevonulása után példás magatartásáért és helytállásáért őrvezetővé, majd tizedessé léptették elő.

Szolgálati ideje alatt megismerte a Belső Karhatalom munkáját, és kedvet, hivatást érzett a továbbszolgálatra. A kommunista fiatal számos tanújelét adta osztályhűségének, a dolgozó nép ügye iránti mérhetetlen szeretetének. Iskolára küldték, hogy aztán mint hivatásos tiszt szolgálhassa népünk békés építőmunkájának védelmét.

Csépe Sándor igazságos, megértő, jó parancsnok volt. Arra nevelte katonáit, hogy szeressék a hazát, a népet, de legyenek könyörtelenek az ellenséggel szemben.

1956. október 23-án beosztottaival együtt vonult a Magyar Rádió védelmére. Mindvégig hősiesen állt helyt a reggelig tartó élethalálharcban. Amikor a túlerőben lévő ellenforradalmárok október 24-én reggel elfogták és felszólították, hogy adja át a fegyverét, megtagadta azt, még ebben a kilátástalan helyzetben sem alkudott meg. Az ellenforradalmárok egy géppisztolysorozattal a helyszínen agyonlőtték.

A hollókői temetőben helyezték örök nyugalomra.

CSERNA GÁBOR

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Azon az őszön már a leszereléshez készülődött. Október elején volt otthon eltávozáson és már magával hozta a civil ruháját. Elment a munkahelyére is, ahol örömmel fogadták és várták vissza.

Büszkék voltak a harckocsiezrednél is a kiváló kocsiparancsnokra. Már mint újoncot parancsnoki posztra szemelték ki, mert felismerték rátermettségét. Később mondta el róla a volt parancsnoka: „Kérlelhetetlen volt, ha valamilyen feladatról volt szó, de nagy szíve volt, ha valakinek segítenie kellett. Annyira ismerte a beosztottait, hogy azt is tudta, kinek, mikor kell eltávozásra, szabadságra mennie, s ha az illető nem mert a kéréssel előhozakodni, ő kezdeményezte a hazaküldést. Amikor közelgett a katonaidő vége, azt kérte, adjak mellé két-három kocsiparancsnok-jelöltet, hadd tanítsa meg őket arra, amit ő tud, hogy könnyebben állhassanak a leszerelők helyére."

Ott volt mellette kijelölt utódja is azon a tragikus hajnalon. Hatan voltak a T—34-ben.

1956. október 24-én hajnalban az alakulatot Budapestre vezényelték a Honvédelmi Minisztérium védelmére. Másnap Cserna szakaszvezető parancsnoksága alatt a harckocsi elindult egy ellenforradalmi góc felszámolására. Útjuk a Duna partján, az alsó rakparton vezetett. A rossz látási viszonyok miatt a zárt résekkel haladó kocsivezető nem tudott jól tájékozódni, és a harckocsi a Dunába zuhant. Cserna szakaszvezető és két tisztestársa, Szőke Gyula tizedes és Czinó Károly tizedes a beosztott honvédeket küldték maguk előtt a felszínre. A három beosztott megmenekült. A kocsi parancsnoka és két tisztestársa életét vesztette.

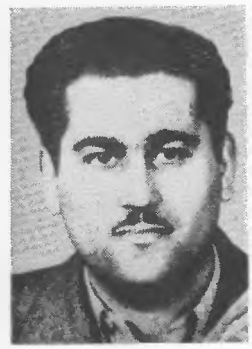

CSIKÓS GYÖRGY

1932—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Heves községben született. Heten voltak testvérek.
A belügyi szolgálatot 1950-ben kezdte meg. A tehetséges, osztályához és népéhez hű fiatal rendőrt hamarosan iskolára küldték, hogy parancsnoki, vezetői poszton végezhessen képességeinek megfelelő munkát.

Fiatalon került magas beosztásba. Encsen a járási Rendőrkapitányság vezetője volt. Beosztását kommunista felelősségérzettel és nagy hozzáértéssel látta el. A rend és a közbiztonság hivatott őreként nagy megbecsülésnek örvendett. Példát mutatott arra, hogyan kell szoros kapcsolatot kiépíteni a dolgozókkal, őket is bevonta a törvényesség és a rend védelmének munkájába.

Rövid idő alatt bebizonyította, hogy bármikor, bármilyen körülmények között számítani lehet rá. Elöljárói elismeréssel szóltak munkájáról, eredményeiről. 1956-ban Budapestre küldték magasabb rendőri iskola elvégzésére.

Az ellenforradalmi lázadás derékba törte pályáját, és kioltotta fiatal életét.

1956. október 25-én a dühöngő ellenforradalom vérfürdőt rendezett a Parlament előtt. Csikós Györgyre és néhány társára várt az a szomorú feladat, hogy az áldozatok holttestét a temetőbe szállítsa. Gépkocsival haladtak az Üllői úton, amikor egy ellenforradalmi csoport megtámadta őket. A tűzharcban Csikós György halálos lövést kapott.

Encs község temetőjében helyezték örök nyugalomra.

CSINCSIK ANDRÁS

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Magyarbánhegyesen született. Édesapja gazdasági cseléd volt, majd a felszabadulás után a négy hold juttatott földön gazdálkodott.

Csincsik András Szegeden elvégezte az építőipari technikumot. Mindvégig kitűnő tanuló volt. Az iskolai tanulmányok befejezése után Cegléden dolgozott építőipari technikusként.

1953-ban vonult be sorkatonai szolgálatra, Esztergomba. Az igyekvő és tehetséges fiatalt tiszthelyettes-iskolára küldték, amit kiváló eredménnyel végzett el. Őrmesterként egy szakasz életét irányította. Parancsnoka mondta róla: „Beosztottai rajongásig szerették, mert emberséges, igazságos, türelmes és mindenkinek segítő parancsnok volt. Szerettük volna, ha nem szerel le, közöttünk marad. 1955-ben leszerelt, mert szeretett volna egyetemre menni. Tudtuk róla, hogy ott is kiválóan helytáll majd, így megértettük és fájó szívvel búcsúztunk tőle..."

Az egyetemi tanulás tervét azonban nem valósíthatta meg. Beteg édesanyja és a nehéz körülmények között élő család miatt kenyérkeresővé kellett válnia. Munkát vállalt, aztán úgy látta, igaza volt parancsnokának, neki a hadseregben a helye. 1956-ban továbbszolgálatra jelentkezett, hogy aztán majd hivatásos katonaként dolgozzon.

1956. október 25-én egy csoport tagjaként fegyverek összeszedésére, ellenforradalmi csoportok felszámolására indult Szentendréről Tahitótfaluba. A feladat végrehajtása után éjszaka tértek vissza a helyőrségbe. Útközben tűzharcban elesett.

Magyarbánhegyesen helyezték örök nyugalomra.

CSIVINCSIK LÁSZLÓ

1933—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Nagyfügeden született szegényparaszt szülők gyermekeként. Előbb cementgyári munkás volt, majd később a gyöngyösi váltógyárban dolgozott.

1955-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. A Kormányőrség kötelékében teljesített szolgálatot.

Fegyelmezett, szorgalmas, kötelességtudó katona volt. Parancsnokai hamar felismerték vezetésre termettségét és őrvezetővé, majd tizedessé léptették elő. Elöljárói nem csalódtak benne. A fiatal tisztes beosztottainak példamutató parancsnoka lett. „Olyan ember volt, aki jól szervezett, irányított, de ha szükség volt rá, maga is megfogta a munka nehezét. Ezért mindenki becsülte és szerette" — emlékezett rá egyik volt katonatársa.

Az ellenforradalmi lázadás kezdetétől sok veszélyes feladatot vállalt és oldott meg. Október 28-án önként vállalkozott arra, hogy az ellenforradalmárok fegyvereivel dacolva gépkocsival élelmet vigyen bajtársainak. Budán, a Budakeszi úton tűzharcban vesztette életét.

Nagyfügeden helyezték örök nyugalomra.

CSUTÁR ISTVÁN

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter hadnaggyá léptette elő.

Szegeden született, munkásszülők gyermeke volt. Az érettségi után a Szállítóberendezések Gyárában dolgozott, de csakhamar rájött, hogy inkább a katonai pályához érez kedvet. Tiszti iskolára jelentkezett, és nagy igyekezettel tanult, hogy képzett tiszt, jó parancsnok váljék majd belőle.

A tudatosan vállalt hivatás betöltésére nagy-nagy szorgalommal készült. Hallgató korában ezt írta róla a parancsnoka: „Az itt eltöltött évek alatt becsületes, szorgalmas kommunista fiatalt ismertünk meg benne. Elvtársait szerette és akinek szüksége volt rá, segítette a tanulásban. Pontos, megbízható fiatal volt, akire építeni és számítani lehetett. Egyre elmélyülő hivatástudata jó hatással volt társaira is."

Tudatossága élete utolsó leheletéig elkísérte. Amikor az iskola védelmét szervezték, a legveszélyesebb posztra kérte magát. 1956. október 24-én az iskola főépületében elhelyezett védőállásban teljesített szolgálatot. „Tudta, hol a helye, mi a feladata, s kommunista fiatalhoz méltóan, önként ment az iskola és elvtársai védelmére. Mint korábban, most is a kommunista helytállásban mutatott példát" — olvasható a róla készített parancsnoki feljegyzésben.

Október 24-én hajnalban az iskola épületét egy ellenforradalmár csoport a Népliget felől tűz alá vette. A tűzharcban Csutár István reggel hat órakor fejlövést kapott, és a helyszínen meghalt.

DANKÓ ISTVÁN

1934 – 1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter főhadnaggyá léptette elő.

Simontornyán született. Apja a helyi bőrgyár munkása volt. Ő vasesztergályos szakmát tanult és munkahelyén, a Csepel Vas- és Fémművekben az üzemi ifjúsági szervezet aktivistája volt. Munkatársai szerették a mindig nyílt, őszinte, szókimondó, a közösségért minden áldozatra kész fiút. Amikor a pártszervezethez felhívás érkezett, hogy küldjenek kommunista fiatalokat a hadseregbe, Dankó István elsőként jelentkezett. Példáját többen követték.

Elvégezte a Dózsa Lövésztiszti Iskolát. 1955-ben avatták hadnaggyá. Alig egy éves tiszti pályafutása alatt is kiérdemelte parancsnokai és beosztottai elismerését. Hallgató korában ezt írták a jellemzési lapjára: „Önzetlen, jó közösségi ember. Amikor a mezőgazdaság megsegítéséről volt szó, elsőként ajánlotta fel szabadsága egy részét, és elment aratni..."

1956. október 24-én alakulatának egy részével a Veszprém Megyei Pártbizottság épületének védelmére vezényelték. A mindig példamutató parancsnok elérte, hogy beosztottai a legnehezebb helyzetekben is megállták a helyüket, s mint azt esküjükben megfogadták, az ellenséggel nem egyezkedtek. Mindvégig helytálltak. November 4-én hajnalban, amikor a népi erők a szovjet csapatokkal vállvetve általános támadást indítottak az ellenforradalmi lázadás szétverésére, Dankó hadnagyékat fegyveres ellenforradalmárok támadták meg. A fiatal tisztet a védett objektum kapujában érte a halálos lövés. Vele együtt halt hősi halált egyik beosztottja, Koszna János honvéd is.

DARÓCZI SÁNDOR

1929—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter főhadnaggyá léptette elő.

Agárdon született. Szülei napszámosok, majd gazdasági cselédek voltak. Bevonulásáig ő is mezőgazdasági munkát végzett. A Berettyóújfalui Állami Gazdaságban dolgozott. Ott kapcsolódott be az EPOSZ, majd a DISZ munkájába.

Már nyiladozó öntudattal észrevette, hogy a kisemmizettek nemcsak szegénységet, hanem tudatlanságot is hoztak magukkal a múltból. Az ifjúsági mozgalomban felébredt a tudás utáni vágya, tanulni akart. Egyszerre sokféle kapu is kitárult előtte. Nyitva állt az út a hivatásos katonai pálya felé is, és ő ezt választotta.

1950 őszén önként vonult be katonának és a híradótiszti iskola elvégzése után alhadnaggyá avatták. Mint híradó szakaszparancsnok eredményes munkát végzett. A fiatal tisztről feljegyezték: „A parancsokat a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Sokat tanul, hogy szakmai és politikai tudását folyton növelve képes legyen beosztottait a legnehezebb feladatok ellátására is alkalmassá tenni. Alapképzettség nélkül került erre a szakterületre, de szívós munkával, szorgalmas tanulással nemcsak a lemaradását hozta be, hanem másoknak is példát mutatva képes feladatait ellátni..."

Helytállásból jól vizsgázott az ellenforradalmi lázadás elleni küzdelem során is. 1956. október 25-én a Budapest—Székesfehérvár közötti műút pákozdi elágazásához vezényelték a közúti forgalom ellenőrzésére. Egyhuzamban 72 órán át volt szolgálatban, amikor október 27-én éjszaka hősi halált halt.

Komáromban helyezték örök nyugalomra.

DARU LAJOS

1911—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

A Viharsarok szülötte. Apja uradalmi cseléd volt, és az első világháborúban elesett. Daru Lajos szabótanonc, majd -segéd lett.

Korán felismerte, hogy hol a helye. Tevékenyen részt vett a munkásmozgalomban, a felszabadulás után 1945-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba. 1950-ben a budapesti III. kerületi Pártbizottság javaslatára tartalékos tiszti tanfolyamra került, amelynek elvégzése után főhadnaggyá léptették elő.

A tanfolyamon értette meg, hogy néphadseregünk minden parancsnoki posztjára a nép fiainak kell állniok. Ez a felismerés hagyatta ott vele jó kereseti lehetőséget biztosító szakmáját, hogy új hivatást, a haza fegyveres szolgálatát válassza.

Személyügyi vonalon dolgozott. Egy évi hivatásos szolgálat után ezt írta róla parancsnoka: „Katonás, fegyelmezett. Igen szorgalmasan és odaadóan végzi a munkáját. Erkölcsileg szilárd, családi élete rendezett és kiegyensúlyozott. Elvhű kommunista tiszt, aki mindenkor kiáll meggyőződése mellett..."

A csepeli Kiegészítő Parancsnokság védelmében harcolt az ellenforradalmárok ellen. 1956. október 25-én éjszaka egy volt csendőrökből alakult ellenforradalmi csoport megtámadta az objektumot. Amikor kiderült, hogy a védők hősi ellenállása miatt nem juthatnak be az épületbe, felgyújtották azt. A védőknek tűzharcban sikerült kitörniük, de eközben Daru Lajos százados halálos lövést kapott.

A Mező Imre úti temetőben díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra.

EGERVÁRI LÁSZLÓ

1935—1956

Hősi halott. Halála után határőr alhadnaggyá léptették elő.

Soroksáron született. Apja a posta dolgozója volt Hernádnémetiben. Munkáját élmunkás, később a „posta kiváló dolgozója" címmel ismerték el. Emberségéért, a közösség ügyéért végzett tevékenységéért a község párttitkárává választották. A szülők a fiukat is ebben a szellemben nevelték. Egervári László, az idősebb gyerek, híradásipari technikumot végzett, és bevonulásáig a Miskolci Távbeszélő Központban dolgozott mint karbantartó technikus.

1955-ben vonult be katonának a BM Határőrséghez. Parancsnokai és katonatársai tisztelték, szerették szorgalmáért, szerény és fegyelmezett magatartásáért.

Kiváló határőr volt. A nehéz és veszélyes feladatok végrehajtására mindenkit megelőzve, önként jelentkezett.

Így történt ez 1956. október 24-én hajnalban is. A Magyar Rádió hős védőitől jött az üzenet, hogy fogytán a lőszer. Az alakulat parancsnoka e veszélyes vállalkozásra önként jelentkezőket kért. Egervári László az elsők között lépett ki a sorból.

Tizenhét önként jelentkező határőr indult el a lőszeres kocsival. A Bajcsy-Zsilinszky karhatalmi laktanyában csatlakoztak egy nagyobb fegyveres csoporthoz, és együtt indultak a feladat végrehajtására. A Baross utca és a József körút sarkán súlyos tűzharcba kerültek egy nagyobb ellenforradalmi csoporttal. A másfél órás tűzharcban Egervári László életét vesztette.

Egy vele együtt harcoló bajtársa írta róla később: „Nem tudtuk elhinni, hogy nincs többé és még ma is hihetetlen, mert igaz barátunk, őszinte, szolgálatkész és mindenkor becsületes társunk volt."

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

ELEK LÁSZLÓ

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Sárospatakon született. Három évig Csehszlovákiában egy porcelángyárban dolgozott. Miután Magyarországra került, a Lenin Kohászati Műveknél volt segédmunkás. Az üzemben bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba. Aktív sportoló volt, eredményesen űzte az ökölvívást.

1955-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Fegyelmezett, kötelességtudó, jó katona volt. Mint az ifjúsági szervezet egyik aktivistája sportversenyeket szervezett. Közösségi magatartásával másoknak is példát mutatott.

1956. október 23-tól, Várkonyi György hadnagy parancsnoksága alatt, Elek László is részt vett a Budapesti Pártbizottság épületének védelmében. Mindvégig hősiesen harcolt.

A pártház elfoglalása után az ellenforradalmárok megkezdték a vérengzést. Mielőtt a pincébe szorult társaival együtt elfogták, sikerült egy civil kabátot magára húznia. Állandó ütlegelés közben a pártház elé hurcolták és a falhoz állították őket. Egyesek civilnek nézték és odakiáltottak: „A civil kabátos álljon ki közülük." Elek László megmenekülhetett volna, ő azonban azt kiáltotta vissza: „Én is közéjük tartozom." És nem állt ki, elvtársaival együtt vállalta a közös sorsot. A gyilkos sortűz után holtan esett össze.

Miskolcon helyezték örök nyugalomra.

EÖRDÖGH ATTILA

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Miskolcon született. Édesapja mintakészítő volt a Lenin Kohászati Műveknél. Négyen voltak testvérek. Ő volt a legidősebb gyermek a családban. Eördögh Attila kohászati technikumot végzett, majd a Dunai Vasműben dolgozott. Még a középiskolában tagja lett az ifjúsági szövetségnek.

Értelmes, fegyelmezett munkás, jó közösségi ember volt. Bekapcsolódott az üzem versenymozgalmába, és mint ifjúsági aktivista másokat is eredményesen lelkesített a jobb munkára. Egykori munkatársa így jellemezte: „Csupa szív ember volt, aki mindig szívesen segített másoknak, s amikor elismerésről volt szó, mindig azt mondta: együtt csináltuk. Szerényen, lelkesen és nagy hozzáértéssel dolgozott. A környezete is szinte szárnyakat kapott tőle."

1955-ben bevonult katonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz Budapestre. Mint az ifjúsági szövetség egyik aktivistája személyes példamutatásával kitűnt társai közül. Az 1956-os árvíz mentési munkálatainál személyes bátorságból is kitűnőre vizsgázott.

1956. október 23-án társaival együtt a Magyar Rádió épületét védte. Egész éjszaka harcolt. Amikor másnap reggel a túlerőben lévő ellenforradalmi bandák benyomultak az épületbe, a zűrzavarban sikerült elmenekülnie.

De ekkor sem a saját biztonságára gondolt. Visszasietett a laktanyába és ismét feladatra, harcra jelentkezett. Október 27-én az ellenforradalmi csoportok felszámolásában, fegyverek összegyűjtésében vett részt. E feladat végrehajtása közben a Corvin közi ellenforradalmárokkal vívott tűzharcban életét vesztette.

A diósgyőri temetőben helyezték örök nyugalomra.

FARKAS ISTVÁN

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Baracson született. Szülei szegényparasztok voltak. Hazulról vitte magával a kötelességtudatot, a nyíltságot, az őszinteséget, a szerénységet az alakulatához is, ahol parancsnokai és katonatársai egyaránt hamar megszerették. Amikor az ifjúsági szövetségbe felvették, parancsnoka azt mondta róla: „Olyan fiatal, aki szorgalmasan tanul, hogy ma többet tudjon mint tegnap, és holnap elhomályosítsa mindazt, amit ma bárki is elégnek tartott. Ilyen szorgalomra és példamutató kitartásra van szükség mindenki részéről, ha meg akarjuk valósítani céljainkat, ha élenjárók akarunk lenni..."

Farkas Istvánra szívesen emlékeznek egykori alakulatánál. Fegyelmezett, rendszerető katona hírében állt, aki másoknál sem tűrte el a hanyagságot. Emlékeznek egy nagy vitára, amikor naposszolgálatban volt, és a legjobb barátja arra akarta rávenni, hogy a késését ne jelentse. Erre ő azt felelte, hogy nem vállal cinkosságot. Néhányan bajtársiatlansággal vádolták. A kialakult vitában Farkas István elvhűsége győzött, és végül a barátja is neki adott igazat.

Tántoríthatatlan hűséggel érvelt szocialista rendszerünk mellett akkor is, amikor alakulatánál akadtak esküszegők. És nem csupán érvelt, tettekkel is bizonyított. Nehéz helyzetekben önként vállalt őrszolgálatot és járőrözést.

1956. november 4-én a székesfehérvári hadtestparancsnokság épületének kapujában teljesített őrszolgálatot. Tűzharcban esett el.

Baracson temették el.

FARKAS JÁNOS

1933—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Ságvári Endre Emlékéremmel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

A dorogi bányász nős, családos ember volt már, amikor megkapta a behívót. Nehéz szívvel indult el a Dunai Flottilla laktanyája felé, hiszen tudta, hogy kicsi gyerekének nagy szüksége lenne rá. De ment, mert ő a bányászok, a széncsaták hősei között megtanulta azt, hogy nem elég csak felépíteni az új hazát, hanem meg is kell védeni. Sokat és szorgalmasan tanult, hogy bányászbecsülettel álljon helyt a szokatlan poszton, a hajón is. „Nyíltszívű, őszinte ember volt, aki válogatás nélkül és igen sokszor önként állt a teher alá, hogy a közös célok hiánytalanul megvalósulhassanak..." — emlékeznek rá alakulatánál.

A közös célok, a közös nagy ügy, a néphatalom védelmében 1956 októberében vállalta a harcot is. Már az ellenforradalmi lázadás első éjszakáját is a központi pártszékház védelménél töltötte. Átérezte feladata, felelőssége súlyát. Erről beszélt a vele együtt őrködő, járőröző társaival is, akik hősi halála után tanúsították, milyen nagyszerű katona esett el az igaz ügy védelmében.

Október 25-én egy járőr, amelynek Farkas János is tagja volt, igazoltatások végrehajtása közben tűzharcba került az egyik ellenforradalmár csoporttal. Farkas János bátran és férfiasan harcolt. Miután fegyverének valamennyi töltényét kilőtte, a mellette elesett rendőr fegyverét kapta fel és folytatta a harcot. A lábán lövés érte, de tovább tüzelt az ellenforradalmárokra. Egy géppuskasorozat oltotta ki életét.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

FARKAS SÁNDOR

1933—1956

Hősi halott. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Nincstelen mezőgazdasági munkáscsaládból származott. Már az elemi iskola hat osztályának elvégzése után dolgoznia kellett, hogy keresetével segítse a család megélhetését. Előbb napszámos, majd a szentesi termelőszövetkezet tagja lett.

Rendőri szolgálatát 1951-ben kezdte. Először Kisteleken, majd 1955-től Budapesten teljesített szolgálatot. Rendőr szakaszvezető volt.

Fegyelmezett, kötelességtudó embernek ismerték, aki a feladatát mindig a legjobb tudása szerint hajtotta végre.

Az ellenforradalmi lázadás kezdetekor azonnal fegyvert fogott.

1956. október 23-án hajnalban a Magyar Rádió védőinek helyzete súlyossá vált. Az ellenforradalmárok ide összpontosították erejüket: a megtámadott rendőrőrsről rabolt, valamint a rejtekhelyekről előszedett fegyverekkel lőtték a teljesen körülzárt épületet. Farkas Sándor szakaszvezető egy olyan csoporttal indult a védők megsegítésére, amely két tűzoltófecskendővel akarta a tömeget szétoszlatni. Az épületet nem tudták megközelíteni, mert egy téglával megrakott teherautó torlaszként állta útjukat. A torlasz eltávolítása közben tüzet nyitottak rájuk. A kialakult tűzharcban Farkas Sándor súlyosan megsebesült. Sérülésébe november 19-én belehalt.

Szentesen temették el.

FEHÉR JÓZSEF

1922—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Zászló Érdemrenddel. A belügyminiszter ezredessé léptette elő.

Tokaj községben szegényparaszt családban született, öten voltak testvérek. Hiába volt tehetséges, körülményei nem tették lehetővé a továbbtanulást. A gimnázium harmadik osztályából ki kellett maradnia, mert a nagy családnak szüksége volt a keresetére. Egy kőfejtőben vállalt munkát. A második világháború alatt behívták katonának és a frontra vitték. A szovjet hadifogságban antifasiszta iskolára került, amelynek elvégzése után hazatért. Itthon azonnal belépett a Magyar Kommunista Pártba, és csakhamar a Belügyminisztérium szolgálatába állt.

A szobi révkapitányságon lett útlevélkezelő. Jó munkája alapján tizedessé léptették elő, majd a Rendőrtiszti Iskolara küldték. Minden beosztásában kiváló munkát végzett. Hamarosan hadnagy, majd egy zászlóaljparancsnoki tanfolyam elvégzése után főhadnagy lett. Később egy ezred élére állították századosi, majd őrnagyi rendfokozatban.

1955-ben a Szovjetunióba küldték tanulni. Az iskolát kiváló eredménnyel végezte el, és hazatérése után kinevezték a BM Belső Karhatalom parancsnokának helyettesévé.

1956. október 23-án önként jelentkezett a Magyar Rádió védelmére. Ő kapta feladatul e fontos objektum védelmének megszervezését és vezetését. Az utolsó percig hősiesen helytállt. Amikor az ellenforradalmi túlerő behatolt az épületbe, őt is elfogták. Az igazgatói szobába hurcolták, kegyetlenül megkínozták és megölték.

Olyan kommunista volt, aki egész életét és tudását a szocialista rend megteremtésének és megszilárdításának szolgálatába állította. Munkássága, hősi helytállása kimagasló példája a a tettekben megnyilvánuló igaz hazafiságnak.

FEKETE LAJOS

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Zagyvarékason született. Szülei földművesek voltak. Az iskola elvégzése után munkásként dolgozott.

1955-ben vonult be katonai szolgálatra. Egy évig volt csak az egységnél, mégis magára vonta a figyelmet. Egykori alegységparancsnoka így emlékszik rá: „Csendesen, szinte észrevétlenül vált az egyik legjobb katonává. Soha, semmivel nem hivalkodott. Még azzal sem, hogy a kezét nyújtotta, ha valamilyen munkára önként jelentkezőket kértek. Ő csak elindult oda, ahol dolgozni kellett"...

Szerényen, csendesen állt be az az indulók közé akkor is, amikor az ellenforradalmi bandák felszámolására szólították a katonákat.

Alakulatával 1956. október 23-án érkezett Budapestre, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiára. Október 27-ig többször is riadóztak és határozott fellépésükkel tucatnyi ellenforradalmi csoportot tettek ártalmatlanná.

Október 27-én hajnalban kapták a parancsot, hogy egy lőszert szállító vasúti szerelvényt kell visszafoglalni az ellenforradalmároktól. A Budapestre tartó szerelvényt Kőbányaalsó pályaudvar közelében várták. Miután a vonat a „Megállj!" jelzésre nem reagált, a század tüzet nyitott. A szerelvény lassított, majd megállt. Ekkor a mozdonyról egy ellenforradalmár több lövést adott le a katonákra. Fekete Lajos honvédet fejlövés érte és a helyszínen meghalt.

Zagyvarékason helyezték örök nyugalomra. Utcát neveztek el róla és a helyi művelődési ház falán emléktábla hirdeti hőstettét. Az általános iskola úttörőcsapata felvette a hős nevét.

FEKETE LÁSZLÓ

1930—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Kiskunfélegyházán született. Édesapja 1945-ig napszámosként kereste a kenyerét. Fekete László alkalmi munkásként dolgozott.

A rendőrséghez önként jelentkezett. Szolgálatát 1953 decemberében kezdte meg. A Bács megyei Rendőr-főkapitányság kötelékében járőrként teljesített szolgálatot. 1954-ben Budapestre helyezték az V. kerületi kapitánysághoz. Rendőr szakaszvezető volt.

Rendőri munkája során gyakran került szembe olyan emberekkel, akiknek nem tetszett az, hogy a volt cselédek, gyári munkások, egyszerű dolgozók vették kezükbe a községek, a városok, az ország életének irányítását. Tudta, hogy neki és minden becsületes embernek az ilyen múltat visszasírókkal szemben meg kell védeni az új rendet, amely emberséges életet teremtett az egykor kisemmizett milliónak. Fekete László a saját sorsa alakulásán is szemlélhette a változást, tudatosan vállalta a nép hatalmának, eredményeinek és jövőjének védelmét.

Felismeréseit látta igazolva 1956 októberében, amikor a nép ellenségei ismét a dolgozók hatalmát támadták. Ezért fogott fegyvert és szállt szembe az ellenforradalommal. 1956. október 25-én az ellenforradalmárok meggyilkolták. A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

FENYVES ANDRÁS

1934—1956

Hősi halott. A honvédelmi miniszter törzsőrmesterré léptette elő.

Szegényparaszt családban született. Nyolcan voltak testvérek. Nehéz körülmények között éltek.

Bevonulása után csakhamar kitűnt igyekezetével, fegyelmezett magatartásával és azzal, hogy másoknak is példát mutatva igyekezett társait a kitűzött célok elérésére buzdítani. Parancsnokai hamar felismerték benne azokat a pozitív tulajdonságokat, amelyek mások oktatásához, neveléséhez nélkülözhetetlenek. Tisztesiskolára küldték, és annak elvégzése után ugyanott szakaszparancsnok-helyettessé nevezték ki. Mind szakmai, mind politikai téren eredményesen látta el feladatát. Kiváló oktató és beosztottainak példát is mutató nevelője volt.

1956. október 23-án ezredével útnak indult Budapestre, ahol részt vett az ellenforradalmi bandák elleni harcban. Október 31-e után a IV. és XV. kerület területén elhelyezett katonai objektumokat biztosították. „Az ezredben rend és fegyelem volt" — írta róluk később a magasabbegység parancsnoka. És ennek a rendnek, fegyelemnek egyik őre Fenyves András szakaszvezető volt.

November 4-én az egységet csoportokra osztva visszavezényelték helyőrségükbe, Kecskemétre. Útközben Fenyves András csoportjára az ellenforradalmárok tüzet nyitottak és kioltották Fenyves András életét.

FODOR ISTVÁN

1921—1957

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

Hajdúszoboszlón született. Szegényparaszt család gyermeke volt. Ő maga a múltban gazdasági cselédként dolgozott, majd a felszabadulás után a juttatott földön gazdálkodott. Előbb az ifjúsági mozgalom munkájába kapcsolódott be, majd 1948 elején tagja lett a Magyar Kommunista Pártnak.

1950-ben a párt javaslatára önként jelentkezett a Magyar Néphadseregbe. A páncélostiszti iskola hallgatója lett. Ebben az időben így jellemezték: „Határozott fellépésű, a parancsokat pontosan végrehajtja... Van akaratereje elhatározásainak végrehajtásához... Szívesen segít elvtársainak és áldozatot is vállal értük..."

Mint parancsnok is példamutatóan dolgozott. Erről tanúskodik számos dicsérete is.

1956 októberében kiállt a néphatalom védelmében. Az ellenforradalom végleges felszámolására szervezett karhatalmi alakulatba az elsők között kérte felvételét. Részt vett számos fegyveres csoport felszámolásában.

1957. január 12-én karhatalmi feladat végrehajtása során, egy ellenforradalmár elfogása és lefegyverzése közben fejlövés érte. A kórházba szállítás közben meghalt.

Debrecenben díszsírhelyen temették el.

FODOR PÁL

1925—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Erdélyben, Sepsimogyoróson született. Szülei kisparasztok voltak. Ő a négy polgári elvégzése után Budapestre jött és műszerész szakmát tanult. 1946-tól a Lágymányosi Dohánygyárban dolgozott.

A hivatásos szolgálatot 1951-ben kezdte meg a Belügyminisztériumban. Munkáját kimagasló szorgalommal végezte, amit rendőr főhadnaggyá történt előléptetésével is elismertek.

Hivatásának élő, fegyelmezett, szorgalmas és sokoldalúan képzett rendőrtiszt volt. Munkáját a kommunista eszmeiség és a dolgozó nép ügyének szenvedélyes szeretete hatotta át.

Az ellenforradalmi lázadás első percétől fegyverben állt, és esküjéhez híven védte a nép hatalmát. Október 30-ig szinte pihenés nélkül részt vett a Belügyminisztérium épületének védelmében. A következő napon meglátogatta a családját. Ekkor egy ellenforradalmár csoport a lakásán elfogta és elhurcolta. Az ellenforradalmár Dudás-csoport „különleges osztaga" négy napon keresztül kínozta, majd november 4-én, amikor az internacionalista kötelességüket teljesítő szovjet csapatokkal vállvetve megkezdődött az ellenforradalmi bandák végső felszámolása, a Corvin Áruház mögött agyonlőtték. Mártírhalála összefonódik dr. Sarkadi István ügyész és egy szovjet katona sorsával. Mindhármukat az egykori horthysta csendőrtiszt és nyilas különítménye gyilkolta meg.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

FÖLDESI ZOLTÁN

1929—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

Orosházán született. Apja, aki cipészsegéd volt, korán meghalt. Földesi Zoltán a szarvasi árvaházban nevelkedett. Iskolái elvégzése után a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ mátészalkai kirendeltségének volt a vezetője.

Az ifjúsági mozgalomba 1946-ban Szarvason kapcsolódott be, ahol igaz barátokra, elvtársakra lelt. 1947-ben tagja lett a Magyar Kommunista Pártnak, amelynek mindhalálig hű katonája maradt.

1951-ben a párt hívó szavára önként vonult be katonai szolgálatra, hogy mint kommunista a néphadseregben szolgálja tovább azt az ügyet, amelyet igaznak vélt, s amelynek szolgálatát élete értelmének tartotta. A Petőfi Politikai Tisztképző Intézet elvégzése után 1952-ben alhadnaggyá avatták. Képzettsége, szilárd jelleme és a kommunista propagandistákat jellemző tántoríthatatlan elvhűsége tette alkalmassá arra, hogy kinevezzék a Petőfi Katonai Politikai Akadémiára a magyar munkásmozgalom története tanszék tanárának. Személyében rövid időn belül a tanszék egyik legtehetségesebb tanárát tisztelték a hallgatók. Ő nemcsak a magyar munkásmozgalom tanára volt, hanem hallgatóinak jó elvtársa, tanácsadója, segítője is.

1956. október 23-án este hallgatóival és tanártársaival együtt indult a Magyar Rádió védelmére. Az éjszakai harcok során több lövéstől találva életét vesztette, s így vált tanárává az újabb és újabb nemzedékeknek, akik a hősök példájából merítenek erőt küzdelmes életútjukhoz.

FRANK FERENC

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Vencsellőn született. Szülei 1945 előtt mezőgazdasági cselédek voltak. A felszabadulás után a földosztáskor kapott négy és fél hold földön gazdálkodtak. Hatan voltak testvérek. A nagy család megélhetéséhez az ő munkájára, keresetére is szükség volt. Csak hat elemi osztályt tudott elvégezni, mert dolgoznia kellett. 1952-ig otthon, a saját földjükön segített a mezőgazdasági munkában. Ezután rövid időre Sárospatakon a MÁV-nál segédmunkásként helyezkedett el, majd ismét visszament a falujába és ott dolgozott bevonulásáig. Már otthon bekapcsolódott az ifjúsági szervezet munkájába, és különösen kitűnt a közös feladatok szervezésében.

1955 szeptemberében sorkatonai szolgálatra vonult be. Sorozáskor a BM Belső Karhatalomhoz kérte magát. Ott akart szolgálni, ahol a belső rend és biztonság őrei között néhány barátja már kiemelkedő munkát végzett.

Példamutató, fegyelmezett katona volt. Egyéves szolgálati ideje alatt megértette a munkásosztály harcának lényegét és értelmét, s a néphatalom minden áldozatra kész védelmezőjévé vált.

1956. október 23-án annyi sok társával együtt ő is a Budapesti Pártbizottság épületének védelmére indult. Egy hétig állták a harcot. Október 30-án az ellenforradalmi túlerő felmorzsolta a védők erejét. A pártház eleste után elfogták és megölték.

Vencsellőn helyezték örök nyugalomra.

FÜLEKI MIHÁLY

1931—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Mezőtúron született munkáscsaládban. Budapesten a IX. kerületben, hűtőházban dolgozott. Önként vonult be katonai szolgálatra. Tiszti iskolára került, ahol alhadnaggyá avatták. Egészségi állapota miatt tartalékállományba helyezték.

Nehezen mondott le a fegyveres szolgálatról, és amikor egészsége rendbe jött, a rendőrséghez kérte felvételét. Vállalta, hogy egy új területen elölről kezdje a szolgálatot. 1955-től Budapesten a IX. kerületi Rendőrkapitányságon őrszemes rendőrként kezdte szakaszvezetői rendfokozatban.

Jó alapképzettséggel indult, így gyorsan tanult. Parancsnoka azt tervezte, hogy magasabb iskolára küldi. Az ellenforradalom eseményei közbeszóltak és a jövőt elsöprő lövések kioltották a fiatal rendőr életét.

1956. október 23-tól részt vett a kerületi kapitányság védelmében, és amíg lehetett a kerület rendjének fenntartásában.

Október 26-án a kapitányság védelme közben az ellenforradalmárokkal vívott tűzharcban életét vesztette.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

GAJDÁN IMRE

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Kunhegyesen született. Apja napszámos, részes arató volt. A hattagú család a felszabadulás után kapott kilenc hold földet és azon gazdálkodtak. Gajdán Imre előbb Kunhegyesen a termelőszövetkezetben dolgozott, később Budapestre került és az építőiparban helyezkedett el. Tanulni akart. Az Obudai Hajógyárban kitanulta az autogén- és villanyhegesztő szakmát, bevonulásáig ebben a munkakörben dolgozott.

1955-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Fegyelmezett, kötelességtudó és szorgalmas katona volt. Aktívan kivette részét az ifjúsági szervezet munkájából is. Civil szakmáját hasznosítva öntevékenyen dolgozott a klub díszítésén, otthonossá tételén. Vidám, a humort kedvelő és értő fiatal volt.

1956. október 23-án a Budapesti Pártbizottság épületének védelmére vonult ki harcostársaival. Az ostrom előtti napokban az épület előtti tér ellenőrzésére osztották be. Nem lehetett kétséges, hogy a téren szemlélődő fegyveres csoportoknak gonosz a szándéka, de ő elszánt volt, mint vele együtt őrködő társai.

Október 30-án a téren egy kézigránát szilánkjaitól megsebesült. A pártház megtámadására készülő ellenforradalmárok elfogták. Nem sikerült tisztázni, hogyan gyilkolták meg. A pártház elfoglalása után holttestét meggyalázták és felakasztották.

GÁSPÁR GYÖRGY

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Budapesten született, vagyontalan, iparos családban. 1953-ban érettségizett a kőbányai László Gimnáziumban. Utána villanyszerelő szakmát tanult és a MÁV-nál helyezkedett el. Munkahelyén csakhamar megbecsült dolgozónak számított. Aktívan részt vett az ifjúsági szervezet munkájában, számos munkaversenynek, társadalmi munkának résztvevője és kezdeményezője volt.

1955 őszén vonult be sorkatonai szolgálatra a Belügyminisztérium légoltalmi egységéhez. Alakulatánál — korábbi munkahelyéhez hasonlóan — aktívan részt vett az ifjúsági szervezet munkájában, és csakhamar magára vonta a figyelmet kezdeményezőkészségével, fegyelmezett magatartásával. Egy volt katonatársa mondta róla, hogy önzetlen, jó elvtárs volt, aki szívesen és sokat segített másoknak. Különösen jó támogatóra leltek benne alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező társai. Kérkedés nélkül adta át a tudását nekik.

Beosztásában is jó munkát végzett. Mint hozzáértő és bátor katonát küldték 1956. október 24-én hajnalban a Magyar Rádióhoz, hogy motoros vízágyúval próbálják meg az épületet gyűrűbe fogó ellenforradalmi tömeget szétoszlatni. A védők segítségére indított akció kudarcot vallott, mert a felfegyverzett ellenforradalmárok ellen ez az eszköz már mit sem használt. Gáspár Györgyék csoportja a Rádió közelében tűzharcba került az ellenforradalmárokkal, és az összecsapásban életét vesztette.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

GÁTI GYULA

1906—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel.

Tószegen született. 1924-ben a szolnoki gimnáziumban érettségizett, majd jogot tanult. 1945 májusától teljesített szolgálatot a rendőrség állományában. Előbb Szolnokon, majd Kecskeméten töltött be különböző parancsnoki tisztségeket. Később Miskolcra került, ahol a Borsod megyei Rendőr-főkapitányságon rendőr alezredesként a megyei főkapitány első helyettese volt.

Parancsnoka mondta róla: „1949-től ismertem Gáti elvtársat. Nyílt, őszinte, becsületes, korrekt magatartású, egyenes jellemű, pártunk politikáját értő, elvhű kommunista volt. Vidám, jó humorú embernek ismertük, aki mindenkivel szemben megtalálta a megfelelő hangot. Népszerű, közkedvelt volt a munkatársai körében."

1956-ban Miskolcon és Borsod megyében az ellenforradalmi lázadás leverésének egyik szervezője és irányítója volt. E nagyarányú szervező munkája mellett személyesen is részt vett a főkapitányság épületének védelmében.

Október 26-án a Diósgyőri Vasgyárhoz igyekezett, hogy a munkáshatalom védelméről tárgyaljon a kohászokkal. Útközben szökött fegyencek rohantak rá. A földre teperték, ájultra verték, majd gépkocsihoz kötve vonszolták a szovjet hősi emlékműhöz, ahol felakasztották. Vele együtt gyilkolták meg Gáti Imrét, Juhász Józsefet, Ráduly Józsefet, Strelecz Jánost és Antal Gyulát. A Gáti Gyula védelmében szót emelő Freimann Lajos budapesti kereskedelmi utazót is fölakasztották az emlékműre.

Síremléke a Mező Imre úti temetőben van.

GÁTI IMRE

1922—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Tószegen született. Az elemi iskola elvégzése után a szolnoki felsőkereskedelmi iskolában folytatta tanulmányait, ahol jó eredménnyel érettségizett. Ezután kitanulta a szabó szakmát.

A felszabadulás után belépett a Magyar Kommunista Pártba és annak agitátoraként vett részt két választás küzdelmeiben.

A párt 1947-ben a rendőrség soraiba küldte. Mindvégig a Borsod megyei Rendőr-főkapitányságon dolgozott. Rendőr századosként a főkapitányság politikai osztályának a vezetője volt. Ebben a beosztásában az is feladatai közé tartozott, hogy a megyében belügyi szolgálatot teljesítőket a marxizmus—leninizmus eszméivel vértezze fel. Ezt a feladatát is példamutatóan látta el.

1956. október 23-án közvetlenül is részt vett az ellenforradalmárok elleni fegyveres harcban. Október 26-án Miskolcon a főkapitányság védelmében teljesített szolgálatot. A támadó ellenforradalmárok elfogták és brutális módon kivégezték.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

GATTYÁN JÁNOS

1916—1956

Hősi halott. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Cegléden született. Édesapja cipész volt. Ő maga alkalmi, majd gyári munkásként dolgozott.

A felszabadulás évében önként jelentkezett rendőrnek. Első beosztási helyén, mint az internáló tábor őre, nyilasokra és a fasisztákkal együttműködőkre vigyázott.

Fegyelmezett, kötelességét minden körülmények között teljesítő rendőr volt. Azok közé tartozott, akik hóban, fagyban, esőben, szélviharban és rekkenő kánikulában egyaránt az őrhelyükön álltak. Az időjárás sokuk egészségét megviselte. Erre a sorsra jutott Gattyán János is. Meggyengült tüdeje miatt 1953-tól könnyebb beosztásba kellett mennie. Budapesten, az V. kerületi kapitányságon dolgozott bejelentőlap-kezelői beosztásban. Rendőr törzsőrmester volt.

Az ellenforradalmi lázadás kezdetétől ismét fegyveres szolgálatot teljesített. Részt vett a kapitányság védelmében.

1956. november 4-én a hosszú szolgálat után rövid pihenőre haza akart menni a családjához. Budapesten, a Dimitrov téren ellenforradalmárok több lövést adtak le rá. A helyszínen meghalt.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

GUBIS FERENC

1931—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A Nógrád megyei Palotás községben, szegényparaszti családban született. Öten voltak testvérek, ő volt a legfiatalabb. Apja a helyi termelőszövetkezet alapító tagja volt. Gubis Ferenc bevonulása előtt mezőgazdasági munkásként dolgozott.

1950-ben a BM Belső Karhatalomhoz vonult be sorkatonai szolgálatra, majd leszerelése után az építőiparban segédmunkásként helyezkedett el. 1955-ben rendőrnek jelentkezett. Csakhamar tizedessé léptették elő. Az élethivatásául választott pályán a rövid egy esztendő alatt derekasan helytállt. Parancsnokai és társai egyaránt becsülték, szerették megfontoltságáért, szolgálatkész, fegyelmezett magatartásáért.

1956. október 24-én többedmagával az Athenaeum Nyomda védelmére rendelték ki. Amikor az ellenforradalmárok el akarták foglalni e fontos objektumot, társaival együtt felvette a harcot a támadó ellenforradalmárokkal szemben. A tűzharc során három lövedék találta el, s harcképtelenné vált. A súlyosan sebesült Gubis Ferencet az ellenforradalmárok elfogták, brutálisan bántalmazták, majd a Mosonyi utcai rendőrlaktanyához hurcolták, hogy kivégezzék. A laktanyában tartózkodó rendőrök tűzharcban kiszabadították a banditák karmai közül és kórházba szállították. November 3-án belehalt sebesülésébe.

Palotás község temetőjében nyugszik.

GYAPJAS PÁL

1919—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter főhadnaggyá léptette elő.

Pálmonostoron született. Szülei nincstelen parasztok voltak. A felszabadulás után öt hold juttatott földön gazdálkodtak.

Gyapjas Pál a felszabadulás után belügyi szolgálatba lépett. A volt nincstelenek, a kizsákmányolt milliók nevében is őrködött azon, hogy a régi rend hívei ne árthassanak a kezdődő újnak.

A tehetséges, fegyelmezett és osztályához hű Gyapjas Pál érdemessé vált arra, hogy parancsnoki posztra állítsák. Tanulni küldték, hogy aztán mint a BM Belső Karhatalom tisztje dolgozzék tovább. Előbb Hódmezővásárhelyen, majd Szegeden szolgált. Utóbbi beosztásában részt vett azoknak a sorkatonáknak és tiszteseknek a képzésében, akik szerte az országban a fontos állami vezetési objektumokat őrizték, vagy egyéb karhatalmi feladatot láttak el. Az ő személyes példája is hozzájárult ahhoz, hogy az ellenforradalmi erők ellen a karhatalmi alakulatok egységesen, szervezetten léptek fel, és ha a helyzet úgy kívánta, életük feláldozásával is teljesítették a parancsokat.

Jó munkájának elismerése volt az is, hogy 1956-ban Budapestre, a BM Belső Karhatalom parancsnokságára helyezték. Uj beosztásában nem sok időt töltött el.

1956. október 23-án a Magyar Rádió védelmére vezényelték. Egész éjszaka bátran és önfeláldozóan harcolt az épületet ostromló ellenforradalmárok ellen. Október 24-én hajnalban esett el.

Pálmonostor temetőjében helyezték örök nyugalomra.

GYENES GYÖRGY

1928—1956

Hősi halott. Halála után előléptették századossá és kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel.

Törökszentmiklóson született. Szülei gazdasági cselédek voltak. Gyenes György a felszabadulás után aktívan bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba, majd rövidesen tagja lett a Magyar Kommunista Pártnak. A helyi pártszervezet javaslatára 1948-ban katonai szolgálatra jelentkezett. A határőrtiszti iskola elvégzése után a szentborbási határőrőrs parancsnokává nevezték ki. Zászlóalj-törzsfőnöki beosztásba Barcsra helyezték és közben elvégezte a zászlóalj-parancsnoki tanfolyamot is. 1956-ban a mosonmagyaróvári határőr-zászlóaljnál teljesített szolgálatot.

Az ellenforradalom erői az ország nyugati határa mentén különösen nagy aktivitást fejtettek ki azért, hogy szabaddá váljék az út nyugatról várt támogatóik számára. Ezért összpontosították támadásaikat a határőregységek és -alegységek ellen. Mosonmagyaróvárott a szervezkedő ellenforradalmi erők, miután leverték a vörös csillagokat, meggyalázták a szovjet hősök sírjait, elégették a vörös zászlókat és lefegyverezték a rendőrséget, támadást indítottak a határőr laktanya ellen. A határőrök fegyverrel verték vissza a laktanya elfoglalására indított támadást. Az ellenforradalmi erők vezetői taktikát változtattak. Az időközben Győrből érkezett jelentős fegyveres ellenforradalmi csoportokra támaszkodva tárgyalási hajlandóságot színlelve, október 26-án behatoltak a laktanyába és tárgyalás helyett megkezdődött a rablás, a gyújtogatás és a gyilkolás.

Elsőként Gyenes György határőr főhadnagyot fogták el. A laktanya udvarán halálra verték, majd egy vörös zászló rúdjával keresztülszúrták a szívét, holttestét meggyalázták.

Cibakházán nyugszik.

GYENIS LÁSZLÓ

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter hadnaggyá léptette elő.

Pécsett született. Apja 1945-ben meghalt, az édesanyja egyedül nevelte, taníttatta.

Gyenis László gyerekkorától fogva a katonai pályára készült. Amikor már a Kossuth Tüzértiszti Iskola hallgatója volt, egyre tudatosabban vállalta ezt a hivatást. Volt hallgatótársa mondta róla: „Amikor néha elkedvetlenedtem, Gyenis Laci hívott, sétáljunk egyet. És séta közben olyan szépen beszélt várható jövőnkről, hogy elszállt a rossz hangulatom. Séta után elővettük a tankönyveket és együtt tanultunk. Kicsit neki is köszönhetem, hogy nem tántorodtam el ettől a pályától, amit azóta is nagyon szeretek. Sokszor jut eszembe Laci biztató, bátorító szava és nagyon sajnálom, hogy ő most nem lehet részese a munkának, a sikereknek."

Gyenis László jó pedagógiai érzékkel rendelkezett és arra készült, hogy emberséges eszközökkel, jó elvtársi közösséggé neveli majd a behívott fiatalokat.

1956. október 24-én éjjel egy járőrcsoport, amelynek Gyenis László is tagja volt, parancsot kapott arra, hogy a Kilián laktanya környékét fésülje át. A feladat végrehajtása során az Üllői út és József körút sarkánál tűzharcba keveredtek egy fegyveres ellenforradalmi csoporttal. Gyenis László haslövést kapott. Kórházba szállították, de az életét már nem tudták megmenteni. Sebesülésébe két nap múlva belehalt.

Pécsett helyezték örök nyugalomra.

GYURGYOVICS SÁNDOR

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Velencén született. Apja géplakatos volt. Később a család Budapestre költözött. Gyurgyovics Sándor az Óbudai Hajógyárban kitanulta a géplakatos szakmát. Ezután a Damjanich utcai trolibuszgarázsban dolgozott. Aktívan bekapcsolódott az üzem ifjúsági szervezetének munkájába. Rövid idő múltán az ifjúsági szervezet vezetője lett. Színvonalas népi tánc és színjátszó csoportot szervezett.

„A munkánk, az életünk motorja, nagyszerű szervező volt. A legjobb hatást azzal érte el, hogy nem csupán a dolog csillogó oldalát mutatta meg, hanem szólt arról is, hogy a végrehajtás sok munkával, fáradsággal, esetleg lemondással is jár. Ez az őszinteség eredményezte, hogy aki végül is jelentkezett valamire, végig ki is tartott. Sokat jelentett, hogy nemcsak szavakkal agitált, hanem ő állt mindig az élre. Nem küldött bennünket, hanem azt mondta: gyertek, csináljuk..." Így emlékezett rá egy volt munkatársa, aki az ifjúsági szervezet vezetésében is társa volt.

1955-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Itt is hasonló lelkesedéssel dolgozott. Szerették példás magatartásáért és a közösség érdekében végzett fáradhatatlan munkájáért.

1956. október 23-tól részt vett a Budapesti Pártbizottság épületének védelmében. Október 30-án az ostrom utolsó szakaszában több társával együtt Várkonyi György hadnagy mellett harcolt. A pártház eleste után elfogták és az épület előtt meggyilkolták. Holttestét megcsonkították, a fejét csaknem a felismerhetetlenségig szétroncsolták.

HABLING LÁSZLÓ

1931—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Jobbágyiban született. Apja földműves volt. Habling László termelőszövetkezeti tagként dolgozott. Tagja volt a Magyar Dolgozók Pártjának.

1952-ben jelentkezett rendőrnek, hogy a néphatalom fegyveres őrzőjeként a belső rend és biztonság megszilárdításán munkálkodjék. Szolgálati helyén, Pécsváradon a dolgozó emberek csakhamar megismerték és megszerették. Elöljárói megbízható, fegyelmezett és szorgalmas embernek tartották, aki önképzés útján is igyekezett elsajátítani a munkájához, beosztásához szükséges tudnivalókat. Járőri és körzeti megbízotti beosztásban teljesített szolgálatot. Rendőr szakaszvezető volt.

1956-ban mindvégig becsülettel helytállt. November 14-én a pécsváradi kapitányságot megtámadta a Mecsekben bujkáló ellenforradalmi banda. A támadás idején a kapitányság és az őrs beosztottainak egy része a homokbányában tartózkodott. A támadás hírére a kapitányságra siettek, hogy felvegyék a harcot az ellenforradalmárokkal. Az épület felé közeledő rendőrökre az ellenforradalmárok tüzet nyitottak. Tűzharc bontakozott ki, amelynek során Habling László életét vesztette. Kommunista rendőrhöz, a néphatalom hű védőjéhez méltóan áldozta fiatal életét.

A Baranya megyei Szellő község temetőjében helyezték örök nyugalomra.

HAJDU ISTVÁN

1933—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Hajdúböszörményben született. Apja 1945 előtt napszámos volt, később bányászként dolgozott. Hajdu István a pék szakmában szerzett segédlevelet, és a hajdúböszörményi kenyérgyárban dolgozott.

1953-tól három évig katonai szolgálatot teljesített. Akkori parancsnoka így vélekedett róla: „Kezdettől fegyelmezett, munkaszerető és egyben életvidám katona volt. Kezdeményezőkészsége közismertté tette az egész alegységben. Tagja volt az ifjúsági szervezetnek és ott is igen aktívan dolgozott. Ha valamilyen nagyobb feladaton vettünk részt, mindig jól jött Hajdu őrvezető példát mutató, másokat is buzdító, lelkesítő magatartása. Leszereléskor határozta el, hogy rendőr lesz. Örültünk, hogy a közbiztonság őrhelyére egy ilyen talpraesett, becsületes, szolgálatkész, jó közösségi embert ajánlhattunk."

1956-ban került a rendőrség kötelékébe. A Hajdú-Bihar megyei Rendőr-főkapitányság állományában a püspökladányi őrsön, rendőr őrvezetőként kezdte a szolgálatot. Hamarosan Budapestre vezényelték iskolára.

Az ellenforradalom idején az iskola hallgatóit a Parlament védelmére rendelték ki. Hajdu Istvánra 1956. október 25-én szolgálatteljesítés közben az ellenforradalmarok rálőttek és súlyosan megsebesítették. Kórházba szállították, de segíteni már nem lehetett rajta.

Hajdúböszörményben helyezték örök nyugalomra.

HOLLMANN GÁBOR

1932—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

Rozsnyón született értelmiségi családban. Középiskolai tanulmányait Esztergomban végezte, a Vak Bottyán Népi Kollégium diákja volt. Többi népi kollégista társával együtt tevékenyen részt vett a város ifjúsági mozgalmában. Itt alakult ki benne az a közösségi érzés, amely egész életét végigkísérte.

1949-ben önként jelentkezett a Magyar Néphadseregbe. A páncélostiszti iskolán kiváló hallgató volt. „Kivívta parancsnokai megbecsülését és társai elismerését, mert amellett, hogy saját munkáját kiválóan elvégezte, mindig szakított időt arra is, hogy társainak segítsen. Mindezt hivalkodás nélkül, önzetlenül tette" — olvasható róla a korabeli feljegyzésekben.

Az iskolát a „Katonai és politikai kiképzésben kiváló" minősítéssel fejezte be. Az ezt tanúsító jelvényt büszkén viselte a zubbonyán. Avatása után szakasz-, majd századparancsnoki beosztásban teljesített szolgálatot.

1956 eleje óta Budapesten, a Kilián laktanyában, a Katonai Kiegészítő Alakulatok Parancsnokságán dolgozott.

Az első perctől kezdve elszántan, körültekintő szervezőkészségét érvényesítve, másoknak példát mutatva szállt szembe az ellenforradalmárokkal.

Október 28-án részt vett a Kilián laktanyában meghúzódó ellenforradalmárok elleni akcióban. Az egyik helyiség átvizsgálása közben fejlövést kapott és kórházba szállítás közben meghalt.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

HOÓS LÁSZLÓ

1928—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter főhadnaggyá léptette elő.

Kőszegen született. Édesapja a MÁV-nál volt munkás. Hoós László a négy polgári elvégzése után géplakatos szakmát tanult.

Továbbtanulásra csak a felszabadulás után nyílt lehetősége. Amikor belügyi tiszti iskolára küldték, a hadtápszolgálathoz kérte magát. Avatása után a Sopronkőhidai Országos Börtönben teljesített szolgálatot hadnagyi rendfokozattal, ruházati előadói beosztásban.

Szorgalmas, képzett tisztnek ismerték, aki a közösségi munkából is mindig kiveszi a részét.

Gazdasági vonalon dolgozott, de tudta, hogy a börtönben veszélyes bűnözőket őriznek, akiket hosszabb időre távol kell tartani a társadalomtól. Éppen ezért, amikor az ellenforradalmi lázadás elkezdődött, fegyveres szolgálatra jelentkezett. Az irodát az őrhellyel cserélte fel, a tollat a géppisztollyal.

Október 23-tól végig társaival együtt derekasan küzdött. Több esetben sikerült a kívülről jövő behatolási próbálkozásokat elhárítaniuk.

1956. október 31-én az elítéltek kitörésének visszaverése közben tűzharcban életét vesztette.

Kőszegen helyezték örök nyugalomra.

HORÁK LÁSZLÓ

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter őrmesterré léptette elő.

Vácduka községben született. Özvegy édesapja útfenntartó munkás volt. Az egyedülálló apának öt gyermekéről kellett gondoskodnia. Amennyire csak tudott, László fia segített enyhíteni a terheket. Előbb a váchartyáni gépállomáson volt traktoros, majd a Rákospalotai Bőrgyárban dolgozott. „Rendes, szófogadó, dolgos fiú volt" — emlékeznek rá vissza a szülőfalujában.

Ugyanilyen jó véleménnyel voltak róla alakulatánál is, ahol mint gépkocsivezető teljesített szolgálatot. Erről számos dicsérete mellett volt alegységének DISZ-titkára is tanúskodik: „Horák elvtárs minden alkalmat megragadott a tanulásra. Gépkocsivezető volt, de mindig ott volt a löveg mellett, és mint irányzó is megállta a helyét. Ahol csak tudott, segített, hogy az egész üteg együtt végezhessen jó munkát. Példáját számos gépkocsivezető követte az egységnél és más fegyvernemi alegységnél is."

Parancsnokai megbízható, fegyelmezett, jó katonának tartották, aki mindig az eskü és a szabályzatok szerint él.

Az ellenforradalmi lázadás kezdetétől részt vett a harcokban. Alegységével számos fegyveres csoport felszámolásában példamutató szerepet vállalt.

November 4-én ütegüket, amely az Üllői út és a Határ út sarkán települt, egy ellenforradalmi csoport felszólította, hogy tüzeljenek a segítségünkre siető szovjet alakulatokra. Mivel erre nem voltak hajlandók, az ellenforradalmárok tűz alá vették az üteget. A kibontakozó tűzharcban Horák László halálos lövést kapott.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

HORVÁTH JÓZSEF

1918—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Kalocsán született. 1949-ben kezdte meg a rendőri szolgálatot a Borsod megyei Rendőr-főkapitányság kötelékében.

Sokat tanult, dolgozott, hogy a már érett emberként választott új hivatásának maradéktalanul eleget tudjon tenni. Megkereste és meg is találta hivatásának, munkájának értelmét, lényegét és a legjobb tudása szerint dolgozott. Intézkedéseit a körültekintés, a jog alapján álló igazságosság jellemezte. Minden esetben alapos környezettanulmányt végzett, hogy az okokat, a befolyásoló tényezőket is figyelembe véve alkothasson véleményt, ítéletet. Kiválóan végzett sokoldalú munkáját számos elismeréssel jutalmazták. Rendőr hadnaggyá léptették elő.

Rövid jellemzésében ez áll: „Bajtársai és lakóhelyi ismerősei szerénységéért, segítőkészségéért tisztelték és szerették. Jó szándékú volt, akin tudott segíteni."

1956-ban Ózdon teljesített szolgálatot. Kezdettől részt vett az ellenforradalmárok elleni harcban.

Október 29-én egy volt csendőrtiszt igazította útba azt a fegyveres ellenforradalmi csoportot, amely aztán a néphez hű rendőrtisztet a lakásáról elhurcolta, brutális módon megkínozta, majd felakasztotta.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

HORVÁTH LÁSZLÓ

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Dabason született. Szegényparaszt család gyermeke volt. Bevonulásáig napszámosként dolgozott. A falu lakói és a tanács véleménye szerint „becsületes, józan életű, szerény és munkaszerető ember volt. Szüleit szerette, azok létfenntartását nagyban segítette".

Szülőfalujában, majd Aszódon teljesített katonai szolgálatot. A gondosabb karbantartás érdekében a gépkocsivezetőkből brigádot szervezett, és amikor a téli üzemeltetésre kellett a kocsikat átállítani, a műhelynek is segítettek. „Mindig megtalálta a módját, hogy a közösségnek hasznára legyen és a közös ügy szeretetére buzdította társait is" — emlékeznek rá vissza volt katonatársai.

Sokat vállalt a közös ügyből akkor is, amikor a néphatalom forgott veszélyben. Eredeti beosztása gépkocsivezető volt, de az ellenforradalmárok elleni fegyveres akcióknál nemcsak elvtársait szállította, hanem a harcot is vállalta.

Alegysége 1956. október 24-től a Timót utcai Központi Tüzér Szertár védelmét látta el. Október 26-án késő este Horváth Lászlót egy felderítőcsoportba osztották be, amelynek feladata a Gubacsi út—Határ út—Soroksári út által határolt terület átfésülése volt. A gépkocsit Horváth László vezette — de mint korábban is minden esetben — ő volt a golyószórós is. A felderítőcsoport a Soroksári úton egy barikád mögé befészkelt ellenforradalmi csoportba ütközött, amely géppuska- és golyószórótüzet nyitott a felderítőkre.

A félórás tűzharcban Horváth László szívlövést kapott és a helyszínen meghalt.

Dabason díszsírhelyen temették el.

HORVÁTH ZOLTÁN

1931—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter századossá léptette elő.

Alsóvámoson született. Belügyi szolgálatát 1949-ben kezdte meg a BM Belső Karhatalomnál. DISZ-tag volt, később elvtársai ajánlására felvették a Magyar Dolgozók Pártjába.

Tiszti iskolát végzett és hamarosan századparancsnoki beosztásban bizonyította rátermettségét. Szorgalmas, szerény és jó parancsnoki, emberi erényekkel rendelkező tiszt volt. Beosztottai szerették, mert türelmes oktatójuk, nevelőjük volt. Szerették és becsülték tiszttársai és parancsnokai is, mert mindig őszintén és jóakaróan nyilvánított véleményt, adott tanácsot.

A kommunista tiszt, a parancsnok jó példája volt. Beosztottait nemcsak szakmailag képezte ki, igyekezett bennük kialakítani a töretlen hűséget a párt és a nép ügye iránt. Internacionalista szellemben nevelte őket, hogy megértsék a Szovjetunióhoz és a többi testvéri szocialista országhoz fűződő szoros kapcsolatunk lényegét, hogy különbséget tudjanak tenni barát és ellenség között.

A közvetlen parancsnoki teendője mellett aktív pártmunkás is volt.

Parancsnoki példamutatással és kommunista elszántsággal indult harcba az ellenforradalmi lázadók ellen. 1956. október 23-án ott volt a Magyar Rádió védőinek soraiban. Egész éjszaka példamutatóan harcolt beosztottai élén. Másnap reggel harc közben esett el.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

HROVATIN KÁROLY

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Vecsésen született. Apja öntödei munkás volt. A tizenegy tagú család nehéz körülmények között élt. Hrovatin Károlynak is korán munkába kellett állnia, hogy hozzájáruljon kisebb testvérei eltartásához. Műszerész szakmát tanult, és a Kispesti Ruhagyárban dolgozott.

1955 őszén vonult be sorkatonai szolgálatra. Híradó katona volt. Parancsnokai szorgalmáért, fegyelmezett magatartásáért, katonatársai nyíltságáért, a közösség iránt érzett felelősségvállalásáért szerették. „Aki nagy családban nőtt fel, megtanulta, hogy csak egymást segítve lehet boldogulni" — mondta többször is, és példát mutatott, hogyan lehet és kell az embereknek a közösségben élniük és dolgozniuk.

Az alakulat katonái 1956. október 23-a után őr- és járőrszolgálatot teljesítettek. Rendszeres ellenőrzésük alatt tartották a Vác-Buki szigetet, ahova ellenforradalmi csoportok akarták befészkelni magukat.

1956. október 28-án reggel kaptak a hírt, hogy az ellenforradalmi csoportok a szigetről támadják az egyik laktanyát, a támadók és a védők között tűzharc bontakozott ki. A híradó-alegység parancsot kapott a sziget átfésülésére. Egy tisztáson haladtak keresztül, amikor egy ellenforradalmi csoport rejtekhelyről tüzet nyitott rájuk. Hrovatin Károly három lövést kapott és sebesülésébe rövid időn belül belehalt.

Vecsésen helyezték örök nyugalomra.

ILLÉS FERENC

1920—1956

Hősi halott. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Újpesten született — munkáscsaládban. Cipész szakmát tanult és bevonulásáig cipőgyári munkásként dolgozott.

1945-ben tagja lett a Magyar Kommunista Pártnak. Az üzemi pártszervezetben egyik szervezője és állandó résztvevője a falujáró csoportnak. Már ebben az időben is kitűnt mint a munkásosztály, a dolgozó nép ügyének szószólója. A kezdetben tartózkodó parasztok annyira megkedvelték, hogy később, a falujárások megszűnése után is hívták, látogasson el hozzájuk.

1949-ben a párt mint kiváló agitátort a hadseregbe küldte. Vállalta és megszerette a politikai tiszt hivatásával járó sokrétű munkát. A Petőfi Politikai Intézetben tanult, és avatása után különböző politikai munkás beosztásokban teljesített szolgálatot. Kiemelkedő munkájáért több esetben soron kívül előléptették, illetve kitüntették.

Azokban az években jegyezték fel róla: „A rábízott pártmunkát nagy körültekintéssel és lelkiismeretesen végzi. A törzs tisztjei szeretik őt, s mint a törzs alapszervezetének párttitkárához sokan fordulnak hozzá problémáikkal, mert őszinte segítségére számítanak."

1956 októberében hű kommunistához és pártmunkáshoz méltóan vette ki részét az ellenforradalmi lázadók elleni harcból. 1956. október 28-án Budapesten, a Kilián laktanyában teljesített őrszolgálatot. A laktanyát támadó ellenforradalmár csoporttal tűzharcba került, amelynek során halálos sebet kapott.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

ISTENES ELEMÉR

1930—1956

Hősi halott. Helytállásáért Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem és Vörös Csillag Érdemrend kitüntetésben részesült. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

Budapesten született. Apja segédmunkás, ő maga kenyérgyári munkás volt.

1949 novemberében önként vonult be a Magyar Néphadseregbe. 1950 őszén a Kilián György Repülőtiszti Iskola növendéke lett, majd a Szovjetunióban tanult, ahol vadászrepülőgép-vezetői kiképzést kapott. A szovjet kiképzőbázis parancsnoka írta róla: „A hajózó kiképzési programot általános jó osztályzattal sajátította el. Repülés közben nyugodt, magabiztos, fegyelmezett, szerény és higgadt tiszt. Egyenes és kitartó." Az iskolák elvégzése után vadászrepülőgép-vezetői beosztásban teljesített szolgálatot.

1956. október 26-án felszállásra kapott parancsot azzal a feladattal, hogy derítse fel az ellenforradalmi csoportok mozgását Csongrád városában. Szükség esetén riasztólövésekkel oszlassa szét a támadó fellépést tanúsító csoportosulásokat. Istenes Elemér rádión jelentette, hogy a csongrádi Tanács épülete előtt nagyszámú és fenyegető magatartású csoportokat figyelt meg. Parancsot kapott arra, hogy egy rövid sorozatban adjon le riasztólövést. A feladatot végrehajtotta. A város légterének elhagyásakor az ellenforradalmárok a kezükbe kaparintott légvédelmi löveggel a gépet lelőtték. A lezuhant Istenes Elemér holttestét bestiálisan meggyalázták.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

IZSÓ ISTVÁN

1920—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel, a Vörös Csillag Érdemrenddel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Nagysápon született. 1949-ben került a Belügyminisztérium kötelékébe. Fegyelmezett, pontos ember hírében állt, ezért is került hamarosan a BM Országos Futárszolgálatához. Itt teljesített szolgálatot rendőr törzsőrmesterként.

Feladatát mindenkor megbízhatóan látta el. Volt munkatársai szerint olyan pontos volt, hogy az órát hozzá lehetett igazítani. Önzetlen, szolgálatkész, jó közösségi emberként élt és dolgozott. Gyakran vállalt át munkatársaitól is szolgálatot, s ment nagyon mostoha viszonyok között is a futárpostával oda, ahova a parancs előírta.

1956. október 23-tól a helyzethez igazodva különböző feladatokat oldott meg. Nem riadt vissza a nehézségektől, a veszélyektől. Útra kelt, hogy az írásos intézkedéseket idejében eljuttassa a vidéki belügyi szervekhez.

November 2-án rövid pihenőre hazament, lakásán törtek rá az ellenforradalmárok. A Kilián laktanyába hurcolták, kegyetlenül megkínozták, majd több lövést adtak le rá. A Péterfy Sándor utcai Kórházban belehalt sérüléseibe.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

JAKAB KÁROLY

1924—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alezredessé léptette elő.

Dorogon született. Apja bányász, anyja cseléd volt. Hatan voltak testvérek. Jakab Károly már szinte gyerekként munkába állt, hogy a család gondjain enyhítsen. Pékségben volt árukihordó, kertészetben segédmunkás, majd később plakátragasztó. Közben szívósan tanult, elsajátította a vasesztergalyos szakmát és a Danuvia munkása lett.

1945-ben kérte felvételét az új demokratikus rendőrséghez. 1947-ben tagja lett a Magyar Kommunista Pártnak. Különböző, nagy felelősséget és sok munkát igénylő feladatai teljesítése mellett rengeteget tanult. Kiváló eredménnyel végezte el a Rendőr Akadémiát. Nem sokkal később a Pártfőiskolán folytatta tanulmányait. A főiskola elvégzése után a Belügyminisztérium Tiszti Iskoláján a marxizmus—leninizmus tanszék vezetőjévé nevezték ki. Rendőr őrnagyi rendfokozatban teljesített szolgálatot.

„Nagyszerű emberi értékeit bizonyítja, hogy parancsnokai mindig felelős posztok betöltésével bízták meg. Az akadémia elvégzése után egy ideig a Pestvidéki Főkapitányságon volt politikai nevelőtiszt. Sokan még ma is emlékeznek emberségére, amellyel azokban a nehéz időkben is kiállt elvtársaiért" — olvasható a róla írott megemlékező sorokban. Később a Budapesti Rendőr-főkapitányság pártbizottságának titkárává választották.

1956. október 23-tól részt vett az ellenforradalmárok elleni harcban. Október 29-én szolgálatteljesítés közben a Gorkij fasorban ellenforradalmárok szíven lőtték.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

JAMBRIK JÓZSEF

1926—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Gerendáson született. Szülei a felszabadulás előtt uradalmi cselédek voltak, és Jambrik Józsefre is ez a sors várt. A felszabadulás új távlatokat nyitott a tehetséges munkás-paraszt fiatalok előtt. Ő is tovább tanulhatott. A mezőgazdasági szakiskola elvégzése után hamarosan a Békés megyei Tanács mezőgazdasági osztályának vezetője lett. Fiatalon került a gazdasági élet irányító posztjára. Mikor behívták sorkatonai szolgálatra, még úgy tervezte, hogy visszamegy majd a munkahelyére és az újjászülető ország mezőgazdaságának fellendítésén dolgozik.

A BM Határőrséghez vonult be. Az első év végén már tizedes és hamarosan az őrs határőreinek politikai vezetője lett. Parancsnokai azt javasolták, hogy maradjon a fegyveres erők kötelékében.

Elfogadta a hívó szót és 1950-ben hadnaggyá avatták. A következő évben rövid tanfolyamot végzett a Honvéd Petőfi Politikai Akadémián, és egy belső karhatalmi zászlóalj politikai tisztje lett.

1954-ben a Petőfi Katonai Politikai Akadémiára küldték, hogy azt elvégezve magasabb beosztásban szolgálhassa azt az ügyet, amelyre feltette az életét. Közbejött az ellenforradalmi lázadás, és Jambrik József a barikádra indult, hogy amit hirdetett, tettekkel is bizonyítsa. 1956. október 23-tól részt vett a harcokban. 1956. október 31-én egy ellenforradalmár csoport elfogta és halálra verte. Arcát, mellét, hátát téglával zúzták össze, majd egy géppisztolysorozatot is belelőttek.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra

JOBBÁGY SZILÁRD

1933—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. Halála után határőr alhadnaggyá léptették elő.

Kolozsvárott született. Munkásszülők egyetlen gyermeke volt. A család később Budapestre került. Jobbágy Szilárd itt végezte iskoláit, majd műszaki rajzoló lett. A Standard Villamossági Gyárban dolgozott.

1953 őszén vonult be katonai szolgálatra. A BM Határőrség pécsi kerületéhez került. Beosztása géppuskás irányzó volt. Élen járt a kiképzésben, különösen a lövészetben.

Az ellenforradalom kitörésekor a pécsi határőrkerület egy zászlóaljnyi erőt indított útnak Budapestre, hogy részt vegyenek az ellenforradalmi lázadás leverésében.

Jobbágy Szilárd önként jelentkezett a Budapestre induló alegység géppuskás élbiztosító szakaszába. A parancsnok — Winkler József határőr főhadnagy visszaemlékezése szerint: „Nagytétényben a főtéren több száz fős tömeg akadt az utunkba. Jobbágy elvtárs már itt bebizonyította, hogy bátor katona. Nem ijedt meg a tömeg handabandázásától, fenyegetéseitől... kemény határozottsággal szólította fel a tömeget, hogy távozzanak a gépkocsi közeléből, mert tüzet nyit rájuk. A tömeg látta, hogy ennek a fele sem tréfa, meghátrált."

A zászlóalj rendben megérkezett Budapestre. 25-én a Winkler József határőr főhadnagy vezette első század parancsot kapott arra, hogy induljon el a pártközpont védelmének erősítésére. A Parlament épületénél fegyverropogás fogadta őket. A század kemény tűzharcban nyomult előre a pártközpont felé. Winkler József mell-lövést kapott, Jobbágy Szilárd halálos lövéstől esett össze a géppuska mellett.

Jobbágy Szilárd a Mező Imre úti temetőben nyugszik.

JÓVÁRI IMRE

1914—1956

Hősi halott. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Perkátán, parasztcsaládban született. 1935-ig Perkátán dolgozott mezőgazdasági munkásként, majd három évig sorkatonai szolgálatot teljesített. Ezt követően Csepelen volt segédmunkás.

A rendőri szolgálatot 1940-ben kezdte meg. A felszabadulás után tevékenyen kivette részét a főváros közrendjének és közbiztonságának megteremtéséből.

1945-ben tagja lett a Magyar Kommunista Pártnak, és ettől fogva még nagyobb tudatossággal állt a dolgozó nép hatalma megteremtésének szolgálatába. Kérlelhetetlen volt a rendbontókkal, a bűnözőkkel szemben.

1946-ban Budafokon veszélyes bűnözők elfogása közben tűzharcban súlyosan megsebesült, de így is sikerült támadóját ártalmatlanná tennie.

Kiváló munkájáért két esetben a Közbiztonsági Érem bronz fokozatával, majd az ezüst és arany fokozatával is kitüntették.

A Belügyminisztérium Fejér megyei Rendőr-főkapitányságának állományában mint bűnügyi nyomozó rendőr főhadnagy teljesített szolgálatot. Kitüntetései mellett sok dicséretet is kapott. Parancsnokai és munkatársai egyaránt becsülték szakértelméért, fegyelmezett magatartásáért, ügyszeretetéért.

1956. október 24-én Székesfehérvárott a megyei Rendőrfőkapitányság védelmében halálos lövést kapott.

Székesfehérvárott temették el.

JUHÁSZ IMRE

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Hétgyermekes kubikos-zsellér családban, Jászladányban született. Az általános iskola elvégzése után előbb ő is napszámoskodott, aztán elhatározta, hogy ipari munkás lesz. A magyar munkásmozgalom egyik fellegvárában, a Csepel Vas- és Fémművekben helyezkedett el. Villanyszerelő szakmát tanult. Közben jó elvtársakra, barátokra lelt, akik műszak után hívták az üzem kommunista fiataljainak rendezvényeire, találkozóira. A minden jó iránt fogékony fiú csakhamar az ifjúsági mozgalom egyik legképzettebb és legszorgalmasabb aktivistája lett. 1954-ben felvették a párttagok sorába. Amikor alakulatát 1956. október 23-án Budapestre vezényelték, önként jelentkezett minden olyan akcióra, ahol kommunista példamutatással másokat is helytállásra buzdíthatott.

Önként indult utolsó útjára is. Alegységének egy része az egyik kerületi tanács épületét védte, és október 27-én már kritikussá vált a helyzet. Déltájban ellenforradalmi csoportok gyülekeztek a mellékutcákban. A védőknél fogytán volt az élelem és a parancsnok önként jelentkezőket kért, hogy gépkocsival több napra elegendő élelmiszert szállítsanak részükre. Elsőként a kommunista Juhász Imre lépett ki a sorból, majd a példáját követve többen is.

A csoport együtt indult a tanács épülete felé. A Baross utcában előbb csak egy-egy lövés süvített a gépkocsi felé, de a Frangepán utcánál egy nagyobb ellenforradalmár csoport állta útjukat. A fegyveres támadásra fegyverrel válaszoltak. A heves tűzharcban is példát mutató kommunista fiatal harcos életét vesztette.

Jászladányban temették el.

JUHÁSZ JÓZSEF

1925—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Sajókazán született.

Mint felnőtt ember patriótaként élt és dolgozott azon a földön, ahol családja évszázadokon át küzdött a megélhetésért. Belépett a Magyar Kommunista Pártba, aztán a párt belügyi szolgálatra küldte. A Borsod megyei Rendőr-főkapitányságon teljesített szolgálatot rendőr hadnagyi rendfokozatban.

Ismerte és szerette szülőföldje népét és szoros kapcsolatban volt vele. A bányászok, a kohászok, a vasgyári esztergályosok, a szőlőt, gyümölcsöt termelő dolgozó parasztok voltak az ismerősei, a barátai, ellenségei pedig azok, akik összeütközésbe kerültek az állam törvényeivel.

A közrendet és a közbiztonságot mindhalálig önfeláldozóan védelmezte.

1956. október közepétől készenlétben álltak a főkapitányságon. Október 23-tól fegyveresen védték az objektumokat. Október 26-án a megtámadott főkapitányságra igyekezett, hogy csatlakozzék a védőkhöz. Az utcán elfogták és brutális módon meggyilkolták.

Alsószuha község temetőjében helyezték örök nyugalomra.

JURINOVICS MIKLÓS

1930—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Bácsalmáson született, szegényparaszt családban. 1945 után szüleivel a földosztáskor kapott juttatott földön dolgozott.

1948 márciusában lett a Magyar Kommunista Párt tagja. 1948 áprilisában a párt javaslatára önként vonult be katonának. Hathónapi sorkatonai szolgálat után a Kossuth Akadémia hallgatója lett. Az akadémia elvégzése után alhadnaggyá avatták. Szakaszparancsnok volt Keszthelyen, Sövényházán, majd Kiskunhalason teljesített szolgálatot felderítőszázad-parancsnoki beosztásban. 1955-ben századossá léptették elő. Annak az egységnek volt a felderítőfőnöke, amely a helytállásért 1956 után a „37. Budapesti Forradalmi Ezred" címet kapta.

Az egységet 1956. október 26-án Budapestre vezényelték. Jurinovics Miklós az élbiztosító őrs parancsnoka volt. Soroksár alatt egy ellenforradalmár csoport tüzet nyitott rájuk. A tűzharcban Jurinovics Miklós több halálos lövést kapott. Önfeláldozása, hősi halála az egész ezred harci elszántságát sokszorosára fokozta.

Kiskunhalason temették el. Szülőfalujában szülőházát emléktáblával jelölték meg és utcát neveztek el róla. A kiskunhalasi és a kalocsai laktanyában emlékművet emeltek a tiszteletére. A 37. Budapesti Forradalmi Ezred jelenlegi laktanyája az ő nevét viseli.

JURKOVICS BÉLA

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Piliscséven született. Apja a dorogi szénbányában dolgozott. Hárman voltak testvérek. Iskolái elvégzése után marós szakmát tanult és a Magyar Optikai Művek esztergomi gyáregységénél dolgozott. Keresetével a család megélhetését segítette. Munkahelyén bekapcsolódott az ifjúsági szervezet munkájába. A közösségi életből itt is kivette a részét, de arra is szakított időt, hogy szülőfalujában, Piliscséven is segítse tartalmasabbá tenni a fiatalok életét, szórakozását. Ezért mondták róla, hogy „a fiatalok és a község egész lakossága körében közszeretetnek örvendett".

1953 novemberében vonult be tényleges katonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Szombathelyen, Budapesten a Ferihegyi repülőtéren, Baján és Kecskeméten teljesített szolgálatot. Már letöltötte a katonaidejét és a leszereléshez készülődött. Október derekán otthon volt, elhozta a civil ruháját. Bement a munkahelyére is, ahol nagy örömmel fogadták és közölték, nagyon várják vissza. Ő is nagyon készült erre. Beosztásának ellátására készítette már fel az utódját, akit arra intett, hogy szolgáljon becsülettel. Aztán jött az ellenforradalmi lázadás híre, és ő nem gondolt többet a leszerelésre. Tiszta szívvel, osztálya ügyéért érzett elszántsággal indult alakulatával Budapestre.

Október 23-án a Magyar Rádió védelmében vett részt. Az egész éjszaka tartó fegyveres harc végén súlyosan megsebesült. Kórházba szállították, ahol december 16-án meghalt.

A piliscsévi temetőben helyezték örök nyugalomra.

KÁDAS EDE

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter hadnaggyá léptette elő.

Budapesten született. Apja MÁV-pályamester volt. Kádas Ede gyerekkorától vonzódott a katonai pályához, jelentkezett a Kossuth Tüzértiszti Iskolára, ahova fel is vették.

Egyszerűségéért, szerénységéért, szorgalmáért hallgatótársai tisztelték és megbecsüléssel tekintettek rá. Lelkiismeretesen készült az élethivatásul választott katonai pályára. Egyik volt évfolyamtársa mondta róla: „Olyan lelkesen beszélt a jövőről, hogy ezzel az elcsüggedőkbe is lelket, hitet öntött. Elképzelte, hogy milyen türelmesen bánik majd a bevonuló fiatalokkal és készíti fel őket a haza fegyveres védelmére. Sokszor beszélt arról, hogy a parancsnoki példamutatás a legfontosabb. Akkor még nem tudta, hogy hősi helytállásával és halálával örökké példát mutat valamennyiünknek."

Kádas Ede az ellenforradalmi fegyveres lázadás kezdetétől részt vett a tiszti iskola védelmében.

Október 26-án az iskola parancsot kapott, hogy száz főt indítson útnak ellenforradalmi csoportok felszámolására. Az öt tehergépkocsival útnak indított csoportot az Üllői úton az ellenforradalmárok megtámadták. Kádas Ede egy kis csoporttal a Tűzoltó utcában vette fel a harcot. Hogy jobban tudjon tüzelni, átfutott az úttest túlsó oldalára és onnan folytatta a küzdelmet. Nem sokkal később súlyos fejlövés érte. Elvtársai azonnal kórházba szállították, ahol másnap belehalt a sebesülésébe.

A Rákoskeresztúri új köztemetőben nyugszik.

KÁLLAI MIHÁLY

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Kiskunfélegyházán született. Szegényparaszt család fia volt. Négyen voltak testvérek. Apja később a MÁV-nál dolgozott rakodómunkásként. Kállai Mihály géplakatos szakmát tanult, majd a Kiskunfélegyházi Bányászati Berendezések Gyárában dolgozott.

1955-ben vonult be tényleges katonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Munkahelyéről, ahol felvették az ifjúsági szervezetbe, magával hozta munkaszeretetét, a közös célok önzetlen szolgálatára való törekvését. Osztályhelyzete meghatározta politikai nézeteit, állásfoglalását. A karhatalmi munka lényegét értő ember volt. Szerényen, csendesen, de elveihez tántoríthatatlanul ragaszkodva dolgozott. Az őrszolgálatban tanúsított éberségéért többször megdicsérték. Elismerést vívott ki magának azzal is, hogy polgári szakképzettségét a környezet szebbé, otthonosabbá tétele érdekében hasznosította.

1956. október 23-tól részt vett az ellenforradalmárok elleni harcban. Több veszélyes akcióban kitűnt bátorságával.

1956. október 26-án az Üllői úton, a Kilián laktanya közelében ellenforradalmárokkal vívott tűzharcban esett el.

Kiskunfélegyházán helyezték örök nyugalomra.

KÁLMÁN ISTVÁN

1933—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Iharosberényben született. Sokgyermekes parasztszülők fia volt. A család megélhetése megkövetelte, hogy már korán munkába álljon.

1953 novemberében vonult be katonának. A BM Belső Karhatalomhoz Szegedre került. Tisztesiskolára küldték, amelyet kiváló eredménnyel végzett el. Az iskola után szakaszvezetővé léptették elő. Példás magatartása, a katonai és politikai kiképzésben elért kiváló eredménye alapján felvették a Magyar Dolgozók Pártjának soraiba. Ezután Budapestre helyezték.

1956 októberében szabadságát töltötte otthon, készült a leszerelésre, szolgálati helyére visszatérve már magával vitte a civil ruháját. Október 23-án őt is beosztották abba a karhatalmista csoportba, amelyet a Budapesti Pártbizottság védelmére vezényeltek ki. A 23-át követő napokban az épületben tartózkodó pártfunkcionáriusokat tanította a fegyverek és a kézigránátok kezelésére. A végsőkig elszántan harcolt. A pártház eleste után az ellenforradalmárok elfogták és az elsők között az épület elé hurcolták. Egyik életben maradt bajtársa mondta el később: „Láttam, amint kést szúrtak a hasába, többször gyomron rúgták, s láttam, amint összeesett a fájdalomtól, arca kínosan eltorzult. A földön a fejét kezdték rugdosni, s orrán-száján patakzott a vér." Társaival együtt a falhoz vonszolták és a mintegy huszonöt tagú kivégzőosztag sortüze után holtan esett össze.

KANCSÁR GYULA

1920—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Bugyi községben született. Mezőgazdasági munkás volt. Rendőri szolgálatát 1946-ban kezdte, amikor még nagyon mostoha körülmények között, gyalogosan vagy kerékpáron lehetett bejárni a körzetet. A múltban kialakult csendőr-rémuralom után a demokratikus rendőrségnek el kellett oszlatni a dolgozók millióiban a hatalom képviselőivel szemben meglévő ellenszenvet, ugyanakkor a volt kizsákmányolókkal éreztetni kellett, hogy az ő idejük lejárt. Ebben a szép hivatásban osztozott sok-sok társával együtt Kancsár Gyula.

1947-ben elvégezte az őrsparancsnokképző iskolát. Mindvégig a dolgozókkal közvetlen kapcsolatban végezte rendőri munkáját. Személy szerint ismert mindenkit és ismerték őt is. Így volt ez akkor, amikor a dévaványai őrs parancsnoka volt és akkor is, amikor Csabacsüdön teljesített szolgálatot. A becsületes emberek szerették, tisztelték, a bűnelkövetők féltek tőle. A közrend és a közbiztonság hű őrzőjeként megbecsülést szerzett magának. Több alkalommal részesült dicséretben és ki is tüntették.

Az ellenforradalom idején mint körzeti megbízott, szolgálati helyén egyedül is derekasan megállta a helyét. Október 29-én fegyveres ellenforradalmárok rontottak rá és megölték.

Csabacsüd temetőjében helyezték örök nyugalomra.

KANYÓ GYÖRGY

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Érmindszenten született. Hatan voltak testvérek. Apja gazdasági cseléd volt.

1940-ben Gyömrőre költözött a család. Az apa itt is gazdasági cseléd volt a Teleki grófok birtokán.

A felszabadulás után nyolc hold juttatott földön gazdálkodtak. Kanyó György hamarosan Budapestre, a Telefongyárba járt dolgozni. Segédmunkás, majd betanított munkás lett.

Budapesten híradó-alakulatnál teljesített katonai szolgálatot. Itt még jobban belevetette magát a tanulásba. Parancsnoka írta róla: „Nagy szorgalmával, töretlen tanulni vágyásával kitűnik társai közül. Ezt bizonyítja az is, hogy nála sokkal nagyobb előképzettséggel induló társait rendre lehagyja a szakmai ismeretek elsajátításában. Mindezeken kívül tevékeny részt vállal a DISZ munkájából is, ahol agitátorként tevékenykedik."

Társai is becsülték, szerették. Ezt bizonyítja az is, hogy beválasztották az ifjúsági szervezet vezetőségébe.

1956. október 23-án a kora esti órákban riadóztatták az egységét. Egy részét a Széchenyi-hegyi adó biztosítására, másik részét a Magyar Rádió védelmére indították útnak. Kanyó elvtárs százada a Rádió védelmét erősítette.

Kanyó György egész éjszaka részt vett a harcban. Reggel, amikor a túlerőben lévő ellenforradalmárok benyomultak az épületbe, tűzharcban vesztette életét.

Gyömrőn temették el.

KARDOS PÁL

1930—1956

Hősi halott. Helytállásáért a belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Seregélyesen született. Apja mezőgazdasági munkás volt. Ő maga napszámosként dolgozott.

Sorkatonai szolgálata alatt élenjáró szakasz tagja volt. Parancsnokai és társai is szerették, mert minden jóért, szépért lelkesedni tudó, másokat is magával ragadó egyéniség volt. Volt parancsnoka mondta róla: „Kereste a munkát, a feladatot. Amikor másodéves katona volt, korosztálybeli társait megszidta, ha az újoncok rovására kényelmeskedtek. A század ifjúsági szervezetének minden akcióját ő szervezte. Fát ültettünk a helyőrségen, szombat-vasárnap a termelőszövetkezeteknek segítettünk, hogy az akkor még hiányos gépesítést kézi munkával pótoljuk. Szerettük volna, ha katona marad, de ő a rendőri hivatás mellett döntött."

Rendőri szolgálatát 1954-ben kezdte Székesfehérváron. Körzeti megbízott volt. Jó munkájáért csakhamar őrmesterré léptettek elő. Feladatait mindvégig fegyelmezetten és legjobb tudása szerint látta el. Parancsnokai és társai megbecsülésének jele, hogy alig kétévi ismeretség, együttes munka alapján felvették a Magyar Dolgozók Pártja tagjainak sorába.

Az ellenforradalom kitörésétől részt vett a Fejér megyei Rendőr-főkapitányság védelmében. Október 24-én a megyei Rendőr-főkapitányság ellen támadó ellenforradalmárokkal vívott harcban halálos lövést kapott.

Seregélyesen helyezték örök nyugalomra.

KARÁCSONY ISTVÁN

1919—1956

Hősi halott. Bátor helytállásáért kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Taksonyban született. Napszámos munkával kereste kenyerét. 1941-ben behívták katonának.

A felszabadulás után a demokratikus rendőrség kötelékébe lépett. Csakhamar őrsparancsnok lett. Törzsőrmesterré léptették elő. 1951-ben gépkocsivezetői tanfolyamot végzett, és ezután közlekedési járőri szolgálatot látott el. 1956-ban a BM Belső Karhatalomhoz helyezték át.

Fegyelmezett, képzett rendőr, példamutató parancsnok volt. Erről a példamutatásról tett tanúságot 1956. október 25-én.

Október 24-én Menyhárt Ervin rendőr alhadnagy parancsnoksága alatt vonult társaival az Athenaeum Nyomda védelmére. Az ellenforradalmi bandák irányítói tervszerű pontossággal hajtották végre fegyveres támadásaikat az ország vezető intézményei, fegyveres erői és azok lőszerraktárai, a Magyar Rádió és a nyomdák ellen. Október 24-én már kirajzolódott a kép, hogy a „hibák kijavításának" álarca mögött a néphatalom esküdt ellenségei törnek ránk. Tudták ezt az Athenaeum védői is, ezért harcoltak hősi elszántsággal az utolsó töltényig.

A maroknyi hős csapat október 25-én délelőttig sikeresen megvédte az épületet. Amikor a lőszer elfogyott, Menyhárt alhadnagy és Karácsony törzsőrmester vállalta az utóvédharcot, hogy a beosztottak menekülését biztosítsák. E feladat végrehajtása után fogták el az ellenforradalmárok. Megkínozták, majd a Makarenko utcában agyonlőtték.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

KARKECZ KÁROLY

1928—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Szolnokon született. Apja cipészmester volt. Karkecz Károly a szolnoki MÁV-műhelyben géplakatos szakmát tanult és bevonulásáig a MÁV Északi Főműhelyében dolgozott.

1945-ben a MADISZ tagja lett, majd később az ifjúmunkások szervezetében, a SZIT-ben végzett mozgalmi munkát. Sokat dolgozott és tanult. Nemcsak szakmájának vált avatott mesterévé, hanem mint politikai agitátor is elismerésre méltóan dolgozott. A MÁV-műhelyeiben edződött osztályharcos kommunistává. 1947-ben felvették a Magyar Kommunista Párt tagjainak sorába.

1949-ben a párt hívó szavára, önként vonult be katonai szolgálatra. Fegyelmezett, kötelességtudó katonának ismerték. Katonai feladatainak kiváló ellátása mellett soha nem feledkezett meg a kommunista mindennapos kötelességéről: nevelje környezetét, hirdesse a munkásosztály, a párt igazát. Szókimondó őszinteségéért mindenki szerette. Mint fiatal tisztet 1950-ben alapszervezeti párttitkárnak választották. Még ez év őszén a Petőfi Politikai Tisztképző Intézetbe küldték tanulni, ahol tanulmányai befejezése után hadnaggyá avatták.

1956-ban Nagykanizsán teljesített szolgálatot. Ekkor jutott arra ideje, hogy végre a családalapításra gondoljon. Megnősült. Október 24-én a Mátraházai Honvéd Üdülőből, nászútjáról rendelték vissza. Az alakulatához nem jutott vissza, ezért Budapesten a Petőfi Katonai Politikai Akadémián jelentkezett szolgálatra.

November 4-én a Corvin közi ellenforradalmárok agyonlőtték.

Szolnokon temették el.

KÁRPÁTI ISTVÁN

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Budapesten született, munkáscsaládban. Varrógép-műszerész szakmát tanult. Példás munkájáért kétszer kapta meg a Kiváló Dolgozó címet. Aktívan sportolt, minősített röplabdázó volt.

1955-ben vonult be a BM Belső Karhatalomhoz Szegedre. A szerény, csendes, de a munkában mindenkinél aktívabb újoncra felfigyeltek parancsnokai és társai is. A példás munkának, magatartásnak egyenes következménye volt, hogy amikor az ifjúsági szervezetben megválasztották az új vezetőket, Kárpáti Istvánt az egyik zászlóalj DISZ-titkárává választották. Később sem okozott csalódást. A DISZ-alapszervezet egy akkori tagja így emlékezett rá: „Állandóan sikerült bennünket mozgásban tartania. Nem utasítgatott, hanem velünk együtt csinált mindent, és olyan meggyőzően tudott bennünket biztatni, hogy egyszerűen nem lehetett nem igyekezni."

Amikor az ellenforradalmárok ellen Budapestre vonult az egység, Kárpáti István soha nem szűnő lelkesedéssel biztatta, bátorította társait. Október 23-án Várkonyi György hadnagy parancsnoksága alatt ment ő is a Budapesti Pártbizottság védelmére.

Október 30-án az Erkel Színház épülete mellett egy kézigránát megsebesítette. Sebesülten is folytatta a harcot, az utolsó percig hősiesen helytállt a támadókkal vívott harcban. A pártház eleste után az ellenforradalmárok elfogták és a sebesült katonát agyonverték. Arcát a felismerhetetlenségig összezúzták.

A Rákoskeresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra.

KATONA GYULA

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Dánszentmiklóson született. Édesapja uradalmi gépész és kovácsmester volt. Katona Gyula az iskola elvégzése után a ceglédi közlekedési gépjavítónál dolgozott. Később Kecskeméten általános gépjárművezetői tanfolyamot végzett, majd a ceglédi Tanácsnál gépkocsivezetőként dolgozott. Már ekkor is aktívan részt vett az ifjúsági mozgalomban.

1954-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Gépkocsivezetőnek osztották be. Jó kedélyű, kiegyensúlyozott, fegyelmezett ember volt. Több dicséretet kapott és a kiképzésben elért eredményeiért őrvezetővé léptették elő.

Szavait mindig tetteivel támasztotta alá. A maga beosztásában példamutatóan helytállt az ellenforradalmárokkal vívott harc során is.

1956. október 23-án a Budapesti Pártbizottság védelmére kirendelt karhatalmistákat szállító gépkocsik egyikét ő vezette, majd részt vett az épület fegyveres védelmében is. Mindvégig bátran, hősiesen harcolt. Az ablakból látta, hogyan végezték ki az ellenforradalmárok a parlamenterként kilépő vezetőket. A pártház eleste után az első emelet egyik ablakából az utcára ugrott, súlyosan megsérült. A vöröskeresztesek hordágyra tették és egy mentőautóhoz próbálták vinni, de az ellenforradalmárok ezt megakadályozták. Katona Gyulát lefordították a hordágyról és addig rugdosták, ütlegelték, amíg meg nem halt.

Albertirsán temették el.

KEISINGER GYULA

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Koroncón született. Kicsi korától nagyszülei nevelték, akik néhány hold földből igyekeztek a család megélhetését biztosítani. A család nehéz anyagi körülményein Keisinger Gyula úgy próbált enyhíteni, hogy az elemi iskola elvégzése után elment dolgozni a Győri Keksz- és Ostyagyárba. Keresetét rendszeresen hazaadta.

1954-ben vonult be sorkatonai szolgálatra. A szorgalmas, fegyelmezett, jó közösségi embernek tartott katonát csakhamar tisztesiskolára küldték, majd annak elvégzése után tizedessé léptették elő. Géppuskás rajparancsnoknak osztották be. Példamutató magatartását, kiváló munkáját nyolc dicsérete is bizonyítja.

Amikor az ellenforradalmi lázadás leverésére alakulatát Budapestre vezényelték, jól kiképzett beosztottaival együtt a Honvédelmi Minisztérium védelmében vett részt. Több alkalommal láttak el járőrszolgálatot és ennek során több fegyveres csoportot tettek ártalmatlanná.

Október 24-én este egy 80 fős csoport parancsot kapott arra, hogy a Vörös Csillag (ma Zrínyi) Nyomdát foglalja vissza az ellenforradalmároktól. Útban a nyomda épülete felé, ellenforradalmár fegyveres csoporttal kerültek tűzharcba. A kiváló géppuskás rajparancsnokot a tüzelőállás változtatása közben három lövés érte. Elvtársai visszavitték a Honvédelmi Minisztérium épületébe, ahonnan elsősegélynyújtás után nyomban kórházba szállították, de az életét nem tudták megmenteni.

Szülőfalujában, Koroncón helyezték örök nyugalomra.

KEVE MIHÁLY

1914—1957

Hősi halott. A honvédelmi miniszter főhadnaggyá léptette elő.

Simonyifalván született. Apja kubikos és mezőgazdasági munkás volt. Ő maga napszámosként, majd segédmunkásként kereste a kenyerét. A felszabadulás után földet kapott és azon gazdálkodott.

1947-ben vették fel a Magyar Kommunista Pártba. Amikor megkezdődött a tartalékos tiszti állománynak a néphez hű káderekkel való feltöltése, a kommunista Keve Mihályt is behívták tartalékos tiszti tanfolyamra, amelynek elvégzése után hadnaggyá avatták. A róla készített jellemzésben olvasható: „Fegyelmezett, a parancsokat maradéktalanul végrehajtó, érdeklődő, szorgalmas elvtárs... A szolgálatban megköveteli a rendet és a fegyelmet, amit ő maga is mindenkor betart... Mint tapasztalt emberre és pártunk hű fiára szívesen hallgatnak nemcsak beosztottai, de tiszttársai is, hiszen példát mutat minden területen..."

Amikor az ellenforradalmárok a néphatalom létét fenyegették, a kommunista Keve Mihály önként jelentkezett karhatalmi munkára. Gyulán teljesített szolgálatot.

1957. február 12-én egy kondorosi tanyánál ellenforradalmárok bestiális módon meggyilkolták. Gyilkosait négy évvel később találták meg, s bestiális tettükért elnyerték méltó büntetésüket.

Keve Mihályt Mezőtúron temették el.

KILITI DÁNIEL

1935—1957

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Litéren született. Katonai szolgálata idején a jó képességű fiatalemberben parancsnokai hamar felismerték a vezetői adottságokat és tisztesiskolára küldték. Ennek elvégzése után tizedessé léptették elő. Alakulatánál mint fegyelmezett, lelkiismeretes katonára, mindig számíthattak parancsnokai és beosztottai is. Volt parancsnoka így emlékezett rá: „Szinte kitalálta, hogy mit kell csinálni, ő soha nem várta, hogy paranccsal küldjék valamilyen feladatra. Öntevékeny volt a délutáni programok kialakításánál is. Beosztottait lelkesítette munka közben, délután pedig vitte őket művelődni, szórakozni. Igazi közösséget kovácsolt a rajából."

Az ellenforradalom leverésének időszakában az egyik legfontosabb feladat az országhatár biztonságának megszervezése volt. Erre a feladatra a néphatalomhoz hű katonákkal kellett az újjászervezett határőrséget megerősíteni. Kiliti Dániel tizedes az elsők között kérte, küldjék az ország nyugati határára, hogy részt vehessen a többnyire fegyveresen Nyugat felé vonuló ellenforradalmi bandák felszámolásában.

Új szolgálati helyén, mint korábban a néphadseregben, hamarosan megbecsülést vívott ki magának. Parancsnokai és katonatársai egyaránt szerették.

A sopronkövesdi őrs határszakaszán teljesített szolgálatot. 1957. január 12-én éjszaka másodmagával járőrszolgálatban volt. Észrevettek, majd üldözőbe vettek egy tíz fős embercsempész bandát. Miután a felszólításra nem álltak meg, fegyverüket használták. A kibontakozó tűzharcban Kiliti Dániel tizedes életét vesztette.

CS. KISS ALBERT

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Nagykőrösön született parasztszülők gyermekeként. Az általános iskolát Csemőn végezte, majd ezt követően szüleivel és bátyjával saját földjükön gazdálkodtak.

1955. november 1-én vonult be sorkatonai szolgálatra. Szorgalmas, jó katona volt. Már az újoncidő alatt kétszer megdicsérték, és ő volt az alegységnél az első fiatal katona, akit kiváló lőeredményéért jutalomszabadságra küldtek.

Századukat 1956. október 23-án Budapestre vezényelték, hogy csatlakozzanak az ellenforradalmárok ellen harcoló fegyveres erőkhöz. A század a Magyar Rádió védelmében nehéz és súlyos harcot vívott, így a lőszerkészletük erősen megcsappant. A parancsnok a hadtáp vezetési ponton a legbátrabb, a legjobb katonákat választotta ki a nehéz feladatra: juttassák el a lőszert a szorongatott helyzetben harcoló védőkhöz. E kis csoportba Cs. Kiss Albert honvédet is beosztották, hisz a legjobb katonák között tartották számon.

A gépkocsik harcolva jutottak át az ellenforradalmárok által megszállva tartott útkereszteződéshez. Sietniök kellett, hiszen a Rádiónál október 24-én hajnalban már kritikussá vált a hős védők helyzete.

Amint az első gépkocsi felbukkant a Baross utca és a József körút sarkán, a lesben álló ellenforradalmárok tüzet nyitottak. A gépkocsik nagy sebességgel próbáltak áttörni, de a heves tűzben ez nem sikerült. Megálltak és felvették a harcot. Ebben az egyenlőtlen küzdelemben Cs. Kiss Albert halálos sebet kapott. Beszállították a II. számú Sebészeti Klinikára, de már nem tudtak rajta segíteni. Fiatalon áldozta életét a néphatalomért.

Cegléden helyezték örök nyugalomra.

KISS ANDRÁS

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Mezőhegyesen született agrárproletár családban. Így ideig mezőgazdasági munkásként dolgozott, de amikor a néphatalom erősödése megnyitotta az utat a tehetséges munkás- és dolgozó parasztfiatalok előtt, ő is elindult, hogy behozza a lemaradást. Pécsre került, ahol kemény tanulás után szakérettségi vizsgát tett. Előbb a jogi karra kérte felvételét, majd tervét megváltoztatván úgy döntött, hogy mint a néphadsereg tisztje fegyverrel szolgálja a hazát. Elhivatottságot érzett ahhoz, hogy a bevonuló fiatalok kiképzője, nevelője legyen. A lövésztiszti iskolát egészségi okok miatt nem tudta befejezni. 1955-ben, amint egészsége helyreállt, rendőri szolgálatra jelentkezett. Gyulán kezdte el a szolgálatot. Ugyanebben az évben Budapestre helyezték. Hamarosan rendőr szakaszvezetővé léptették elő. Volt bajtársai így emlékeznek rá: „... igen kiváló és fegyelmezett embernek ismertük meg, aki a szolgálat ellátása mellett aktívan részt vett a kulturális munkában és az ifjúsági szervezet tevékenységében is." Hivatásának élő, lelkiismeretes embernek tartották parancsnokai és társai egyaránt.

1956. október 23-án este a budapesti Szabadság-szobor védelmére kivonuló csoport tagja volt. Másnap reggel a csoportot, miután feladatát végrehajtotta, visszarendelték a laktanyába. Útközben az Üllői úton az ellenforradalmárokkal tűzharcba kerültek. Kiss András fejlövést kapott és azonnal meghalt.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

KISS GYULA

1928—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alezredessé léptette elő.

Kiskunmajsán született. Apja szabósegéd volt, majd 1948-tól a Kiskunmajsai Szabó Ktsz-ben dolgozott.

Kiss Gyula 1949. szeptember 1-én kezdte el a belügyi szolgálatot. Állambiztonsági vonalon dolgozott. Különböző vezető beosztásokban, őrnagyi rendfokozatban teljesített szolgálatot.

1956 októberében a pergő események sodrában látta, hogy az elkövetett hibák kiküszöbölését szolgáló helyes és törvényes törekvések mögött miként emeli fel fejét a belső ellenség.

Amikor a békésnek ígért tüntetés a vörös zászlók égetésébe torkollott, mint a Petőfi Katonai Politikai Akadémia hallgatója, önként indult a Magyar Rádió védelmére. Egyik vezetője volt annak a nehéz harcnak, amely az ellenforradalmi túlerővel szemben 1956. október 24-én reggel elbukott. A mindvégig hősiesen harcoló Kiss Gyula az ellenforradalmárokkal vívott harcban életét vesztette.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

KISS GYULA

1929—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Szombathelyen született. Később a család Budapestre költözött, ahol az apa tűzoltó volt.

Kiss Gyula a négy polgári elvégzése után egy ideig tanonc volt, majd 1945 decemberében önként jelentkezett a demokratikus hadseregbe. A hadseregben dolgozó nevelőtisztek hatására bekapcsolódott a munkásmozgalomba és 1947-ben a Magyar Kommunista Párt tagja lett. Még ebben az évben tanulni küldték a Kossuth Akadémiára.

1949 tavaszán alhadnaggyá avatták. Hamarosan szakasz-, majd századparancsnok lett. Az 1950-ben készített minősítésben többek között ez olvasható: „Igen jó századparancsnok. Szervezőkészsége jó, magatartása igen határozott. Szimpatikus, közvetlen modorú, ezért hamar megszerették. Önzetlen. Magával tudja ragadni beosztottait." 1952 őszén századossá léptették elő. Ebben az évben így minősítették: „Munkaja, magatartása példaképül szolgál az egész tiszti állománynak... Magasabb beosztásban is kiválóan megállja a helyét... Becsületes, lelkiismeretes munkát végez. Állandóan beosztottjai körében van, hogy őket katonailag és politikailag a legjobb tudással vértezze fel..."

1956 novemberében a 2. karhatalmi ezredben teljesített szolgálatot. Nehéz szolgálatot mindig becsületesen, legjobb tudása szerint látta el. Több ellenforradalmi csoport felszámolásában vett részt.

1956. december 12-én éjszaka járőrszolgálatot teljesített. Egy polgári személyt igazoltatott, aki hirtelen fegyvert rántott és kioltotta e nagyszerű ember és kiváló parancsnok életét.

KLIMITS TIBOR

1924—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Budapesten született. Négy polgárit végzett, majd vaskereskedő-segédként dolgozott. A felszabadulás után a Nemesacél Nemzeti Vállalatnál előbb munkás, majd munkatársai bizalmából szakszervezeti titkár lett. A fordulat évében, 1948-ban tagja lett a Magyar Kommunista Pártnak.

Amikor az újjászülető néphadseregben a tartalékos parancsnoki posztokra is a munkások, dolgozó parasztok fiait állították, őt is behívták tartalékos tiszti tanfolyamra. Ennek elvégzésekor kérte, vegyék át hivatásos állományba, hogy részt vállalhasson a bevonuló fiatalok kiképzésében, nevelésében. A kiváló minősítésű és jól felkészült kommunista tiszt kérését teljesítették.

Éveken át mint politikai tiszt dolgozott. Elöljárói mindig elismeréssel szóltak a munkájáról. Akkori jellemzésében szerepel, hogy mint nős, családos tiszt, példamutatóan élt és dolgozott. Megtörtént, hogy a kora esti órákban visszatért a laktanyába, hogy a szabad idő helyes, célszerű kihasználására tanítsa, nevelje a katonákat. Vitaköröket szervezett és vezetett, hogy a meggyőző szó erejével hirdethesse, elfogadtassa katonáival igazságainkat.

Munkája elismeréseként sok dicséretet kapott és ki is tüntették. 1954-ben elméleti felkészültsége további gyarapítására politikai akadémiára vezényelték.

1956. október 23-án este a Magyar Rádió védelmére fogott fegyvert. Egész éjszaka részt vett a védelmi harcokban. Október 24-én reggel, miután a túlerőben levő ellenforradalmárok behatoltak az épületbe, a kibontakozó tűzharc során több lövéstől találva a helyszínen meghalt.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

KÓCZIÁN JÓZSEF

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Mányon született. Szülei a felszabadulás előtt gazdasági cselédek voltak. Az apa csak két évig élvezhette a szabad, új életet, 1947-ben meghalt. Az anya öt gyerekkel maradt özvegyen. A legidősebb fiú József volt, így aztán tizenkét évesen már dolgoznia kellett, hogy négy kisebb testvéréről gondoskodhassanak.

Amikor Kóczián József nagykorú lett, elhatározta, hogy megvalósítja régen dédelgetett álmát és hivatásos katona lesz. Fel is vették a tiszthelyettesképző iskolára, de szívpanaszai miatt abba kellett hagynia a tanulást. Leszerelt, és mint autóbuszkalauz segítette a hattagú családot.

Közben az egészsége is helyreállt, és 1955 őszén bevonult sorkatonai szolgálatra. A szorgalmas, fegyelmezett, szerény katonát parancsnokai hamar megszerették és tisztesiskolára vezényelték, amelynek elvégzése után őrvezetővé léptették elő. „Katonás fellépésű, igényes, ugyanakkor szerény, komoly természetű ember, akire a képzettségi szintjének megfelelő bármilyen feladatot rá lehet bízni" — írta jellemzésében az akkori parancsnoka.

Sokoldalú katona volt. Mint légvédelmi tüzér rajparancsnokot a Budapestre vezényelt harckocsiszázadhoz irányzónak osztották be. Csakhamar kiderült, hogy ezen a poszton is megállja a helyét.

Október 24-én délelőtt a Nyugati pályaudvarnál fegyveres harc bontakozott ki a harckocsizók és egy nagyobb ellenforradalmi csoport között. A kezelők a harckocsik tornyát használva fedezékül, gyalogsági fegyverrel vívták a harcot. Egy géppuskasorozattal Kóczián Józsefet és több társát megölték.

KÓKAI LÁSZLÓ

1933—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Jászárokszálláson született. Édesapja a felszabadulás előtt uradalmi cseléd volt. Kókai László a cselédgyerekek életét élte. A felszabadulás után földet kaptak és 1950-ben az elsők között léptek be a helyi termelőszövetkezetbe. Kókai László traktorosként a jászárokszállási gépállomáson dolgozott. Itt tevékenyen részt vett az ifjúsági szervezet munkájában.

1953-ban vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Belső Karhatalomhoz. Budapesten teljesített szolgálatot. Fegyelmezett, szolgálatkész, becsületes embernek ismerték, akinek mindig helyén van az esze és a szíve.

Háromévi kemény szolgálat után már a leszerelésre készült, amikor az ellenforradalmi lázadás fegyverbe szólította. Zokszó nélkül ment és teljesítette a parancsot, amely ezekben a napokban helytállást, önfeláldozást követelt.

1956. október 23-án a Magyar Rádió, 25-én pedig a Budapesti Pártbizottság védelmére vezényelték. A pártház védelme során már a kora délelőtti órákban a fején megsebesült. Miután bekötözték, tovább folytatta a harcot. Ekkor újra megsebesült, de utána sem hagyta abba a tüzelést. A pártház eleste után az ellenforradalmárok Kókai Lászlót halálra kínozták.

KOLLÁR ISTVÁN

1930—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Kiskunhalason született. Két testvérével együtt korán árvaságra jutott.

1952-től három évig a BM Belső Karhatalomnál teljesített szolgálatot. Leszerelése után Budapesten segédmunkásként dolgozott.

1956. október 23-tól kezdve az ellenforradalmárok napról napra többet mutattak meg igazi arcukból.

Tóth Ilona Gizella és gyilkos bandája is közéjük tartozott. A szigorló orvos, aki a Péterfy Sándor utcai Kórház Domonkos utcai ideiglenes részlegének a vezetője volt, ellenforradalmár társaival együtt a kommunistákra vadászott. Egy ilyen akciójuk során fogták el 1956. november 18-án a fegyvertelen Kollár Istvánt. A kórházba hurcolták, ahol Tóth Ilona Gizella elaltatta, majd injekciós tűvel a nyaki ütőerébe benzint akart fecskendezni. Idegességében nem sikerült neki. Az orvosjelölt, akinek az lett volna a feladata, hogy a betegeket gyógyítsa, cinkostársait hívta segítségül, akik Kollár István torkára tapostak, de a halál így sem következett be. Ekkor Tóth Ilona Gizella zsebkéssel többször szíven szúrta a magatehetetlen embert. Holttestét a Szent Domonkos kápolna mellett egy kőlap alá rejtették. Bestiális tettükért elnyerték méltó büntetésüket.

Kollár Istvánt a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

KOLLÁR JÓZSEF

1905—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Enyickén született. A felszabadulás előtt cipészsegédként dolgozott. 1925-ben bekapcsolódott a munkásmozgalom harcaiba. Szakszervezeti tag, majd bizalmi lett. Részt vett a sztrájkharcokban, ott volt a politikai tüntetéseken. Többször letartóztatták. Négy és fél évig rendőri felügyelet alatt állt.

A haladó erők felszámolását célul tűző reakciós hatalom munkaszolgálatra és büntetőszázadokba hívta be azokat, akiket bírói ítélet nélkül akart megsemmisíteni. 1944-ben Kollár József is megkapta a behívóját, de hamis igazolvánnyal megszökött a munkaszolgálatból és visszatért Budapestre.

1945 januárjában kezdte meg a szolgálatot a szerveződő új rendőrség kötelékében. Eredményesen közreműködött a főváros közbiztonságának megteremtésében és a rend fenntartásában. 1945-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba és haláláig hű maradt ahhoz a rendhez, amelyhez már kora ifjúságában ezer veszély között is csatlakozott.

A rendőrség kötelékében végzett áldozatos munkájáért hadnaggyá léptették elő, több alkalommal kitüntették.

1956-ban az ellenforradalmi lázadók elleni harcban példásan helytállt. Részt vett több veszélyes feladat végrehajtásában. November 5-én a Belügyminisztérium közelében az ellenforradalmárok agyonlőtték.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

KONCZ IMRE

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel, a Vörös Csillag Érdemrenddel és a Ságvári Endre Emlékéremmel. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Egerlövőn született, szegényparaszti családban. Az általános iskola hetedik osztálya után nem folytathatta a tanulást, mert a család rossz anyagi helyzete miatt az ő keresetére is szükség volt. Bevonulása előtt lakatos szakmát tanult, majd gyári munkásként dolgozott.

Tizennyolc évesen lett tagja a Magyar Dolgozók Pártjának. Korán felismerte a helyét a világban és a haladás oldalára állt, hogy aztán másokat is felvilágosítson, meggyőzzön.

1954 szeptemberében vonult be sorkatonai szolgálatra. Nős volt, így az ő számára nehezebb volt a szolgálat, mégis példamutatóan dolgozott. Parancsnokai tisztesiskolára küldték, amelynek elvégzése után hamarosan tizedessé léptették elő. Alakulatánál a legjobb rajparancsnokok közé tartozott. Önként vállalt sok olyan feladatot, amely előbbre vitte a közös célok elérését. Kommunista példamutatása másokat is jobb munkára, erkölcsös életre, fegyelmezett magatartásra ösztönzött.

Kommunista elszántsággal harcolt az ellenforradalmárok ellen is. 1956. október 23-án alegységét a Magyar Rádió védelmére vezényelték. Koncz Imre tizedes beosztottainak is példát mutatva harcolt hajnalig. A tűzharcban haslövést kapott. A Vas utcai Kórházba szállították, ahol súlyos sérülésébe belehalt.

Érden temették el.

KÓNYA LAJOS

1933—1956

Hősi halott. Helytállásáért a belügyminiszter rendőr hadnaggyá léptette elő.

Orosházán született. Apja nyugdíjas rendőr ezredes. Kónya Lajos apja példáját követve választott élethivatást. A szülői ház formálta nyiladozó érdeklődését, tudatosítva a fiúban, hogy hol a helye, milyen célokat érdemes és kell maga elé tűznie. Felismerte, hogy az épülő, gyarapodó országra sokféle veszély leselkedik. Olyan környezetben nőtt fel, ahol sokat hallott a belső ellenség próbálkozásairól és arról a harcról, amelyet a belügyi szervek vívtak ellene.

Tudatosan vállalt élethivatását nagyon szerette. 1953-ban tagja lett a Magyar Dolgozók Pártjának, és ettől kezdve kommunista elkötelezettsége még jobban fokozódott. Budapesten, a Belügyminisztérium Idegennyelvű Főiskoláján teljesített szolgálatot rendőr alhadnagyi rendfokozatban.

Amikor az ellenforradalmi lázadás felforgatta az ország életét, tanakodás nélkül tudta, hogy mi a kötelessége. Fegyvert fogott a néphatalom védelmében.

1956. október 23-a után egy ideig a főiskolán, majd apjával együtt a Belügyminisztériumban teljesített fegyveres szolgálatot. Az apa és fia együtt szállt szembe az ellenséggel, amely a nép hatalmára tört, a dolgozó milliók elért eredményeit, szocialista vívmányait akarta megsemmisíteni.

Október 30-án rövid pihenőre hazament a VIII. kerületben levő lakására. Itt támadtak rá az ellenforradalmárok és hurcolták el a IX. kerületben levő tanyájukra, ahol kivégezték.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

KOPP ISTVÁN

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Pilisszentiván községben született bányászcsaládban. Kilencen voltak testvérek. Kopp István a családi hagyományokat követve a pilisi szénbányában kezdte munkáséveit, majd egy budapesti építőipari vállalatnál központifűtés-szerelő szakmát tanult.

Apja így indította el 1954 őszén katonának: „Fiam, a bányászok mindig tudták, hogy mi a kötelességük, és ami tőlük tellett, meg is tették. Ne legyen rád panasz soha!"

A fiú derekasan helytállt egész katonai szolgálata alatt. Már újoncként példaképül állították a százada elé. A két év alatt 17 dicséretet kapott és ötször jutalmazták szabadsággal. Apja útbaindító szavaira ő maga vitte a választ, amikor néhány hónapos katonai szolgálat után őrvezetői rendfokozattal tért haza szabadságra. A második évben tizedes és rajparancsnok volt. Beosztottjai tisztelték, szerették, mert rendet, fegyelmet követelt, de igazságosan és emberségesen bánt mindenkivel. Egykori parancsnoka jegyezte fel róla: „Beosztottai a tűzbe mennének érte, mert nem ugráltat senkit feleslegesen, s a lassan tanulókat ő maga tanítja, segíti, nehogy társaik élcelődjenek velük. Katonás, fegyelmezett ember, jó tiszthelyettes válna belőle."

A parancsnoki elképzelések nem válhattak valóra. 1956. október 24-én az alakulatot Budapestre rendelték, hogy bekapcsolódjon az ellenforradalmárok elleni fegyveres harcba. Soroksárnál nagyobb ellenforradalmi csoport állta útjukat és az úttorlaszként keresztbe állított gépkocsik mögül tüzet nyitottak. Kopp István rajparancsnok a tűzharcban halálos lövést kapott.

Szülőfalujában, Pilisszentiványon temették el.

KOSZNA JÁNOS

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter előléptette alhadnaggyá.

Édesapja mezőőr volt egy állami gazdaságban. Koszna János az általános iskola elvégzése után a Felsőnyomási Állami Gazdaságban vállalt munkát.

1955. november 1-én vonult be katonai szolgálatra. Szótlan, zárkózott embernek tartották. Később, amint megismerte katonatársait, oldódott a zárkózottsága és egyre többet vállalt magára a közösség céljainak megvalósításából. Volt DISZ-titkára így jellemezte: „Olyan vaskos, egy tömbből faragott volt a teste és a jelleme is. Ritkán szólalt fel a gyűléseken, de ha szólt, oda kellett rá figyelni, mert ő mindig a rendért, a fegyelemért állt ki. Nagyon tudott haragudni a könnyelműsködőkre, a lógósokra. Ha ilyennel került szembe, nagyon keményen mondta meg a véleményét."

Amikor az ellenforradalom elleni harcra szólították az alakulatokat, a parancsnokok a legnehezebb posztokra a legjobb katonákat válogatták ki. A később hősi halált halt Danka István hadnagy a Veszprém Megyei Pártbizottság védelmére magával vitte a viharsarki Koszna János honvédet is. Ismerte jól, hiszen együtt kezdték a csapatéletet. A tiszt a parancsnoki poszton, a honvéd a rajában birkózott eredményesen a feladatokkal. A parancsnok tudta, hogy erre a katonára, aki az épület külső őrségében áll a poszton, a legnehezebb helyzetben is bizton számíthat.

Koszna János nem okozott csalódást. Számtalanszor állt közvetlen közelségben ellenforradalmi csoportokkal, de bátor fellépéssel elhárította azok támadását. Őrhelyén mindhalálig becsülettel helytállt. November 4-én hajnalban előbb parancsnokát, majd őt érte halálos lövés.

Békéscsabán helyezték örök nyugalomra.

KOVÁCS ERNŐ

1934—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Méhkeréken született. Alakulatánál mindmáig emlékeznek és nagy szeretettel gondolnak rá. Volt katonatársa mondta róla: „Képzett, tapasztalt katona volt, de a tudásával soha nem kérkedett. Ha látta, hogy valaki nem boldogul a feladatával, szerényen odament hozzá és csendesen csak ennyit mondott: nézd, én így csinálom! És segített. Egyszer vita támadt, hogy a leszereléshez közeledő katonák miért nem kapnak több kedvezményt. Erre Kovács Ernő így szerelte le a hangoskodókat: azt akarjátok bebizonyítani, hogy a munkában nem lehet rátok számítani? Az „öreg" katonák elszégyellték magukat és csatlakoztak Kovács Ernő kezdeményezéséhez, hogy a leszerelés percéig becsülettel teljesítsék feladataikat."

Nem véletlen, hogy Kovács Ernő is ott volt a kiválasztottak között, amikor Dankó István hadnagy a Veszprém Megyei Pártbizottság védelmére összeállította az alegységet. Október 24-én vonultak az objektumhoz és akkor már mindenki tudta, hogy az ellenforradalmárokkal véres összecsapásokra lehet számítani.

Tíz napon át eredményesen védték az objektumot. Eközben több alkalommal kellett Kovács Ernőnek az őrhelyéhez közeledő csoportokat feloszlatni.

November 4-én hajnali három órakor lépett őrségbe, s alig egy órával később ellenforradalmárok fegyveres csoportja támadt rá. A szürkületben rá irányuló géppisztoly csövét nem láthatta, a kötelességét becsülettel teljesítő katona életét kioltotta az orvlövész sorozata.

Mezőgyánban helyezték örök nyugalomra.

KOVÁCS GÉZA

1926—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Nagyhalászon, szegényparaszti családban született. Öten voltak testvérek. Apja később termelőszövetkezeti tag lett. Kovács Géza a Bükk hegység erdőgazdaságában vasúti talpfafaragóként dolgozott.

Amikor eldőlt a hatalom kérdése és a fejlődő néphadsereg parancsnoki posztjait is a nép fiainak kellett elfoglalnia, Kovács Géza az első hívó szóra a zászló alá állt. Éjt nappallá téve tanult a Kossuth Akadémián, hogy képzett tiszt, jó parancsnok legyen belőle. Egyik volt hallgatótársa mondta róla: „Mindenkinek például szolgált az a szorgalom, amelylyel a kötelező tananyagon túl is igyekezett magába szedni az ismereteket. Azt mondta: ami ma jó, az holnap már kevés lesz, és én holnapután is meg akarok felelni annak a jogos elvárásnak, amit velem szemben támasztanak."

Kommunista példamutatással élt és dolgozott. Egy idő után úgy érezte, hogy kedve és képessége van a belügyi munkához és kérte az áthelyezését. Új munkakörében is kiválóan dolgozott. Az egyik belügyi tiszti iskolán rendőr századosi rendfokozatban teljesített szolgálatot.

Az első sorokban állt és küzdött az ellenforradalmi bandák felszámolásáért. Bátor helytállással vett részt a küzdelemben.

Október 25-én az a szomorú feladat jutott neki, hogy a Parlamentnél lemészárolt hős bajtársai holttestét elszállítsa. E küldetés teljesítése közben az Üllői úton egy ellenforradalmi bandával tűzharcra került sor, amelynek során életét vesztette.

Nagyhalász község temetőjében helyezték örök nyugalomra.

KOVÁCS IMRE

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki halála után. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Pátyon született. Öten voltak testvérek. A népes Kovács család élete a felszabadulás után új fordulatot vett. Az eddig alkalmi munkásként és napszámosként gürcölő apa tíz hold földet kapott — minden gyermekére két holdat —, ezen gazdálkodtak hat esztendeig, aztán amikor Pátyon is termelőszövetkezet alakult, juttatott földjükkel ott kezdtek új életet.

Imre szerszámlakatos szakmát tanult, s közben őszinte meggyőződéssel vett részt az ifjúsági mozgalomban. Számára becsületbeli ügy volt a jól végzett termelőmunka, személyes hozzájárulás a szocializmus építéséhez. Már fiatalon úgy tartották számon, mint a legjobb munkások egyikét, s alig volt húszesztendős, amikor Kiváló Dolgozó jelvénnyel tüntették ki.

Amint sorköteles korba ért — 1955 őszén —, a BM Belső Karhatalomhoz hívták be katonának. Éppen egy esztendeje szolgált, amikor kitört az ellenforradalom.

A Rádiót őrző, védő karhatalmi alegységnél szolgált, s október 23-án számos társával együtt maga is őrszolgálatot teljesített. Szeme előtt gyilkolták meg Kovács László honvéd őrnagyot.

Az utcai hangadók, a provokátorok a karhatalmat, a karhatalmistákat gyalázták, ellenük szították a közhangulatot.

A jól szervezett ellenforradalmi támadásnak a katonák, a karhatalmisták közül egyre többen estek áldozatul.

Október 24-re virradó éjszaka harc közben esett el.

A pátyi temetőben márvány sírkő alatt nyugszik, s a hantokon nem hervadnak el a kegyelet virágai.

H. KOVÁCS ISTVÁN

1920—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Hánta, alig hétszázötven lakosú kisközség a Bakony északnyugati lejtőjén. Itt született H. Kovács István. Az addig zsellérként tengődő H. Kovács család innen indult szerencsét próbálni a fővárosba 1928-ban. Itt sem volt sokkal jobb sorsuk, házmesteri állást vállaltak, ami alig hozott valami változást társadalmi hovatartozásuk tekintetében, legfeljebb abban reménykedhettek, hogy fiuk jövője másként alakulhat.

István bőrdíszműves szakmát tanult, s eközben, a harmincas évek közepén — tizenhat évesen — bekapcsolódott a baloldali ifjúsági mozgalomba. Ezzel politikai érdeklődési köre mindjobban kiszélesedett, igazságkereső harcossága céltudatossá vált.

Amint Budapest felszabadult, jelentkezett a kommunista pártba.

Bár nem végzett magasabb iskolát — erre nem volt módja —, nagyon sokat olvasott, tanult, általános műveltsége révén kiemelkedett környezetéből. E műveltséget különösen akkor hasznosította, amikor a rendőrséghez került, s társait tanította.

A párttól kapott biztatás mellett a rend, a fegyelem szeretete, az igazság szolgálata késztette arra, hogy 1945 kora tavaszán a Belügyminisztérium kötelékébe lépjen. Akkor vállalt rendőri szolgálatot, amikor még ingatag volt a közbiztonság, amikor a bandákba verődött bűnözők loptak, „vetkőztettek", raboltak, s fegyveres, bujkáló fasiszták tartották rémületben sok helyütt a nyugalomra, biztonságra vágyó lakosságot.

Amikor létrejött és megszilárdult a néphatalom — most

már tisztként — a BM Útlevél Osztályán kapott beosztást, itt dolgozott akkor is, amikor kitört az ellenforradalom.

H. Kovács István rendőr százados nem vett részt a harcokban, neki nem adatott meg az sem, hogy védekezzen, visszaüssön. Az ellenforradalom fanatikus kommunistaellenességének lett áldozata. Akik ismerték vagy megismerték, jól tudták, milyen szenvedélyes hévvel állt ki mindig a párt mellett, s lépett fel a hibák, torzítások ellen. Talán éppen ezen a nyomon jutott el lakására november 2-án egy kommunistákra vadászó ellenforradalmi csoport.

Családja köréből ragadták el, hurcolták magukkal a Corvin közbe, s ott gyilkolták meg.

KOVÁCS LÁSZLÓ

1923—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel, valamint Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alezredessé léptette elő.

Az elsők között halt hősi halált a Rádió épületének védelmében Kovács László őrnagy.

Értelmiségi családban született Karcagon, de mert apja betegség miatt elvesztette állását, hányatott életük lett, László ott tanult, ahol éppen laktak, előbb Dévaványán, aztán Kiskunfélegyházán. A gimnázium öt osztályának elvégzése után aztán nem is tanulhatott tovább, úgy tűnt végleg le kell mondania álmáról, arról, hogy gépészmérnök lehessen. Budapestre ment, s lakatos szakmát tanult a Ganz-Mávag-ban.

A nagyüzem légköre, a dolgozók összefogása tetszett neki, s döntően hatott gondolkozásmódjának alakulására. Itt ismerkedett meg a munkásmozgalommal, s kapcsolódott be a legális és illegális munkába. 1941-ben már az Országos Ifjúsági Bizottság tagja volt. Személyes kapcsolatban állt Ságvári Endrével, s húsz esztendősen az illegális kommunista párt tagja lett.

Behívták katonának, ő azonban megszökött, elvtársai rejtegették a felszabadulásig.

1945-ben végre szabad lett. A párt Kőbányán a MADISZ szervezésével bízta meg. Roppant energiával látott a rábízott, s a maga elé tűzött feladatok, célok megvalósításához. Nappal a munka és a mozgalmi tevékenység kötötte le idejét, éjjel a könyvek fölé hajolt. Karnyújtásnyira volt a cél, a Műszaki Egyetem gépészeti karán tanult. A gyorsuló infláció azonban arra kényszerítette, hogy tanulás helyett dolgozzon. Üzemlakatos lett a Ruggyantaárugyárban.

A párt kiemelte, ifjúsági vonalon dolgozott ismét, majd amikor a néphadsereg fejlesztése került napirendre, önként

jelentkezett tiszti iskolára. Politikai tisztként avatták fel. Osztozott a hőskor tisztjeinek sorsában, városról városra vándorolt, mikor hová szólította a katonai szolgálat.

1953-ban — ekkor már a Petőfi Katonai Politikai Akadémia tanára — rövid időre úgy tűnt, nyugvópontra jut egyéni élete. Egy tragikus esemény — fiatal feleségének elvesztése — azonban ismét nehéz helyzetbe hozta, három kisgyermekkel maradt egyedül. Ötvenhat nyarán végül megértő és segítőkész élettársat talált, aki magáénak érezte a három gyermeket, s nevelte — férje hősi halála után is — az árvákat.

Azon a tragikus napon, október 23-án Kovács László azzal ment el otthonról: „Jövök nemsokára!" Nem jött többé. A parancsnok önként jelentkezőket kért, akik a Rádióhoz mennének.

Kovács őrnagy az elsők között jelentkezett. Fegyvertelenül, zárt rendben igyekeztek a Rádióhoz. A tömeg szétnyílt jöttükre, aztán ismét bezárult az embergyűrű. Ők, ha látták is, alig hitték, csapdába kerültek.

Ahogy az idő előre haladt, mind többen gyűltek össze kint, s a tisztek puszta mellükkel torlaszolták el a Rádió épületének bejáratát. Ám, akik az ellenforradalom tüzét szították, egyre agresszívabbak lettek, szitkok röpködtek, minden módon provokálták a katonákat azzal a nyilvánvaló szándékkal, hátha elveszti valaki a türelmét, s terjeszthetik a rémhírt: a katonák lövik a népet a Rádiónál.

Tudta ezt Kovács László is. Fegyvertelenül lépett ki a kapun. Szóval és nem géppisztollyal állt a felizgatott tömeg elé, kérte, s nem fenyegette őket. A vad, elszabadult szenvedéllyel szemben azonban nincs hitele, hatása a szónak. A suhanc, aki meghúzta a géppisztoly ravaszát, talán életében először tartott kezében fegyvert.

Ki adta kezébe a gyilkolás eszközét? Aligha derül ki valaha is. Amikor a géppisztoly elhallgatott, úgy tűnt, Kovács László még mondani akar valamit, talán kiáltani, tiltakozni az ostoba és kegyetlen tett ellen, de csak halk sóhaj tört elő az ajkán, megtántorodott és összeesett a Rádió bejáratának szürke kövén.

KOVÁCS ZOLTÁN

1905—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alezredessé léptette elő.

A Viharsarokban született, nőtt fel Kovács Zoltán. Gyermekként élte át az első világháborút, tizennégy esztendősen a Tanácsköztársaságot.

Fodrászsegéd volt. Ebben a munkakörben dolgozott tizenkilenctől kerek harminc éven át.

Így érthető, hogy 1945 áprilisában, a választható számos párt közül ő a Magyar Kommunista Pártot választotta, annak lett a tagja.

A felgyorsult politikai események magukkal sodorták. Személyes felelősséget érzett az új munkáshatalom belső és külső biztonságáért, s negyvenesztendős korában jelentkezett a Kossuth Akadémiára. Századosként avatták Debrecenben, majd Békéscsabán teljesített szolgálatot. Fiatalos energiával, fáradhatatlan szorgalommal dolgozott. Igyekezete elismeréseként, 1951-ben őrnaggyá léptették elő.

Nem volt már fiatal ember, amikor kitört az ellenforradalom.

Október 23-án fegyverrel vett részt a Kiegészítő Parancsnokság megvédésében, s az ezt követő feszültségtől terhes napokban is résen volt elvtársaival együtt. Otthonába csak egy keveset pihenni járt haza, aztán indult vissza a parancsnokságra.

Így történt ez november 4-én reggel is, amikor marasztalták: ne induljon sehova, a városban harcok vannak. Kovács őrnagy azonban úgy döntött, hogy megy, mert a katonák, az elvtársak közt a helye.

Nem jutott el övéihez. Útközben megtámadták, tűzharcba keveredett az ellenforradalmárokkal, s a túlerővel szemben alulmaradt.

KŐSZEGI IMRE

1930—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Kőszegi Imre — a piliscsabai villanyszerelő —, amikor a sorkatonai szolgálat letelte után továbbszolgálatot vállalt, elsősorban azért tette ezt, mert megkedvelte a néphadsereg rendjét, fegyelmét, megszerette a rádiós szakmát, a híradó technikát. Ám tudta azt is, hogy amit vállalt, szigorú kötelezettségekkel jár, még azzal is, hogy fel kell vennie a harcot az ellenséggel, ha az hazájára támad. Csak egyet nem tudott még, amikor oda küldték, hogy a belső ellenség, az ellenforradalom támadása legalább olyan veszélyes — ha nem veszélyesebb —, mint a kívülről fenyegető agresszió.

Kőszegi Imrét parancsnokai a Rádióhoz küldték híradókocsijukkal, hogy a tragikus éjszaka után adjanak jelentést az ottani eseményekről. Kőszegi szakaszvezető a kapott parancsot maradéktalanul teljesítette.

Amikor elhangzott a fenyegető felszólítás, hogy teremtsenek kapcsolatot egy idegen állam diplomatáival rádió útján, Kőszegi Imre kemény „nemmel" válaszolt, s hasztalan volt a rábeszélés, fenyegetés, a rádió néma maradt.

A technikához nem értő ellenforradalmárok vak dühe a két kiszolgáltatott katona ellen fordult, s egyetlen gyilkos golyószóró-sorozattal végeztek velük.

Kőszegi Imrét ötesztendős kisfia hiába várta már, az édesapa inkább meghalt, de nem szegte meg katonai esküjét, nem bocsátkozott alkudozásba sem a belső, sem a külső ellenséggel.

Újpesten helyezték örök nyugalomra.

KRÁLL JÁNOS

1934—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Adonyban született. Apja kőfaragó volt. Králl János őrvezető Piliscsabán szolgált. Alakulatától azzal a paranccsal indították útnak, vigyen élelmet a Rádió épületét őrző bajtársai részére. Egy volt azok közül, akiket szolgálatuk teljesítése közben ért a halál.

Október 25-én indult utolsó útjára. Gépkocsijába kenyeret, konzervet, s egyéb élelmiszert pakoltak a hadtápszolgálat emberei, majd azzal bocsátották útjára, vigyázzon magára és feltétlenül juttassa el az élelmet a Rádiónál levő bajtársainak.

A fiatal katona bántatlanul hajtott végig a fővároson, s már abban reménykedett, hogy baj nélkül érkezik úticéljához. Amikor azonban a körútról befordult a Bródy Sándor utcába, hirtelen fegyveresek állták útját. Králl János nem ijedt meg. Azt követelte, engedjék tovább már csak azért is, mert sem fegyvert, sem lőszert nem szállít, élelmet visz a bajtársainak. A válasz géppisztolysorozat volt. Az első lövéseket felfogta az erős karosszéria, s Králl a fegyveréért nyúlt. Az ellenforradalmárok könnyű áldozatnak vélték a magányos katonát, de tévedtek. Králl őrvezető az utolsó töltényéig harcolt. Amikor elfogyott a lőszere, végképp harcképtelen és védtelen maradt. Ellenségei pedig nem ismertek könyörületet, a fegyvertelenné vált katonát géppisztolysorozattal kivégezték.

Szülőfalujában, Adonyban temették el.

KRISTÓ FERENC

1919—1956

Hősi halott. Halála után Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Apja erdélyi vasutas volt. Ő villanyszerelő szakmát tanult, ez aztán meg is határozta későbbi sorsát. Híradó katonának hívták be Horthy hadseregébe, s a háború végén, 1945-ben esett a Vörös Hadsereg fogságába. Három év múltán jött haza. A hadifogságban megismerkedett a kommunizmus eszméjével és hazatérése után hamarosan jelentkezett a pártba. Ezt követően az ÁVH-hoz került, itt teljesített szolgálatot haláláig.

Az ellenforradalom napjaiban fontos objektum őrzésében vett részt, s hasztalan volt a fegyveres bandák minden erőlködése, Kristó századosék megfutamították őket.

November 5-én az általuk védett objektumot minden oldalról közrefogták a fegyveresek. A védők kevesen és nehéz helyzetben voltak, hiszen ekkor már fogytán volt a lőszerük. Felmerült a kérdés: ki induljon lőszerért.

A kérdésre Kristó Ferenc lépett ki elsőként, majd követték mások is. Gépkocsijuk társaik tüzének fedezete alatt hagyta el az épületet, s úgy tűnt, sikeres lesz a vállalkozás, hiszen megszerezték a lőszert, felpakolták a kézigránátokat.

A visszavezető úton azonban ellenforradalmi csoport támadt rájuk, tűz alá vette gépkocsijukat. Az út közepén fedezék nélkül maradtak.

Az egyenlőtlen küzdelemben elesett a bátor parancsnok, aki bár az induláskor tudta, hogy életét kockáztatja bajtársaiért, mégis habozás nélkül vágott neki a veszélyes útnak.

Sírja a Mező Imre úti temetőben van.

KUBA JÁNOS

1933—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

A szolnoki kubikos és cselédlány házasságából született Kuba János gyermekként megismerte, milyen a kizsákmányoló társadalom, hiszen — hogy segítsen szüleinek a három kisebb gyermek eltartásában — már elemi iskolás korában napszámba járt.

Mire felcseperedett, az ország is felszabadult. Most már módjában állt legalább szakmát tanulni, és ő nem is késlekedett. Asztalos lett az ötvenes évek elején, s az egyik budapesti bútorgyár szakmunkása.

1953 őszén hívták be sorkatonának, a BM Belső Karhatalomhoz került. Szombathely, Szeged, Budapest volt szolgálatának színhelye. Közel volt már a leszerelés napja, a jövőt tervezte, amikor október 23-án a Budapesti Pártbizottság épületének védelmére rendelték ki szakaszával. Kuba János rendíthetetlen bátorsággal küzdött.

Október 30-án az épület harmadik emeletéről vívott ádáz tűzpárbajt az Erkel Színház tetején fészkelő, a pártházat onnan ostromló ellenforradalmárokkal, majd amikor a Köztársaság tér felől betörtek az épületbe, Kuba János kezében felforrósodott a géppisztoly csöve, ő azonban egyik tárat a másik után lőtte ki, rendíthetetlen elszántsággal tüzelt.

Aztán hirtelen vége lett mindennek. Homlokát golyó ütötte át, s fegyverét szorítva roskadt a folyosó kövére.

Ifj. KUCSERA ZOLTÁN

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Az ózdi hengerész büszke volt fiára. Zoltán gépipari technikumot végzett, s négyszeres élmunkás címet viselő apja a saját élete folytatóját látta gyermekében.

A szülők némi szorongással, de alig titkolt büszkeséggel engedték útjára 1955 őszén fiukat, aki a BM Belső Karhatalom szegedi alakulatához indult.

A jó képességű, művelt, fegyelmezett fiatalt parancsnokai és bajtársai hamar megszerették. Jó szeme, biztos keze volt, ezért mesterlövész tanfolyamra küldték. Sikerrel szerepelt a kiképzésen, őrvezetővé lépett elő, majd Budapestre helyezték.

Nemsokára elkövetkezett a tragikus nap, október 23-a. A karhatalmi alegységben, amelyet a Budapesti Pártbizottság védelmére küldtek, ott volt Kucsera Zoltán is, aki — mint mesterlövész — az első emelet egyik ablakában foglalt tüzelőállást. Amikor október 30-án megindult a támadás, azt a feladatot kapta, hogy pontos lövésekkel akadályozza az ellenforradalmárok lőszer-utánpótlását.

A túlerő, a harckocsik bevetése azonban — időlegesen — az ellenség javára döntötte el a harc kimenetelét. A mesterlövész az épületbe behatoló ellenforradalmárok fogságába került. Az első csoporttal hurcolták ki ifjabb Kucsera Zoltánt az utcára és a pártház falához állították társaival együtt.

A sortűz vele együtt olyan emberek életét oltotta ki, akik életútjuk legelején voltak, akikre boldog, szép jövő várt.

Kucsera Zoltán holttestét nem találták meg, ezért a hős katonának Ózdon emlékművet állítottak.

KUPPER BÉLA

1916—1956

Hősi halott. Vörös Zászló Érdemrenddel és Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alezredessé léptette elő.

Három hazája volt. Magyar nyelvterületen, a szlovákiai Léván született, ott tanulta meg a kereskedő szakmát, húszéves korában már tagja a Csehszlovák Kommunista Pártnak. A munkásszülők gyermekéből lett kommunista tevékenységét nem nézték jó szemmel a szlovák hatóságok, s 1938-ban „felforgatásért" börtönbe zárták.

Kiszabadulása után nem érezte jól magát hazájában, elhagyta Csehszlovákiát és a Szovjetunióba emigrált.

Új hazájára azonban rátámadt a hitlerista hadsereg, s a fiatalember fegyvert kért, hogy a fasiszták ellen harcoljon. 1942-től a háború végéig küzdött a Vörös Hadsereg katonájaként, majd amikor elhallgattak a fegyverek, visszatért anyanyelve szerinti hazájába, Magyarországra.

Első útja a párthoz vezetett, a kommunista párt munkásaként dolgozott a hatalomért folyó nagy politikai harcok idején, majd az újjáépítés éveiben.

Amikor pedig (1949-ben) a néphadsereg erőteljes fejlesztése került napirendre, és politikailag szilárd embereket kerestek ehhez a munkához, Kupper Bélát tiszti iskolára javasolta a párt.

Rövid kiképzés után tisztté avatták, majd a Honvédelmi Minisztériumban kapott beosztást. Itt dolgozott 1952-ig. Akkor új feladattal bízták meg, s tartalékállományba került.

A tapasztalt kommunista, képzett katona az elsők között ismerte fel 1956 októberében az események lényegét, mozgatórugóit. Látta, hogy nem pusztán az „elégedetlenség" valamiféle „népi" megnyilvánulásáról van szó, hanem ami történik — az ellenforradalom.

Már 24-én fegyveres szolgálatra jelentkezett a pártköz-

pontban, onnan azonban a Honvédelmi Minisztériumba küldték, ahol a Csepel védelmére szervezett alegységbe osztották be. Kupper Béla tartalékos őrnagy nagy igyekezettel teljesítette a rászabott feladatokat. Hogy a hatalmas gyárat oltalmazza a randalírozók ellen, erős őrséget szervezett, s nem engedte, hogy illetéktelenek vagy felforgatók az üzem területére lépjenek.

Ám, ahogy erősödött az ellenség, úgy fokozódott az őrségre nehezedő nyomás is. Az üzem I-es kapuja előtt napról napra nagyobb — ellenforradalmi demagógiával felheccelt — tömeg gyülekezett. Kupper fegyvertelenül, s okos szóval akarta rávenni az embereket, menjenek el békésen. Nem érhetett mondandója végére. Géppisztolycső fordult feléje, gyilkos sorozat végzett vele.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

LADÁNYI JÁNOS

1927—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

A kállói Ladányi János apja zsellér volt a felszabadulás előtt, majd a földosztáskor kapott öt hold földjével az elsők között lépett a termelőszövetkezetbe.

Fia elhagyta a paraszti életet, kőműves szakmát tanult, de a szülői ház szelleme, az úri világ gyűlölete benne élt. Hatott gondolkodásmódjára apja intelme is, amely a néphatalom védelmére buzdította.

1949-ben hívták be sorkatonának a BM Belső Karhatalomhoz. Ladányi Jánosnak tetszett ez a feladat, maradt hát, amikor a katonaidő lejárt, és tiszt lett. A Rádió elleni támadás idején már hadnagy volt.

1956-ban hétesztendős katonai szolgálat volt már Ladányi János mögött, tapasztalt komoly ember, határozott parancsnok volt. Október 23-án szakaszával őt is a Rádió védelmére vezényelték. A tiszt eltökélt szándéka volt, minden tőle telhetőt megtesz, hogy e nagy fontosságú épület ne kerülhessen illetéktelenek birtokába. Ezt az elszántságot harca, tettei igazolták.

Beosztottaival együtt keményen, példásan szembeszállt az ellenforradalmi támadókkal, s a szó szoros értelmében az utolsó leheletéig harcolt. Szívlövést kapott.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

LAJOS GYÖRGY

1931—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter főhadnaggyá léptette elő.

Csalipusztán született. A társadalom legalsóbb rétegében, a cselédházak nyomorában nevelkedett, mint annyian mások a felszabadulás előtt. A munkáshatalom megteremtése utáni években kibontakozó új élet lehetősége hamarosan magával ragadta őt. Előbb mezőgazdasági munkás volt egy állami gazdaságban. Ez a gazdaság lett politikai eszmélésének, aktivizálódásának színhelye is, részt vett az ifjúsági mozgalomban, annak egyik lelkes szervezője, irányítója lett.

Tizenkilenc esztendős volt, amikor felvették a Magyar Dolgozók Pártjába, s 1951-ben már kommunistaként vonult be sorkatonai szolgálatra. Parancsnokai biztatták az értelmes, vállalkozó kedvű fiatalt, hogy jelentkezzen tiszti iskolára, és Lajos György hallgatott rájuk.

Amikor tisztté avatták, nagy kedvvel és energiával vállalt, végzett minden politikai munkát. Bár jómaga is fiatal volt még, tanítója, nevelője a rábízott katonáknak, törődött életkörülményeikkel, osztozott gondjaikban. Felettesei tisztelték igyekezetéért, tudásvágyáért, s hitték, hogy magasabb képzettséggel fontosabb katonai feladatok végzésére lesz képes. Ezért 1955 őszén tanulni küldték a Petőfi Katonai Politikai Akadémiára. A második tanévet kezdte meg az ellenforradalom kitörésének idején.

Azon a végzetes napon, október 23-án, amikor az akadémia parancsnoka önként jelentkezőket kért, olyan embereket, akik vállalják, hogy — fegyvertelenül, egyenruhájuk parancsolta tiszteletre építve — elmennek a Rádióhoz, Lajos György az önkéntesek közé állt.

Miért vállalta ezt a kockázatos feladatot? Azért, mert rendíthetetlenül hitt a meggyőző szó erejében, bízott abban,

hogy higgadtsággal haza lehet küldeni a hőbörgőket, elejét lehet venni a nagyobb bajnak. Nem sejtette, hogy a Rádiónál már régen nem egyszerű „elégedetlenkedők" vannak, hanem a szocialista társadalom ellen felfegyverkezett ellenforradalmárok.

A Rádiónál megértette, nincs többé helye, sem célja a „politikai agitációnak". Fegyverre fegyverrel kell válaszolni. És Lajos György hadnagy harcolt az utolsó lehetőségig, az utolsó töltényig. Az ellenforradalmárok elfogták, és október 24-én hajnalban kivégezték.

A mohácsi köztemetőben helyezték örök nyugalomra. Sírjánál asszonya és két árvája búcsúztatta a halott apát.

LAJTAI ANDRÁS

1907—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Aki harmincnyolc évesen vállal fegyveres szolgálatot, az tudatosan áll egy társadalmi rend szolgálatába. Ezt mondhatjuk el Lajtai Andrásról is, aki 1945. február 28-án, közvetlenül Budapest felszabadulása után lépett az akkor alakuló demokratikus rendőrség kötelékébe.

Miért ezt a hivatást választotta? Mindenekelőtt azért, mert személyesen is hozzá akart járulni a rend, a közbiztonság helyreállításához, a békés építőmunka megkezdéséhez nélkülözhetetlen nyugalom megteremtéséhez.

Szolgálatba állása után hamarosan a Belügyminisztérium Központi Garázsának állományába került, s ötvenhat októberében törzsőrmester volt.

Október 23-tól november 4-ig az ismert körülmények miatt, jómaga is csakúgy mint számos bajtársa, visszavonulásra kényszerült. Amikor azonban megindult az ellenforradalmi erők elleni támadás, Lajtai András nem tétlenkedett tovább. Rendőri feladatra indult társaival: Murinai János rendőr főhadnaggyal, Nagy János rendőr főhadnaggyal, Vári Imre rendőr hadnaggyal, Loránd György rendőr századossal. A Soroksári úton — a Juta-domboknál — azonban Oltványi László, egykori horthysta kémelhárító tiszt ellenforradalmi bandája megtámadta őket. A rendőrök felvették a harcot, heves tűzpárbajt vívtak az orvul támadókkal. A túlerővel szemben azonban alulmaradtak. Az ellenforradalmárok foglyul ejtették őket, megkínozták, majd agyonlőtték mindannyiukat.

Lajtai András Rákoskeresztúron temették el.

LANTOS PÁL

1928—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

Azok közé a munkásfiatalok közé tartozott, akik a felszabadulást követő években fáradhatatlan és lelkes segítői voltak az előttük járó generációnak és a pártnak.

Lantos Pál Budapesten született. Irógépműszerész szakmát tanult, ez is volt kenyérkereső foglalkozása, amíg be nem vonult a néphadseregbe. Egyike volt az ifjúsági mozgalomban legtöbbet tevékenykedő fiataloknak. Dolgozott a MADISZ-ban, SZIT-ben, s alig töltötte be tizennyolcadik életévét — 1946-ban —, belépett a Magyar Kommunista Pártba.

A hadsereghez vonzódott, ezért 1949-ben önként jelentkezett katonának. Ejtőernyős kiképzést kapott, majd politikai tisztképző tanfolyamot végzett.

A jó beszédkészségű, okosan érvelő, sikeresen vitázó fiatal politikai tiszt legerősebb oldala az agitáció s a propagandamunka volt, ezt végezte nagy hozzáértéssel és igyekezettel hosszú éveken át.

Ötvenhat októberében mind nyugtalanabbul szemlélte az események alakulását, s türelmetlenül várta, hogy tehessen már valamit az ellenforradalom megfékezéséért.

Amikor a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány felhívása nyomán megkezdődött a karhatalmi egységek szervezése, Lantos Pál az elsők között jelentkezett szolgálattételre. Ettől kezdve, nem törődve a karhatalmistákra leselkedő veszéllyel, bajtársaival közösen őrizte a főváros nyugalmát.

Már-már úgy tűnt, helyreáll a rend, egyre ritkábban zavarták Budapest éjszakai csendjét a lövöldözések. Elérkezett az ötvenhetes év fordulója. Sokan — ha szerényebben is, mint máskor — szilveszterest megünneplésére készülődtek,

a katonai karhatalom tagjai azonban ezen az estén is szolgálatban voltak, így Lantos Pál főhadnagy is.

Késő este indult járőrszolgálatba egyik társával. Az utcán gyanús alakot pillantottak meg, amint jóval a kijárási határidő lejárta után a falhoz húzódva igyekezett eliszkolni előlük. Sejtették, rosszban sántikál. Elhangzott a megállásra szólító kiáltás, de a válasz fegyverdörrenés volt. Lantos Pált társa fogta fel fél kézzel, a másikban fegyver volt, elégtételt azonban nem tudott venni, mert a merénylő eltűnt a sötét utcában.

Lantos Pál a tragikus év utolsó óráiban vesztette életét.

A Rákoskeresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra.

LÁZÁR FLÓRIÁN

1916—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A szelíd lejtésű gödöllői dombok délkeleti lábánál fekszik Dány, ez az alig néhány száz lakosú kisközség. Temetője hősi halott nyughelye.

Miért kellett meghalnia Lázár Flórián rendőr törzsőrmesternek? Azért, mert ötvenhat őszén rövid időre feltámadt és kísértett a múlt.

Föld nélküli napszámosemberek nincstelen munkásgyermeke volt. Falujából Pestre, gyárba járt dolgozni a felszabadulás előtt. Aztán — még 1945-ben — rendőrnek jelentkezett, s Gödöllőn, a járási, városi kapitányságon teljesített szolgálatot immár tizenegy esztendeje, amikor kitört az ellenforradalom.

Azon az őszi napon — október 23-án — fáradtan igyekezett otthonába a rendőr. Gyűlölködő szempár kísérte lépteit, egy izgalomtól izzadt tenyér régen rejtegetett fegyvert szorongatott. Hangódi István, a volt csendőr nem tudta megbocsátani falubelijének, hogy a szocialista rendszer fegyveres szolgálatát vállalta, gyűlölte őt csakúgy, mint mindenki mást, kommunistát vagy pártonkívülit, aki valamit tett e rendszerért vagy hitt benne.

Lázár Flórián lassú léptekkel haladt el a volt csendőr leshelye mellett, hiszen nem sejtette, hogy néhány lépésnyire mögötte fegyver irányul a fejének.

Amikor megtalálták, már nem élt, az orgyilkos csendőr golyója nem tévesztett célt.

LORÁND GYÖRGY

1926—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Forradalmár szülők gyermeke volt. Gépészmérnök édesapja 1919-ben — feleségével együtt — a Tanácsköztársaság mellé állt, s az ellenforradalmi rendszer urai ezt nem késlekedtek megtorolni. A házaspárt börtönbe vetették. Szabadulásuk után előbb Bécsbe, majd néhány év múlva — 1925-ben — Moszkvába emigráltak. György ott született 1926-ban.

A Szovjetunióban nőtt fel, ott is érettségizett a háború utolsó esztendejében. Édesanyjával tért haza 1945-ben.

Szülei kommunista szellemben nevelték, így természetes, hogy hazatérése után belépett a kommunista pártba, részt vett az ifjúsági mozgalomban.

Autószerelőként dolgozott két éven át, majd beiratkozott a Budapesti Műszaki Egyetemre. Anyagi gondjai miatt azonban abba kellett hagynia tanulmányait, és csak akkor folytathatta újra, amikor a Belügyminisztérium állományába került.

Megtanulta édesapjától és édesanyjától — amit ők tapasztalatból tudtak — azt, hogy az osztályellenség nem adja fel egykönnyen állásait, támad, pusztít kegyetlenül, hogy elveszett hatalmát visszaszerezze.

Loránd György felismerte ezt a szándékot az ellenforradalom első órájában, ezért mindvégig fegyverrel harcolt a munkáshatalom megvédéséért.

A sors különös kegyetlensége, hogy az lett osztályrésze, ami elől szüleinek egykor sikerült megmenekülniük. A Soroksári úti Juta-domboknál egy ellenforradalmár horthysta tiszt oltotta ki életét.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

LOSONCZI FERENC

1919—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Azok számára, akik nem ismerték, csupán egy név a Mező Imre úti temető hősi parcellájának egyik sírkövén Losonczi Ferencé. Három gyermeke és felesége azonban a gondoskodásban fáradságot nem ismerő, segítőkész családfőt gyászolja évtizedek múltán is személyében.

Losonczi Ferenc rendőr főhadnagy, október 23-tól, megingás nélkül harcolt a támadó ellenforradalmi fegyveresek ellen.

Amikor az ellenforradalom fő erőit szétzúzták, ő — mint testületének annyi becsületes, hű tagja — tovább folytatta a harcot most már az ellenforradalom vétkeseinek ártalmatlanná tételére.

Tapasztalnia kellett azonban, hogy a szétvert ellenforradalom nem adja fel egykönnyen a harcot, s ha nem fegyverrel, hát más eszközzel támad a munkáshatalmat védőkre.

November 12-én ellenforradalmárok elleni harci feladatra kapott parancsot. Elindult gépkocsival az utasítás végrehajtására, de a helyszínre már nem érkezett meg, mert útközben életét vesztette.

Hősi halála után a Mező Imre úti temető fogadta be hamvait.

LŐRINCZ ISTVÁN

1927—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Aszódon, a honvéd laktanya udvarán emlékmű áll. Aki elhalad előtte, tiszteleg az egység hősi halált halt bátor tisztjének, Lőrincz Istvánnak az emlékműve előtt.

Becsehelyről indult, apja szegényparaszt volt a felszabadulás előtt. A földosztáskor kapott kilenc hold föld igényelte volna a munkáskezet, de ez nem tartotta vissza a legénnyé serdült fiút. Lőrincz István többre vágyott.

Pestre utazott szerencsét próbálni, de itt csak hányódott, vetődött. Aztán lassan megérlelődött benne a gondolat: katona lesz, a haza fegyveres védelmét választja élethivatásául. Ekkor huszonegy éves volt.

A pécsi Dózsa Lövésztiszti Iskolára került, amikor végzett, alhadnaggyá avatták. 1951 őszén már hadnagy és felvették a pártba, egy év múlva főhadnagy és zászlóaljparancsnok.

A fiatal tisztet sem rangja, sem beosztása nem szakította el katonáitól. Keménykezű, de emberséges parancsnok lett a becsehelyi szegényparaszt fiából.

Az ellenforradalom kitörésekor százados, állomáshelye pedig Aszód volt.

A minisztériumba — ahol Lőrincz éppen hivatalos ügyben járt — segélykérő hívás érkezett a Timót utcai szertárból. Ott az őrség már napok óta harcban állt az ellenforradalmi bandákkal, akik úgy vélték, nagy mennyiségű fegyvert, lőszert találnak a raktárban, amit ha megkaparinthatnak, kisebb sereget szerelhetnek fel vele.

A kifáradt őrség megsegítésére indult el Fülöp Pál alezredes zászlóalja a Timót utcába. Az egyik század élén Lőrincz István százados állt. A zászlóalj gépkocsioszlopát nem mer-

ték megtámadni az ellenforradalmi fegyveresek, ám alig csukódott be a kapu az érkezők mögött, máris fegyverropogás verte fel a környék csendjét.

Lőrincz százados felkapta géppisztolyát, s nyomában századának katonáival a támadók felé rohant a tágas udvaron át. A szertárt ölelő magas kerítés egyik szakaszán rés tátongott, valaki kiszedte a téglát. A tiszt a réshez hasalt, ahonnan tűz alatt tartotta az egész utcát. A támadók fedezéket kerestek, aztán Lőrincz lőrésére összpontosították tüzüket. A tiszt látta, mint röpködnek a téglaszilánkok előtte, körülötte, de harcolt tovább.

Aztán a tiszt előtt elsötétült a világ. Fegyverére bukott, homlokából szivárgott a vér.

A parancsnok halála bosszúért kiáltott. Katonái, akik most estek át a tűzkeresztségen, megfizettek Lőrincz százados haláláért. A Timót utcai szertárt akkor is, később is megvédték az ellenforradalmároktól.

Lőrincz István hamvait Verpeléten helyezték örök nyugalomra.

LUKÁCS LÁSZLÓ

1919—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A kormány ezredessé nevezte ki.

A néphadsereg egyik legképzettebb politikai tisztje volt. Kisiparos családban született Budapesten. Érettségi vizsga után maga is órásmesterséget tanult. Őt nem a nélkülözés vezette a mozgalomba, a kommunista párt soraiba, hanem a marxizmus eszméjének megismerése és befogadása.

A háború idején, munkaszolgálatosként vitték a frontra, ahol 1942-ben a Szovjet Hadsereg fogságába került. A Horthy-rendszer nemzetáruló politikájától megcsömörlött fiatal ember az első adandó alkalommal jelentkezett antifasiszta iskolára, majd annak elvégzése után partizán kiképzőtáborba. A háború eseményeinek alakulása folytán nem került bevetésre, de azon kevesek közé tartozott, akik 1945 januárjában fegyverrel tértek vissza Magyarországra.

Számára a hazatérés az élet újrakezdése volt. 1945 elején belépett a kommunista pártba, s felvételét kérte a demokratikus hadseregbe.

A hadsereg 1949-ben elsők között küldte magasabb katonai iskolára a Szovjetunióba. Öt esztendőt töltött a Lenin Katonai Politikai Akadémián, s 1954-ben tért haza. Ekkor kinevezték a Petőfi Katonai Politikai Akadémia filozófia tanszékének vezetőjévé, majd az akadémia parancsnokának helyettesévé.

Életútját itt törték ketté az ötvenhatos ellenforradalmi események. Ő volt annak az önként jelentkezőkből álló tiszti csoportnak a parancsnoka, amelynek csaknem minden tagja hősi halált halt a Magyar Rádió védelmében.

A harc részleteit nehéz lenne felidézni. Egész éjjel dörögtek a fegyverek, egymás után estek el a bajtársak, tisztek, karhatalmista katonák. Aztán bekövetkezett a vég. Október

24-én hajnalban, amikor az ellenforradalmároknak sikerült birtokba venniük a Rádió épületét, géppisztolysorozatokkal gyilkolták halomra az élve fogságukba került védőket. Lukács alezredes itt vesztette életét.

Megrendítő halála kegyeletet ébreszt minden, a hazáját, népét igazán szerető emberben. A Mező Imre úti temetőben kapott végső nyughelyet.

MAGYAR LÁSZLÓ

1925—1956

Hősi halott. Vörös Zászló Érdemrenddel és Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel tüntették ki. A belügyminiszter alezredessé léptette elő.

Keszthelyen született. Kisgyermekként jutott árvaságra, menhelyen nevelkedett.

Felnőtt volt már — húszesztendős —, amikor felszabadult az ország. Az új társadalomban már nem bélyegezték meg hátrányos szociális helyzete miatt.

Az ifjúsági mozgalomban jeleskedett előbb, majd szinte természetesen vezetett az útja a kommunista pártba. Előbb csak ösztönösen vonzódott a kommunistákhoz, lelkesedett a párt céljaiért, ám hamarosan módja nyílt arra is, hogy tanuljon, s a tudomány szintjén ismerkedjen a marxista eszmékkel.

A kommunista fiatal sorkatonaként teljesített szolgálatot a BM Határőrségnél, ott megszerette a fegyveres szolgálatot és élethivatásul választotta.

Huszonöt esztendős volt, amikor tisztté avatták. Politikai munkás lett. Az ellenforradalom kitörésének idején ő volt a pártbizottság titkára a Belső Karhatalom Országos Parancsnokságán.

Abban az időben az ország legfontosabb tömegkommunikációs eszköze a Magyar Rádió volt. Tudta ezt Magyar László őrnagy csakúgy, mint az ellenforradalmárok. Meggyőződése volt, hogy a Rádió semmiképpen sem kerülhet az ellenség kezére. Október 23-án azt kérte elöljáróitól, engedjék, hogy a Rádióhoz menjen, s személyes példamutatással vegyen részt annak megvédésében.

Teljesítették kívánságát, s Magyar László, a párttitkár hősiesen harcolt egész éjszaka. Fegyverrel a kezében, a munkáshatalom védelmében halt meg.

MARJÁN GÁBOR

1933—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Egykori iskolatársai, játszópajtásai és barátai néhány évvel ezelőtt így fogalmazták meg Marján Gábor élettörténetét: „Marján Gábor 1933-ban született, gyermekkorát Óbudán, az Újlaki-téglagyár telepén töltötte. Itt sokan voltunk gyerekek, és akik e levelet aláírtuk, mind ismertük őt. Mindannyian szegények voltunk, de neki volt legkeservesebb a sorsa, mert a nagyanyja egyedül nevelte. Példamutatóan szerény és őszinte gyerek volt, szerettük és tiszteltük őt. Szorgalmas, jó tanulóként tartották számon az iskolában, emellett tehetséges futballista és kiváló színjátszó volt. A nyolc általános iskolai osztály elvégzése után esztergályos ipari tanuló lett, s végtelenül örült, hogy szakmát tanulhat.

1953-ban vonult be katonának, ahol gépkocsivezető lett. Ötvenhat novemberében járt volna le a szolgálati ideje, de nem érhette meg, mert október végén brutális módon meggyilkolták. Nehéz volt elhinni, hogy örökre elveszett egy olyan barát, mint ő volt. Hősiességét csodáljuk, igaz ügyért áldozott életének emléke bennünk mindig tragédiaként fog élni."

55 aláírás

Idézzük fel jegyzőkönyvi pontossággal Marján Gábor halálának körülményeit. Ötvenhat október 30-án néhány társával együtt arra kapott parancsot, hogy induljon a VII. kerületi Rendőrkapitányságra gépkocsit javítani. A feladattal megbízott szerelők gépkocsiját Marján Gábor vezette. Munka végeztével, visszafelé jövet az ellenforradalmárok egy csoportja feltartóztatta őket, s a gépkocsiból kiszállított katonákat falhoz állították. Géppisztolysorozattal oltották ki életüket. Marján Gábor fejlövést kapott.

MÁRK DÁNIEL

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Szülei földművesek voltak. Márk Dániel gépkocsivezetői szakmát tanult. Kiskőrösön teljesített tényleges katonai szolgálatot.

Ugyan kinek vétett a parasztfiatalból lett gépkocsivezető? Miért támadtak rá és katonatársára oly veszett dühvel Kecskeméten azok szellemi örökösei, akik tizenkilencben ugyanott galád kegyetlenséggel élő embert fűrészeltek ketté?!

Hogy ne legyen idejük megismételni tizenkilenc barbárságait, ne tiporhassák el és ne gyilkolhassanak ártatlan embereket — ezért vonult Kecskemétre az a kiskőrösi honvéd zászlóalj, amelynek Márk Dániel honvéd — gépkocsivezető — is tagja volt.

A város fellélegzett, amikor megjelentek a katonák, hiszen Kecskemét békét, nyugalmat akart. Nem így a lázadók. Az ellenforradalmárok minden dühe a katonák ellen fordult, amint megérkeztek. Egyik csoportjuk a híres Nagytemplom és a Városi Tanácsháza épületének közelében levő házba fészkelte be magát, és október 27-én este tűzharcot kezdeményezett a hadsereg katonáival. Márk Dániel is a megtámadottak között volt.

A harc hevében gránát perdült ki az egyik emeleti ablakból, a fiatal katona mellé esett. Tűz, láng borított el mindent.

Bajtársai megfizettek Márk Dánielért, életét azonban nem adhatták vissza.

A szankmóricgáti temetőben nyugszik.

MÁTAI ANTAL

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A hétgyermekes Mátai család 1944-ben egy tragikus esemény kapcsán már meggyőződhetett a régi világ kegyetlenségéről. A lengyeli uradalmi cseléd legidősebb fiát — Mátai Istvánt — a nyilasok gyilkolták meg.

A felszabaduláskor juttatott földön dolgozott a népes Mátai család, majd a termelőszövetkezetben keresték boldogulásukat. Antal esztergályos lett, s szülőfalujában, Lengyelben, a mezőgazdasági szakiskola műhelyében dolgozott.

Itt ismerkedett meg az ifjúsági mozgalommal, s lett tagja a DISZ-nek, így amikor 1955 nyarán katonának vitték, már komoly mozgalmi tapasztalatokat vihetett magával.

Katonai kiképzését Szegeden a BM Belső Karhatalomnál kapta, aztán a fővárosba helyezték szolgálattételre. Az ellenforradalom kitörésének napján a Rádióhoz vezényelték.

Képzett katona volt, jól bánt a fegyverrel, s rendíthetetlen bátorsággal küzdött a Rádió épületét ostromlók ellen. Akkor szerencséje volt, nem került az ellenforradalmárok kezére. Visszatért parancsnokságára, s folytatta a harcot.

Néhány nap telt el. Október 26-án a Kilián laktanyában, a Corvin közben, s az Üllői út házaiban gyülekező és szervezkedő ellenforradalmi csoportok ellen indítottak támadást a karhatalmisták. Mátai Antal most is a bevetésre indulók között volt. Keményen harcolt, s közben halálos lövés érte.

Lengyel község temetőjében nyugszik.

MÁTÉ JÁNOS

1922—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

Az ország legkeletibb szögletében van egy kis község, Zsáka, ahol márványtáblába vésték falujuk szülöttének — Máté Jánosnak — a nevét, azét a honvédtisztét, aki értük, az ő szebb jövőjükért is harcolt, meggyőző szóval, fegyverrel, s hősi halált halt.

Tízen voltak testvérek, és már gyermekként munkára kényszerültek mindahányan. A mások földjét túrták, hogy megélhetésüket biztosítsák.

János — hogy a zsellérsorstól szabaduljon — pékmesterséget tanult, és sütőipari munkás lett Debrecenben.

A kenyérgyár ifjúsági szervezetében ismerkedett meg a mozgalmi munkával, majd a pártba jelentkezett, az MDP tagja lett.

Huszonnyolc esztendős már, amikor — 1950-ben — jelentkezett a Petőfi Politikai Tisztképző Intézetbe. 1951-ben avatták alhadnaggyá.

A mezőgazdasági, majd ipari munkán edződött politikai tiszt helytállt. Hadnaggyá, majd 1955-ben főhadnaggyá léptették elő.

Az ellenforradalom kitörésének napján futárként utazott a fővárosba. Másnap — 24-én — a Honvédelmi Minisztériumból fontos küldeménnyel indították útnak. Máté főhadnagy híven teljesítette feladatát. A szolgálati úton levő fegyveres tisztre azonban felfigyeltek a Baross téren randalírozók, akik a küldeményt meg akarták szerezni tőle. A tiszt nem volt hajlandó átadni a katonai dokumentumokat, fegyverrel védte azokat. Az ellenforradalmárokkal vívott tűzharcban azonban halálos sebet kapott.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

MATUZSA GYÖRGY

1923—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter határőr századossá léptette elő.

A szatmári Vitka községben született. A föld nélküli parasztszülők nehéz körülmények között nevelték hat gyermeküket. György gyermek még, amikor napszámos, majd erdőgazdasági munkás a Károlyi grófok birtokán.

Tanulni szeretett volna, a napszámosságtól való elszakadás azonban csak nehezen sikerült neki. A MÁV-hoz került, fűtőként kezdte. Itt kapcsolatba került az illegális kommunista párt aktivistáival. A háború idején több illegális akcióban vett részt, amikor pedig a párt a felszabadulás után kilépett az illegalitásból, Matuzsa György is tagja lett.

A vásárosnaményi MÁV-állomás fűtőjére, aki szakmai munkája mellett aktív mozgalmi tevékenységet folytatott, felfigyeltek elvtársai és a rendőrséghez küldték dolgozni. 1948-tól 1950-ig rendőrként teljesített szolgálatot. 1950-ben került a BM Határőrséghez. A határőrtiszti iskola elvégzése után először Pécsre helyezték, majd 1953 januárjában a majsi határőrőrs parancsnokává nevezték ki.

Az ötvenhatos ellenforradalmi események másnapján, a kerület parancsnokának utasítására, a Pécsről Budapestre indult határőr-zászlóalj első századának egyik szakaszparancsnoka volt. A század már október 24-én részt vett a Baross téren, a Rákóczi úton és a Kerepesi úton kirobbant harcokban. Ezt követően, 25-én parancsot kaptak a pártközpont védelmének megerősítésére. Az Akadémia utca felé haladva azonban, a Parlament környékén heves tűzharcba keveredtek az ellenforradalmi erőkkel. Ennek során Matuzsa György határőr főhadnagy tüdőlövést kapott, s még aznap meghalt.

Vitkán, szülőfalujában helyezték örök nyugalomra.

MENYHÁRT ERVIN

1929—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr hadnaggyá léptette elő.

Győri munkásszülők gyermeke volt, aki húszéves koráig maga is gyári munkásként dolgozott Budapesten. 1949-ben rendőrnek jelentkezett, s Fertőrákoson, Pécsett, majd Budapesten teljesített szolgálatot.

A jó képességű, energikus fiatalembert 1954-ben a BM Belső Karhatalomnál alhadnaggyá léptették elő és század politikai helyettessé nevezték ki.

Az ellenforradalom kitörésének napján Menyhárt Ervin alhadnagy huszonöt karhatalmista sorkatonával együtt azt a feladatot kapta, hogy védje az Athenaeum Nyomdát. A fiatal tiszt személyes bátorságával magával ragadta katonáit, és sorra visszaverték az ellenforradalmárok rohamait.

Utánpótlást, segítséget nem kaptak, így október 24-én elfogyott a lőszerük, helyzetük tarthatatlanná vált. A tiszt meg akarta menteni katonáit, ezért elszánt elhatározásra jutott. Összegyűjtötte a maradék lőszert, s harmadmagával vállalta, hogy fedezi szakaszának visszavonulását. Ádáz tüzet zúdítottak az ellenforradalmárok állásaira. Fegyvereik addig szóltak, amíg egyetlen töltényük volt.

A szakasz eközben kitört és megmenekült. Menyhárt Ervin alhadnagy azonban ellenségei kezére került. Azok nem ismertek kegyelmet, számukra nem létezett fogoly. Ádáz gyűlölettel vetették magukat a bátor katonára. Félholtra kínozták, majd több lövéssel végeztek vele.

Menyhárt Ervint a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

MÉSZÁROS ISTVÁN

1934—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Olyan egyszerű volt az élete, mint megannyi honfitársáé. Csemőn — ebben a Ceglédtől délre fekvő kis faluban — született szegény munkásember gyermekeként, aztán amikor bírta már, munkásnak állt maga is a Budai Borforgalmi Vállalatnál.

1954-ben vonult be sorkatonai szolgálatra Szegedre a BM Belső Karhatalomhoz; majd Budapestre helyezték, itt teljesített szolgálatot. Mindig becsülettel helytállt, ennek elismeréséül őrvezetővé léptették elő.

Október 23-án arra kapott parancsot, hogy induljon a Rádió védelmére. Ment, mert tudta, hogy ez a kötelessége.

Fegyverrel a kezében mind nyugtalanabbul figyelte, mint válik egyre agresszívabbá a tömeg, de béketűrő természetével hitte, végül is hazatérnek, és nem lesz szükség beavatkozásra.

Reménye akkor foszlott szét, amikor eldördültek az első sorozatok, s bajtársai vére folyt a Bródy Sándor utca kövére. Mészáros István őrvezető, a cseméi szegényparaszt fia megértette: valami szörnyű, elkerülhetetlen tragédia van készülőben.

Harcolt, mert meggyőződése ezt parancsolta. Nem tudni, hogy a küzdelem melyik órájában érte a halálos lövés, hősi halála tényén azonban ez mit sem változtat. Mészáros Istvánon, az utódon, Dózsa György Cegléden toborzott parasztkatonáinak, Kossuth ceglédi honvédeinek sorsa teljesedett be.

Hamvait Csemőn helyezték örök nyugalomra.

MÓDOS JÓZSEF

1935—1957

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter határőr alhadnaggyá léptette elő.

Saródon, szegényparaszt családban született. Iskolái elvégzése után gépállomáson dolgozott traktorosként.

Bevonulásakor a honvédséghez került, az ellenforradalmi eseményeket követő hetekben a BM Határőrség állományába helyezték, és a rajkai határátkelőhelyen teljesített szolgálatot. Vidám, vállalkozó szellemű, merész katona volt. Kevés ember jutott akkoriban egy-egy határszakaszra, ennélfogva hihetetlenül kemény, fárasztó volt a határőrök feladata. Néha tizenhat-tizennyolc órán át portyáztak, s számtalan határsértőt, börtönből szökött bűnözőt, nyugatra menekülő ellenforradalmárt fogtak el.

Egy éjjel — 1957. január 17-re virradóra — egy tanyán Módos József és járőrtársa két gyanús embert talált. A határőrök megmotozták őket, fegyver nem volt náluk, így nemigen tartottak tőlük. Nem gondolták, hogy a kezükben levő szatyor aljában fegyverként használható ólmot varrtak; ráadásul az egyikük rablógyilkosságért kiszabott büntetését töltötte, amikor az ellenforradalmárok kiszabadították.

A szökevények, miközben a határőrök az őrsre kísérték őket, váratlanul támadtak. Az egyik hatalmas erejű ütést mért ólmos szatyrával Módos József fejére; a járőrtársa is megsebesült, s az csak erejének végső megfeszítésével jutott el az őrsre.

A határőrök elfogták a gyilkost, Módos József azonban életét áldozta az államhatár védelmében.

Saród község temetőjében nyugszik.

MOHAI ISTVÁN

1922—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Nagydorogon született. Szülei uradalmi cselédek voltak. Mohai István gyermekkorában vízhordóként dolgozott az uradalomban. Később kitanulta a lakatos szakmát. Budapesten dolgozott. 1945-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba.

A megújult országért, a szocialista rend megteremtéséért és megszilárdításáért fogott fegyvert még a felszabadulás évében. 1945-től a rendőrség kötelékében teljesített szolgálatot előbb a Tolna megyei, majd a Borsod megyei Rendőr-főkapitányságon. Beosztottként kezdte, aztán alosztály-, majd osztályvezető lett.

Az ellenforradalom Miskolcon szerveződött erői mindenekelőtt az államhatalom fegyveres testületét vették célba. Már október 23-án megkísérelték elfoglalni a megyei Rendőr-főkapitányságot. Első kísérleteik kudarcba fulladtak, s ez olyan bátor rendőrök, rendőrtisztek elszánt ellenállásán múlott, mint Mohai István rendőr százados és bajtársai.

Október 26-án azonban az ellenforradalmárok koncentrált támadást indítottak a Rendőr-főkapitányság ellen és felülkerekedtek. A kötelességüket esküjükhöz híven teljesítő védők a reakciós csőcselék kezére kerültek.

Mérhetetlen gyűlölettel vették magukat Mohai István rendőr századosra, a kínzás válogatott eszközeivel gyötörték halálra, az élettelen embert felakasztották a szovjet emlékműre.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

MOLNÁR BÉLA

1934—1956

Példás helytállásáért Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Diósgyőrött született munkáscsaládban. Öten voltak testvérek. 1954-ben vonult be sorkatonai szolgálatra, Budapestre.

Két esztendeje szolgált már a BM Belső Karhatalomnál Molnár Béla, amikor a Rádió védelmére kellett fegyvert fognia. Kegyetlen harcban esett át a tűzkeresztségen. Látta elhullani bajtársait, látta az ellenforradalmárok kegyetlenkedéseit, ám mindez nem rettentette meg, hanem még jobban megacélozta akaratát: küzd és nem enged a szocialista haza ellenségeinek.

Még frissen élt emlékezetében minden borzalom, amit a Bródy Sándor utcában látott, megélt, október 26-án mégis önként jelentkezett a Belügyminisztérium Központi Szertárának védelmére.

Mint minden bázist, ahol az ellenforradalmi lázadók fegyvert, lőszert reméltek, ezt is heves támadás érte. Molnár Béla, csakúgy mint a Rádiónál, félelem nélkül, igazának tudatában harcolt.

Az ellenforradalmárokkal vívott tűzharcban egy géppisztolysorozattal eltalálták és meghalt.

Huszonkét éves volt, életútja kezdetén halt hősi halált. Szülővárosában temették el.

MOLNÁR PÁL

1925—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Erdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Kondoroson született munkáscsaládban. Apja vöröskatonaként védte hazáját az első proletárdiktatúra idején. A Tanácsköztársaság leverése után a győztes ellenforradalom nem bocsátotta meg ezt a kondorosi munkásnak. Ám az apa az üldözés, mellőzés ellenére is hű maradt a munkáshatalomhoz. Ebben a szellemben nevelte fiát is.

Molnár Pál — még a második világháború idején — kereskedő szakmát tanult, kereskedősegédként is dolgozott a felszabadulásig.

A háború után fegyveres szolgálatot vállalt, rendőrnek jelentkezett, és húszesztendős korában Budapestre, a XIII. kerületbe került. Végigküzdötte a főváros közbiztonságának megteremtéséért vívott kemény harc éveit, majd 1949-ben a pécsi Dózsa Gyalogostiszti Iskolára vezényelték.

Molnár Pál élt a tanulási lehetőséggel. Két év múltán, kiváló eredménnyel végezte el a tiszti iskolát, s a BM Belső Karhatalomhoz kapott beosztást. Ötvenhat őszén már főhadnagy.

Október 23-án őt is a Magyar Rádió védelmére vezényelték, s az ellenforradalmárokkal vívott harc közben halálos lövést kapott.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

MURINAI JÁNOS

1926—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Egyszerű munkásemberek gyermekeként Örkényben született. Fiatalon lépett a rendőrség szolgálatába, s szorgalmas tanulással rendőrtiszt lett.

Murinai János főhadnagy az ellenforradalom napjaiban nem hátrált meg, és nem vesztette el a munkáshatalomba vetett hitét. Meggyőződése volt, hogy sikerül lefogni az ellenforradalomnak a szocializmusra emelt kezét.

Erre gondolt akkor is, amikor november 4-én az ellenforradalom szétzúzására indított támadás első napján több rendőrtiszt társával gépkocsin szolgálati útra indult. A Soroksári úton haladtak kifelé a fővárosból, amikor a Jutadomboknál ellenforradalmi fegyveres csoport kényszerítette megállásra őket. Nem volt kétséges mi vár rájuk, ha ellenségeik kezére kerülnek. Felvették a harcot a támadókkal.

A túlerővel szemben azonban tehetetlenek voltak, az ellenforradalmárok kezére kerültek.

Azok — egy volt horthysta kémelhárító tiszt parancsnoksága alatt — kegyetlenül megkínozták Murinai Jánost is, majd rálőttek. A lövés nem végzett vele rögtön, csak súlyosan megsebesült. Tüdőlövést kapott — elvérzett, és a következő napon, november 5-én meghalt.

A hősi halott Murinai Jánost a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

NAGY JÁNOS

1925—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Szülei talpalatnyi földön — alig három holdon — gazdálkodtak Sárkeresztúron. János is itt született, itt nőtt fel. A felszabadulás után azonban elvágyódott falujából, tanulni, tenni akart.

A sárkeresztúri szegényparaszt fia így került huszonhat éves korában a rendőrség kötelékébe. Tiszti iskolát végzett, s 1956-ban már főhadnagy volt.

Szorgalom, körültekintés, becsületes tenni akarás jellemezte őt. Kiegyensúlyozott szép családi életet élt, végtelenül szerette kislányát. Amikor azon a végzetes napon — november 4-én — elment otthonról, tudta, hogy fontos és kockázatos feladatra kell indulnia, mégis vidáman búcsúzott szeretteitől, s azt ígérte, még az est beállta előtt megérkezik.

Nem így történt. A Juta-domboknál ellenség lesett gépkocsijukra, s az ellenforradalmi alvezérnek felcsapott horthysta tiszt — akinek a fegyveres bandája elfogta társaival együtt őt is — nem ismert sem kíméletet, sem kegyelmet. Fasiszta módszerekkel kínozták Nagy Jánost órákon át, arról akartak információt kicsikarni belőle is, társaiból is, hol, mire készül a munkások hatalmát védő karhatalom, rendőrség. Nagy Jánostól azonban nem tudtak meg semmit.

Megölték, csakúgy, mint társait.

Nagy Jánost hiába várta haza alkonyatra asszonya, kislánya, ő nem mehetett többé, hősi halált halt szolgálatteljesítés közben a Juta-domboknál.

Hamvait a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

NAGY JÁNOS

1933—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Vásárosbéc, tenyérnyi falu Baranya megye legnyugatibb részén, itt született Nagy János, innen indult el életútja. Az apja — aki a néphadsereg hivatásos tisztje volt — hazaszeretetre, kötelességtudatra nevelte fiát; s Nagy János nem hozott szégyent szüleire.

1953-ban hívták be sorkatonai szolgálatra, a BM Belső Karhatalomhoz került. Becsülettel letöltött katonaéveinek végén, amikor már a leszerelésre készült, kitört az ellenforradalom.

Alegységével a Budapesti Pártbizottság védelmére vezényelték. A katona számára biztonságérzetet kölcsönzött a vele egyidős parancsnok — Várkonyi György hadnagy — nyugalma, körültekintő alapossága, amellyel a pártház védelmét szervezte, a tapasztalt, katonailag jól képzett bajtársak jelenléte.

Amikor megkezdődött a pártház ostroma, s elhangzott a védelemre szólító riadó, Nagy János a számára kijelölt ablaknál termett.

A katona pontosan célzott sorozatokkal pásztázta a hevenyészett lövészteknőkből tüzelő ellenforradalmárokat, rövid időre visszahúzódott, majd ismét tüzelt.

A küzdelem azonban hamarosan egyenlőtlenné vált. Harckocsik jelentek meg a téren, előbb egy homlokgéppuska kezdett kelepelni, majd eldördült a harckocsiágyú, s megremegett az épület. Az elsőt újabb és újabb belövések követték, tégladarabok, por, füst s szétfröccsenő gránátszilánkok árasztottak el mindent. Nagy János halálos sebet kapott.

A Mező Imre úti temetőben alussza örök álmát.

A. NAGY JÓZSEF

1924—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Az Alföldről, Abonyból vezetett az útja a fővárosba. Az öt hold föld, amelyet szülei a földosztáskor kaptak, kevés volt a megélhetéshez. Akkor ugyanis — 1947-ben — amikor elhatározta, hogy rendőrnek áll, a földosztástól eltekintve még alig mozdult a falu társadalmi élete, szegények voltak az újgazdák, a szövetkezésről még alig esett szó.

Az akkor huszonhárom esztendős abonyi parasztfiú gépkocsivezetést tanult, és a Belügyminisztérium Központi Garázsában kapott beosztást.

Természetéből eredő, s az egyszerű életből magával hozott munkaszeretetével, fegyelmezettségével tekintélyt, megbecsülést szerzett magának elöljárói, rendőrtársai között egyaránt. Kilencévi rendőri szolgálata során főtörzsőrmesteri rangig vitte.

Az ellenforradalom napjaiban csaknem mindig szolgálati helyén tartózkodott, feladatra várt, oly sok társához hasonlóan.

Október 30-án A. Nagy József főtörzsőrmester azt a parancsot kapta, hogy rendőrségi teherautóval szállítson élelmet parancsnokságának. Vonakodás nélkül indult, hogy teljesítse a feladatot.

Úticéljához nem jutott el, útközben fegyveresek állították meg, s mielőtt még védekezhetett volna, tüzet nyitottak rá. Fej- és lábsérülésébe két nap múlva belehalt.

A. Nagy József az ellenforradalmár gyilkosok áldozata lett.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

NAGY KÁROLY

1928—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr hadnaggyá léptette elő.

A nagy múltú fővárosi proletárkerületben, Csepelen született, gyermekkorát is itt töltötte. Szemléletmódját a munkáskörnyezet formálta forradalmivá. 1949-ben huszonegy évesen belügyi szolgálatba lépett. Állambiztonsági tiszt — alhadnagy — volt.

Szolgálati elfoglaltsága mellett mindig volt ideje arra, hogy munkásszüleivel, ismerőseivel kapcsolatot tartson, jól tudta, mit sérelmeznek a munkások, de tisztában volt azzal is, hogy a régi rendet nem akarják vissza. Márpedig akik ötvenhat októberében fegyvert ragadtak, garázdálkodtak és gyilkoltak, azok az addigi vívmányok semmivé tételét, ellenforradalmi rendszert akartak népünkre kényszeríteni. Az ebből eredő felismerés, kötelességtudat, a munkások hatalmához való hűség tette Nagy Károly alhadnagyot elszánttá.

Október 27-én bajtársaival együtt azt a feladatot kapta, tisztítsák meg a Széna teret az oda befészkelt ellenforradalmi erőktől.

A katonák bátran támadtak, de hamarosan be kellett látniuk, hogy nem boldogulnak a mindenfelől erősítést kapó túlerővel szemben.

Az állambiztonsági egység szorongatott helyzetbe került. Látta ezt Nagy Károly is, de eltökélt szándéka volt, hogy nem hátrál. Rettenthetetlen bátorsággal harcolt az utolsó töltényig. Amikor a géppisztoly üresen kattant, ellenségei rárohantak. Az emberi mivoltukból kivetkőzött ellenforradalmárok kegyetlen bosszút álltak a hős tiszten. Addig kínozták, amíg élet volt benne, majd felakasztották.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

NAGY LÁSZLÓ

1920—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel tüntették ki. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Konyáron született. Cselédsorból indult, szüleitől örökölte ezt a sorsot. Huszonöt esztendős volt, amikor végleg megszabadult a szolgaságtól. Hamar megtalálta életének célját, rátalált a boldoguláshoz vezető útra is. Már a felszabadulás évében belépett a kommunista pártba, s az Ideiglenes Kormány hívására az elsők között jelentkezett az új, demokratikus hadseregbe. Őszinte meggyőződéssel vállalta hazája fegyveres szolgálatát.

Kevés iskolát végzett, de a hadseregnél végre alkalma nyílott a tanulásra, jelentkezett a Kossuth Akadémiára. A jó fizikai felépítésű férfi testnevelő tiszti képesítést szerzett, beosztási helye pedig a várpalotai tüzérképző tábor volt.

Amikor az ellenforradalom kitört, már százados volt. Október 24-én negyedmagával őt jelölték ki a várpalotai postahivatal védelmére.

A támadóknak azonban nem a postahivatal kellett, a laktanyát akarták birtokba venni.

Október 26-án Nagy László századost beosztottaival együtt visszarendelték a laktanyába.

Alig zárult be mögöttük a kapu, baljós jel — az ellenforradalmár fegyveresek gyülekezése — igazolta, nem volt alaptalan a parancsnok óvatossága.

A roham másnap, október 27-én következett be. Nagy László százados katonái élén példaadó bátorsággal harcolt.

Aztán egy váratlan lövés a bátor tiszt homlokát találta el, akinek kezéből kiesett a géppisztoly.

Amikor meghiúsult az ellenforradalmi kísérlet, s elcsendesedtek a fegyverek, némán lehajtott fejjel búcsúztak Nagy Lászlótól elvtársak, bajtársak a várpalotai temetőben.

ZS. NAGY LÁSZLÓ

1934—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Egyszerű sorkatona volt. Debrecenből hívták be, s kormányőr lett a fővárosban. Munkáscsaládból jött ő is, mint ezer és ezer fiatal társa, apja a MÁV dolgozója volt.

Terveket szőtt, a jövőre készült, építeni szerette volna azt a hazát, amit akkor sorkatonaként védett.

Zs. Nagy László október 27-én azt a parancsot kapta, hogy gépkocsiján vigyen élelmet Budára, bajtársainak.

A fővárosban mindenütt felfordulás volt, a nagyobb tereken ellenforradalmár fegyveresek járkáltak, sok házban orvlövészek tanyáztak, áldozatokra lestek.

A fiatal katona szorongással ült a volán mögé, géppisztolyát keze ügyébe helyezte, aztán ráfordult a Rózsadombra vezető kaptatóra. Már csak néhány sarok választotta el uticéljától, amikor a motorzúgást is túlharsogó különös kopogó hangot hallott, s ezzel egyidejűleg üvegszilánkok repültek szét a kocsiban. Hirtelen lefékezett, bal kézzel kivágta az ajtót, jobbjával géppisztolyaért kapott, s a kilőtt kocsit használva fedezéknek tüzet nyitott.

A szemközti ház ablakaiból torkolattüzek villantak, a sorkatona ezeket vette célba. Egyetlen hosszú sorozattal végiglőtte az ablakokat, amelyek mögött az orvlövészek lapultak. Közben egy ellenforradalmár golyója kioltotta Zs. Nagy László sorkatona életét.

Hősi halottként temették el Debrecenben.

NAGY VILMOS

1927—1956

Megkapta a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérmet és a Vörös Csillag Érdemrend kitüntetést. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Az édesanya fájdalmát az elmúlt negyedszázad sem enyhítette. A munkásasszony újra meg újra felteszi a kérdést: miért kellett meghalnia Vilinek, ennek a hivatását szerető, munkájában kemény, következetes, de embert, szülőt mélységesen tisztelő melegszívű fiúnak? Azt az időszakot — a második világháború éveit — idézi most is, amikor a tizenéves fia a felnőtt férfi érettségével értette meg, érezte át nehéz helyzetüket, és segített édesanyjának abban, hogy az elviselhetetlen élet elviselhető legyen.

Nagy Vilmos munkás lett mint a szülei, s tizennyolc évesen már a kommunista párt tagja. A felszabadulás után három évig dolgozott a Telefongyárban, majd a párt tanácsára és javaslatára — 1948-ban — jelentkezett a Rendőr Akadémiára. 1949-ben rendőrtisztté avatták, s Dunaújvárosba helyezték.

A tehetséges fiatal tiszt gyorsan haladt előre rendfokozatban, beosztásban egyaránt. 1952-ben már százados és a Pest megyei Rendőr-főkapitányság beosztottja.

Itt teljesített szolgálatot akkor is, amikor október 25-én este ellenforradalmi fegyveresek vették ostrom alá a főkapitányság épületét. Bajtársaival vállvetve hősiesen védte a parancsnokságot, harc közben érte a halálos lövés.

Szeretett városában, Budapesten a Megyeri úti temetőben helyezték örök nyugalomra, s hősi halottá nyilvánították.

CS. NAGY ZSIGMOND

1913—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem és a Kiváló Szolgálatért Érdemrend kitüntetésben részesült. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

A kőművesből lett rendőrtiszt Mezőtúron született, onnan került Ózdra a városi, járási Rendőrkapitányság bűnügyi osztályára, s harcolt megalkuvás nélkül a közvagyon dézsmálói és rongálói, a békés polgárok nyugalmát háborító, biztonságát veszélyeztető bűnözők ellen.

A bűnözőkkel szövetkező ellenforradalmárok támadásának első számú célpontja e vidéki városban is a helyi fegyveres testület, a rendőrség volt. A provokációk, támadások már október 23-án megkezdődtek, Cs. Nagy Zsigmond és rendőr bajtársai azonban elszántan, bátran védekeztek.

A tragédia október 29-én következett be. Az akkor már túlerőben lévő ellenforradalmi fegyveresek elfogták a rendőrtisztet, s nem hagytak kétséget számára afelől, hogy megölik őt. Nem golyóval akartak végezni vele, a „leszámolásnak" ez a módja nem elégítette ki aljas ösztöneiket. Gyönyörködni akartak a kezük közé került ember szenvedésében. A legaljasabb fasiszta módszert választották. Előbb megszámlálhatatlan késszúrással súlyosan megsebesítették, majd a szerencsétlen haldokló tisztet lábánál fogva felakasztották. A szörnyű gyilkosságot azzal tetézték, hogy vasvillával átdöfték áldozatukat.

Borsodnádasdon temették el.

NÉMETH ISTVÁN

1935—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

A dunántúli Vereb községben született, később szüleivel együtt a fővárosba költözött, apja munkás volt.

Németh Istvánnak nehéz ifjúsága volt. Már tizenhárom esztendős korában munkát vállalt, hogy segíthessen szüleinek a család megélhetési gondjainak enyhítésében.

Ez a becsületes tenni és segíteni akarás jellemezte őt később is, amikor a Budafoki Zománcipari Műveknél, majd a Hárosi Honvéd Műszaki Szertárnál vállalt munkát.

1955-ben elérkezett a sorkatonai szolgálat ideje, a Dunai Flottillához hívták be, s Németh István itt is legjobb tudása szerint teljesítette feladatát. Egykori parancsnoka katonás tömörséggel így jellemezte őt: „Szerény, becsületes elvtárs, a kapott parancsot mindig a tőle telhető legjobban hajtja végre, szolgálati ideje alatt baj nem volt vele..."

Igen. „Baj, nem volt vele" már csak azért sem, mert Németh István matróz önként vállalt felelőssége nagyobb volt, mint sok hasonló korú katonatársáé. Felesége, kislánya várta nagy szeretettel mindig, ha parancsnokai rövid kimenőre, eltávozásra engedték.

Október 23-án a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége Akadémia utcai központjának védelmére vezényelték az alegységet, amelynek Németh István is tagja volt. Ám nemcsak e fontos épület védelme volt a feladatuk, hanem a járőrszolgálat végzése is.

Fegyveres ellenforradalmárok október 24-én tüzet nyitottak a járőröző katonákra. A flottillások felvették a harcot az orvtámadókkal. Németh István matróz ebben a fegyveres küzdelemben esett el.

A hősi halott katona sírja a budafoki temetőben van.

OPRENDEK SÁNDOR

1919—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alezredessé léptette elő.

Miskolcon született. Vasöntő volt a Diósgyőri Vasgyárban. A szakmát éppúgy az édesapjától „örökölte", mint a harcosságot.

Tizenkilenc évesen, 1938-ban, bekapcsolódott a Vas- és Fémmunkás Szakszervezet munkájába. A felszabadulás után, 1945 februárjában pedig az elsők között lépett be a kommunista pártba. Nagy kedvvel és energiával látott munkához. Elvtársai elismerték, feltekintettek rá. Bizalmuk jeléül előbb üzemi, majd járási párttitkárrá választották.

Amikor megindult a néphadsereg fejlesztése, Oprendek Sándor úgy érezte, neki is ott a helye. 1949-ben tiszti iskolára jelentkezett. A Petőfi Politikai Tisztképző Intézet hallgatója lett. Tisztté avatása után vezető beosztású politikai munkásként dolgozott, 1952-ben már őrnagy. 1954-ben saját kérésére tartalékállományba helyezték, s visszatért a diósgyőri Lenin Kohászati Művekbe vasöntőnek.

Ötvenhat októberében önként jelentkezett az ellenforradalom elleni harcra. A tiszti karhatalomban rajparancsnokként teljesített szolgálatot. Az ellenforradalom, amely nem nyugodott bele vereségébe, újra támadott, s Oprendek Sándor őrnagy 1956. december 10-én a miskolci karhatalmi laktanya védelmében halálos fejlövést kapott.

A háromgyermekes diósgyőri vasöntő a munkásság osztályérdekének védelmében halt hősi halált.

Miskolcon helyezték örök nyugalomra.

OROSZ GYULA

1912—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

Rónaszéken született. Származása, a családi hagyomány a bányához kötötte. Apja bányaüzemi asztalos volt, ő is ezt a szakmát tanulta. 1940-től Komlón dolgozott bányászként.

A munkásmozgalommal — az illegális kommunista ifjúsági szervezet révén — már tizenhét esztendős korában kapcsolatba került, így természetes, hogy 1945-ben elsők között lépett a kommunista pártba.

Párttitkárrá választották, a komlói építőipari vállalatnál pedig asztalosipari részlegvezető lett.

1950-ben végzett tartalékos tiszti tanfolyamot, de csak 1955-ben lett a néphadsereg hivatásos tisztje. Ekkor főhadnaggyá léptették elő, és politikai munkásként teljesített szolgálatot. Egykori minősítésében többek között ez áll: „...beosztottait a haza, a párt és a Szovjetunió szeretetére neveli. Katonái szeretik, sok időt tölt közöttük, jól ismeri gondjaikat, s minden tőle telhető módon segít azok megoldásában..."

A bányászból lett politikai munkás nem sokáig végezhette nevelő feladatát. Az ellenforradalmi eseményeket követő hetekben megalakult tiszti karhatalmi egységben teljesített szolgálatot. November 12-én a karhatalmi század egy részét azzal a feladattal küldték a Magyaregregy és Komló közötti térségbe, hogy számolják fel az ott garázdálkodó ellenforradalmi csoportot. Az akció résztvevői között ott volt Orosz Gyula főhadnagy is. Az elszánt fegyveres banda tagjai heves ellenállást tanúsítottak. A tűzharc során kapott halálos fejlövést Orosz Gyula.

A hősi halott tisztet Komlón temették el.

OROSZ JÓZSEF

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Újfehértón született, szegényparaszti családban. Tíz gyermek eltartása nem volt kis gond a szülőknek, így korán munkára kellett fogni a gyerekeket is. A munka, a megélhetésért folytatott küzdelem szilárd kötelességtudatot nevelt a fiúba.

Húszéves korában hívták be sorkatonai szolgálatra. A BM Belső Karhatalomhoz került Szegedre, majd az alapkiképzés után Budapestre. Jól megállta a helyét, becsülettel teljesítette feladatát.

1956. október 23-án arra kapott parancsot, amire egy esztendeje esküt tett: „...hazámat, a Magyar Népköztársaságot minden külső és belső ellenség ellen, életem feláldozásával is megvédem..." A belső ellenség ezen az októberi napon a Rádió épületét támadta, s Orosz József tudta, hogy esküje szellemében fegyverrel kell harcolnia. Bátran küzdött. Október 24-re virradó éjszaka az ellenforradalmárokkal vívott harcban esett el. Holttestét nem sikerült megtalálni.

A Mező Imre úti temetőben jelképes síremléket állítottak neki.

ORSZÁGH ISTVÁN

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A tokajhegyaljai Erdőbényén született szegényparaszti családban.

1953-ban hívták be a BM Belső Karhatalomhoz. A tizennyolc esztendős karhatalmista katona példás igyekezettel teljesítette feladatát. A családot büszkeséggel töltötte el a jól szabott egyenruhájában először hazalátogató István.

Huszonegy esztendős korában három év katonai szolgálat állt mögötte, férfivá edződött, s már a jövőjét tervezte: mihez kezd, ha letelik a szolgálati idő.

Erről esett legtöbb szó akkor is, amikor — megérdemelt szabadságát töltvén — arról értesült, hogy baj van Pesten, felfordulás, lövöldözés mindenütt.

Országh Istvánnak kötelességtudata azt sugallta, hogy neki most alakulatánál van a helye. Szabadsága végét meg sem várva, elbúcsúzott szeretteitől, s jelentkezett parancsnokságán.

Beosztották a Belső Karhatalom Róna utcai bázisának védői közé.

A védelem megerősítése nem volt felesleges óvintézkedés. Október 26-án jelentős ellenforradalmi erő vette ostrom alá a Róna utcai bázist.

Országh István elszántan harcolt, példát mutatott fiatalabb bajtársainak bátorságból, helytállásból. A küzdelemben azonban halálos sebet kapott.

Hamvait szülőfalujába — Erdőbényére — szállították, szerettei ott vettek tőle búcsút, sírjánál lerótta kegyeletét az egész falu.

ÖTVÖS TIBOR

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter határőr alhadnaggyá léptette elő.

Fóton született. Munkásszüleinek nyomdokát követve vaseszstergályos szakmát tanult, s mesterségét már fiatalon magas színvonalon ismerte, gyakorolta.

Nemcsak a termelőmunkában járt élen, az ifjúsági mozgalomban is jeleskedett, szava, tekintélye volt a fiatalok között.

1955 nyarán hívták be katonának. A BM Határőrséghez került, ahol híradókiképzést kapott.

Amikor kitört az ellenforradalom, a BM Határőrség Országos Parancsnokságának utasítására egy megerősítő határőr-zászlóaljat vontak össze Pécsett, majd útnak indították a fővárosba.

A fővárosba érkezett alakulat egyik századát — amelynek Winkler József határőr főhadnagy volt a parancsnoka — az Akadémia utcába, a pártközpont védelmének megerősítésére rendelték. A század élén nyitott terepjáró gépkocsi haladt, platóján géppuskát helyeztek el, amelynek irányzója Jobbágy Szilárd, lőszerese Ötvös Tibor volt. Amikor a Parlament elé értek, a környező épületekben lesben álló ellenforradalmárok gyilkos tüzet zúdítottak a határőrszázad katonáira. Azok felvették a harcot, ám az orvlövészek előnyösebb helyzetben voltak. Elsősorban parancsnokuktól igyekeztek megfosztani a bátor határőröket, súlyosan meg is sebesítették Winkler főhadnagyot, a két géppuskás — Jobbágy Szilárd és Ötvös Tibor — pedig halálos sebet kapott.

Fóton helyezték örök nyugalomra.

PALATINUSZ ANDRÁS

1930—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter századossá léptette elő.

A népből jött tisztek egyike volt, olyan ember, aki a társadalom legelnyomottabb, legmegalázottabb rétegéből, a zsellérsorból indult, hogy sok-sok áldozattal, szorgalmas tanulással szerezze meg azt az ismeretet, amely nélkülözhetetlen minden katonai vezető számára.

Apja a felszabadulás előtt a kiskunfélegyházi nagygazdák cselédje volt, András a felszabaduláskor tizenöt esztendős, így számára új lehetőségek nyíltak.

Először géplakatos szakmát tanult, tizennyolc évesen pedig a párt felhívására önként jelentkezett a néphadseregbe. 1949—50: a tanulás évei. Tüzértiszti iskolát végzett, alhadnaggyá avatták. A félegyházi zsellér fiából körültekintő, jó parancsnok lett. 1955-ben készült jellemzésében ez olvasható róla: „Egyéni magatartása őszinte, egyenes jellemű, fegyelmezett tiszt. Feladatát jól ellátja, beosztottaival sokat foglalkozik. Katonáitól megköveteli a rendet, ugyanakkor törődik velük, harcol azért, hogy mindent megkapjanak, ami törvényesen megilleti őket..."

Október 31-én Palatinusz Andrást, másodmagával, motorkerékpárral szolgálati útra küldte parancsnoksága. Néhány kilométeres utat tettek meg csupán, amikor a Lőrinci Téglagyárnál lesben álló ellenforradalmi csoport tüzet nyitott rájuk. Palatinusz főhadnagy három sebből vérezve, holtan bukott le a motorkerékpárról.

Szülővárosában, Kiskunfélegyházán helyezték örök nyugalomra.

PAPP JÓZSEF

1917—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. Az Elnöki Tanács vezérőrnaggyá nevezte ki.

Újpesti munkáscsalád gyermeke volt. A szülői ház, a nagy munkásmozgalmi múlttal rendelkező apa, a proletár környezet baloldalivá nevelte a fiatal Papp Józsefet, aki ennek révén korán kapcsolatba került a munkásmozgalommal.

Előbb — amíg polgári iskolában tanult — a természetbarátok körébe járt, majd amikor géplakatos tanuló lett a Ganz Hajógyárban, bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba.

Tizennyolc esztendős korában szerzett szakmunkás-bizonyítványt, ám ekkorra már jeles ifjúsági vezető. Alig szerezte meg a segédlevelet, részt vett egy sikeres tanonc- és levente-sztrájkban. A hatalom nem tétovázott. A fiatal segédet azonnali hatállyal elbocsátották, neve feketelistára került. Két évig kilincselt munkáért, de alig álltak vele szóba, s ha alkalmazták is, szüntelenül szemmel tartották. Egy elégedetlenkedő megjegyzésnél alig kellett több, s már foghatta is a munkakönyvét.

1938-tól 1940-ig katonai szolgálatát töltötte. Amikor leszerelt, nem a szakmájához tért vissza, hanem géptávírász-tanfolyamot végzett, s a postához került.

A háború alatt többször is behívták, utoljára a nyilas hatalomátvételt követően; de megszökött, bujkált, mivel nem akart a Szovjet Hadsereg ellen harcolni.

Budapest felszabadulása után az elsők közt lépett a Magyar Kommunista Pártba. Nagy kedvvel és energiával vetette magát a mozgalmi munkába. A párt az újpesti pártbizottság ifjúsági csoportjába küldte, a MADISZ újpesti titkára lett. 1948-ban a Posta vezérigazgatóságára helyezték. Két év múlva innen ment tartalékos tiszti iskolára, amelynek elvég-

zése után az Országos Légvédelmi Parancsnokság politikai osztályára került helyettes vezetőnek.

Ezt követően különböző beosztásokban dolgozott a néphadseregben, munkája elismeréseként gyorsan haladt előre a katonai pályán. 1952-ben már ezredes, és magas rangú tisztként jelentkezett hallgatónak a Petőfi Katonai Politikai Akadémiára.

1956. október 23-a után a budapesti munkások felfegyverzésének szervezésére alakított katonatiszti csoport tagja volt. A fegyverellátással foglalkozó részleg vezetésével bízták meg. A csoport október 28-án kezdte meg munkáját a Budapesti Pártbizottságon, így amikor a pártház elleni támadás megindult, Papp József ezredes is a védők között volt.

Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy a pártház nem védhető tovább és Mező Imre úgy döntött, hogy az épületben levők bántatlansága érdekében tárgyalni kell a támadókkal, Papp József ezredes és Asztalos János ezredes Mező Imrével tartott. Amikor azonban a pártház kapuján fehér zászlóval kiléptek, az ellenforradalmárok gyilkos tüzet zúdítottak rájuk. Papp József géppisztolysorozattól esett össze. Az ellenforradalmárok kegyetlen brutalitással estek neki a súlyosan sebesült, de még életben levő embernek. Rárohantak, szívébe tőrt döftek, mellkasát felhasítva kitépték a szívét, majd lábánál fogva felakasztották.

A hősi halott tiszt a Mező Imre úti temetőben nyugszik.

PATAJ MIHÁLY

1930—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel, Vörös Csillag Érdemrenddel és Ságvári Endre Emlékéremmel tüntették ki. A honvédelmi miniszter főhadnaggyá léptette elő.

Békéscsabán született. Apja szobafestősegéd volt, kilenc gyermeket nevelt igen nehéz körülmények között. Mihály, önéletrajzában ezt írta gyermekkoráról: „Sorsom kiskorom óta mostoha volt. Az első elemi elvégzésétől tizenhét éves koromig minden nyáron cselédként szolgáltam. Eleinte kanász voltam, később pedig béres..."

A felszabadulás után megnyílt az út a tanuláshoz Pataj Mihály számára. A mérleglakatos szakmát választotta, amelyet kiválóan elsajátított. 1949-ben az általa készített harminc kilogrammos tizedes mérleg első díjat nyert egy kiállításon. Később Budapesten dolgozott műszaki rajzolóként. 1947-ben bekapcsolódott az ifjúmunkás-mozgalomba, és 1951-ben a párt tagja lett.

1950-ben vonult be sorkatonai szolgálatra. Vonzotta a katonai pálya, ezért jelentkezett tiszti iskolára. A Petőfi Politikai Tisztképző Intézetben végzett, s hadnaggyá avatták. 1956-ban az egyik tiszti iskolán az ifjúsági munka szervezője volt.

Ötvenhat október 24-én önként jelentkezett a Rádiónál elfogott katonák és tisztek kiszabadítására. A Szentkirályi utca és Rákóczi út sarkán azonban egy ellenforradalmi csoporttal tűzharcba kerültek, s ennek során Pataj Mihály hadnagy halálos lövést kapott.

A hősi halált halt tisztet Tatán helyezték örök nyugalomra.

PÉTER JÓZSEF

1935—1956

Hősi halott. Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Nyíregyházától keletre, a Munkács felé vivő országút mentén fekszik a nyírségi kisközség, Apagy. Itt élt Péter József, akit négy testvérével együtt nagy szegénységben nevelt hadiözvegy édesanyja.

A kevéske föld éppen csak a legszükségesebbeket biztosította az apa nélkül maradt népes család fenntartásához; a család igyekezett változtatni sorsán. 1949-ben az elsők között léptek a termelőszövetkezetbe. Itt dolgozott a közben legénnyé serdült legidősebb fiú, József is. Munkájára, keresetére nagyon rászorult a család, s ahogy nagyobb lett, hivatalosan is Péter József volt a családfenntartó.

Mire felnőttek a többiek is, a szövetkezet nagyobb kenyeret tudott már adni a Péter családnak. József nyugodtan hagyhatta már ott testvéreit, amikor katonasorba ért. 1955-ben hívták be, s a BM Belső Karhatalom állományába került, Budapesten teljesített szolgálatot.

Október 23-án a Rádió védelmére rendelték ki.

Nincs szükség nagy szavakkal, túlzó jelzőkkel minősíteni tettét. Azt tette, amire parancsot kapott, amire esküje kötelezte, s amit proletár szíve, meggyőződése diktált. Mindhalálig harcolt, fegyverrel küzdött a fegyverrel támadó ellenforradalmárok ellen.

Október 24-én hajnalban, a Rádió védelmében esett el.

Az édesanyja férje után elvesztette elsőszülött fiát is, akit szülőfalujában, Apagyon helyeztek örök nyugalomra.

PINTÉR ISTVÁN

1933—1956

A hősi halált halt tisztet Munkás-Paraszt Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter határőr főhadnaggyá léptette elő.

Komáromban született szegényparaszti családban. Központifűtés-szerelő szakmát tanult, közben aktívan bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba. Példás mozgalmi tevékenységét ismerték el azzal, hogy alig tizenhét évesen, 1950-ben felvették a Magyar Dolgozók Pártjába.

Tizennyolc esztendős korában — 1951-ben — önként jelentkezett hivatásos katonai pályára. Határőrtiszti iskolára került, amelynek elvégzése után előbb a drávatamási őrs parancsnoka lett, majd Pécsre helyezték. Egyik tiszttársa így emlékezett rá: „Kemény, határozott, katonás fellépésű parancsnok volt. Beosztottai szigorúsága ellenére is szerették, mert ő is szerette az embereket, a szó legszorosabb értelmében elvtárs volt..."

Pintér István annak a zászlóaljnak az első századában teljesített szolgálatot, amelyet a BM Határőrség Országos Parancsnoksága Pécsről Budapestre rendelt az ellenforradalom elleni harcra.

A századot október 25-én a pártközpont védelmére vezényelték. A fiatal határőrtiszt gépkocsija a parancsnokét követte. Miközben az Akadémia utca felé haladtak, támadás érte őket. Az első gépkocsival egyidejűleg a másodikra is gyilkos sortüzet adtak le az orvlövész ellenforradalmárok. Így érte halálos lövés Pintér István hadnagyot is.

A Mező Imre úti temetőben, a hősök parcellájában nyugszik.

PUNYI IGNÁC

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A Kiskunság szülötte volt. Apja gazdasági cseléd, napszámos a felszabadulás előtt. A kunszállási parasztfiú korán megismerkedett a munkával, a kenyérkereset gondjával. Gyermek volt még maga is, amikor a háromgyermekes család megélhetési gondjai arra kényszerítették, hogy a Kecskeméti Konzervgyárban vállaljon munkát.

A fiatal Punyi Ignác igen szorgalmas volt. Társai, munkahelyi vezetői hamar megkedvelték, bevonták az ifjúsági mozgalomba is, és Náci — ahogyan becézték — nem vonta ki magát semmilyen mozgalmi feladat alól, pedig fárasztó volt a munkába járás naponta Kunszállásról.

Veleszületett becsületességével, az egyszerű ember értelmes belátásával, minden erejével a családot segítette, fizetését az utolsó fillérig szüleinek adta.

1955-ben — életében talán először — elszakadt otthonról. A BM Belső Karhatalomhoz hívták be sorkatonának. Szegeden kapott katonai kiképzést, majd Budapestre helyezték, itt teljesített karhatalmi szolgálatot.

Az ellenforradalmárokkal vívott harc közben vesztette életét a Magyar Rádiónál, október 24-én. Punyi Ignác holttestét nem tudták azonosítani. A Mező Imre úti temetőben jelképes síremlék őrzi nevét.

RÁCZ JENŐ

1889—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki.

Az ellenforradalom legidősebb katona áldozata. Hosszú munkásélet, harcos mozgalmi múlt állt a Miskolcról származó belügyi százados mögött. Túl volt már az ötvenen, amikor a munkáshatalom védelmében fegyveres szolgálatot vállalt és végzett 1954-ben történt nyugdíjazásáig.

Az idős ember mind nagyobb nyugtalansággal figyelte az októberi eseményeket, fájdalmas keserűséggel fogadta az ellenforradalmi atrocitások hírét. Mint a BM Belső Karhatalom volt tisztjének nem volt kétsége afelől, ha az ellenforradalmárok kezére kerül, aligha tisztelik hajlott korát, hiszen válogatás nélkül gyilkolták már napok óta a kötelességüket teljesítő tiszt és sorkatona bajtársait. Hírét vette annak is, hogy hajtóvadászatot indítottak a Belügyminisztérium tisztjei ellen, lakásukról hurcoltak el többet is, közülük nem egyet a felingerelt ellenforradalmi csőcselék meglincselt.

A hatvanhét esztendős Rácz Jenőre is ez a sors várt. Amikor október 26-án egy húsz főnyi fegyveres ellenforradalmi banda a lakására tört, életét vesztette.

A hősi halott nyugdíjas tisztet a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

RÁCZ JÓZSEF

1922—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Diósgyőrből indult, vasmunkás-dinasztia sarja volt. Vasesztergalyos szakmát tanult fiatal éveiben, majd nagy szorgalommal, lemondások és áldozatok árán érettségi vizsgát tett 1945-ben.

A negyvenötös év nemcsak a munkásfiatal számára akkor még ritkaságszámba menő érettségi bizonyítvány megszerzése kapcsán vált életének jelentős esztendejévé, hanem azért is, mert ebben az évben lett tagja a Magyar Kommunista Pártnak.

Rácz József részt vett az ifjúsági mozgalomban, különösen a kulturális tevékenység vonzotta.

A mozgalmi munkában megedződött, politikailag képzett fiatal nagyobb feladatot akart. 1949-ben tiszti iskolára jelentkezett. A Petőfi Politikai Tisztképző Intézetbe vették fel, ott végzett, s reményeinek megfelelően a hadseregben is kulturális feladat végzésével bízták meg. Néhány éves sikeres gyakorlati munka következett, majd 1955 őszén felvették a Petőfi Katonai Politikai Akadémiára.

Október 23-án és az ezt követő napokban a tanintézet védelmében teljesített szolgálatot, végzett járőrözési feladatot.

Október 26-án a Vörös Hadsereg útja és Budakeszi út találkozásánál járőr társaival gyanús tehergépkocsit szólított fel megállásra. A gépkocsivezető — aki fegyveres ellenforradalmárokat szállított — nem állt meg, utasai tüzet nyitottak a katonákra. A tűzharcban Rácz József százados halálos sérülést szenvedett.

A hősi halált halt honvédtisztet a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

RÁCZ LAJOS

1926—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Pilisszentivánon született. Munkáscsaládból származott. Nyomdászmesterséget tanult, a háború alatt azonban nem tudott elhelyezkedni szakmájában, így más kenyérkeresési lehetőség után nézett, s a Hazai Fésűsfonó munkása lett.

A jó képességű fiatalember a felszabadulás után egyre fontosabb feladatokat kapott. 1945-ben már csoportvezető az üzemben, huszonnégy esztendős korában egyéves főkönyvelői tanfolyamra küldik, annak elvégzése után az Állami Ellenőrzési Központba helyezték főellenőri beosztásba.

1945-ben, tizenkilenc évesen lépett a Magyar Kommunista Párt tagjainak sorába.

Az ötvenes évek elején a Belügyminisztériumba hívták, és ő szívesen vállalta az államhatalom fegyveres védelmét.

Ötvenhat októberében hadnagyként a BM Belső Karhatalom Országos Parancsnokságán teljesített szolgálatot.

Innen indult végzetes útjára tehergépkocsival október 24-én. Felszerelési eszközöket kellett volna szállítania parancsnokságára, ám az Almássy téren fészkelő ellenforradalmárok rátámadtak a fiatal belügyi tiszt gépkocsijára. A karhatalmisták felvették a harcot, Rácz Lajos hadnagy azonban súlyos sebet kapott, s két nap múlva belehalt sérülésébe.

Különös iróniája a történelemnek, hogy a pilisszentiváni nyomdászt éppen ott, a VII. kerületi Almássy téren érték a halálos lövések, az ellenforradalmárok golyói, ahonnan annyi, de annyi forradalmi szellemben nevelkedett fiatal indult a pártba, a fegyveres erőkhöz, a politikai és gazdasági élet megannyi posztjára.

Rácz Lajost a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

RÁCZ LAJOS

1935—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Rákosszentmihályon született. Félárván nőtt fel. Édesapját Horthyék hajtották ki a szovjet frontra, s onnan csak halálhíre érkezett vissza. A szegényemberek hadiárváihoz hasonlóan Ráczék is keserves éveket éltek át. Sokat dolgoztak, de még többet nélkülöztek, amíg csak Lajos mesterséget nem tanult.

A fiatal vasesztergályos, amikor katonasorba ért, Egerben teljesített szolgálatot, harckocsivezető volt.

Ötvenhat októberében az ellenforradalom elleni harcra vezényelték a fővárosba. Október 24-én egy kisebb katonai egység — amelynek Rácz Lajos is tagja volt — azt a feladatot kapta, hogy fegyveresen számolja fel az Engels téri ellenforradalmi csoportot.

A katonák teljesítették a parancsot. Bekerítették a MÁVAUT állomáson fészkelő fegyvereseket, s ádáz tűzharcra került sor. Rácz Lajos honvéd az összecsapás során súlyosan megsebesült. Bajtársai a Központi Katonai Kórházba vitték, az orvosok azonban már nem tudtak segíteni a sebesült katonán. Rácz Lajos október 25-én meghalt.

A hősi halott katona hamvait a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

RÁDULY JÓZSEF

1926—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Az ötvenhatos miskolci ellenforradalmi események úgy maradtak fenn, mint a legújabb kori magyar történelem legszomorúbb, legmegrázóbb eseményei.

1956. október 23-án az ellenforradalmárok demagóg jelszavakkal nagy tüntetést szerveztek a megyei Rendőr-főkapitányság épülete előtt. A rendőrök akkor megvédték a kapitányságot, 26-án azonban még nagyobb — az ellenforradalmárok által felheccelt — tömeg jelent meg és lépett fel támadólag.

A parancsnok — Gáti Gyula rendőr alezredes — Ráduly József századossal és más rendőrtisztekkel együtt az utcára ment, meggyőző szóval akarta jobb belátásra bírni a felbőszített embereket.

Az ellenforradalmi tüntetés szervezői csak erre vártak. Teljes hangerővel megkezdődött a rendőrök elleni uszítás, majd egyre szűkült a megvadult tömeg szorítása a fegyvertelen rendőrök körül. Aztán elhangzott a lincselésre uszító felszólítás.

Az emberi kegyetlenség, brutalitás leírására nem alkalmas eszköz a toll. Az iszonyúan megkínzott embereket, közöttük Ráduly Józsefet, a szovjet hősi emlékműre akasztották fel.

A hősi halált halt rendőrtiszt földi maradványait szülővárosában, Miskolcon helyezték örök nyugalomra.

RASZLER IMRE

1933—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Raszler Imre Kapuvárott született. Apja gyári munkás volt, jómaga is segédmunkásként dolgozott bevonulásáig a Soproni Állami Gazdaságban.

Három esztendőt szolgált a néphadseregben, s eközben tisztesi rendfokozatot szerzett. Közben megszerette a fegyveres erőnél honos rendet, fegyelmet, s amikor 1955-ben leszerelt, másik egyenruhát öltött: belügyi szolgálatra jelentkezett, s rendőr tizedesi rendfokozatot kapott.

Otthon a Kapuvári Járási Rendőrkapitányságon teljesített szolgálatot.

Az ellenforradalom kitörésének híre Budapesten érte, ahol egy tanfolyam résztvevője volt. Ekkor már jól képzett katona, tapasztalt rendőr, felettesei számítottak is rá. Október 23-án abba a csoportba osztották be, amely a Mosonyi utcai rendőrlaktanyából a pártközpont védelmére indult. Csoportjuk egy részét később a Magyar Rádióhoz vezényelték, s Raszler Imre rendőr tizedes az itt vívott harc közben vesztette életét.

A hősi halált halt rendőrt szülőhelvén, Kapuvárott temették el.

RIGÓ ZOLTÁN

1935—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Hejőcsabán született. Nyolcesztendős volt, amikor apja meghalt. A négy, árván maradt gyermek közül ő volt a legidősebb. A hejőcsabai kőműves korai halála után leírhatatlan szegénység szakadt a családra, amit még fokoztak a háborús körülmények. Zoltánnak már gyermekként munkát kellett vállalnia, hogy támogassa édesanyját, segítsen kistestvérei eltartásában, felnevelésében.

A teher, az erkölcsi felelősség, amely gyermekként hárult rá, korán felnőtté érlelte Rigó Zoltánt. Ezt — a közösségért érzett felelősségtudatot — vitte magával szolgálati helyére a BM Belső Karhatalomhoz is, ahol katonaidejét töltötte.

A tűzkeresztségen a fiatal karhatalmista a Rádiónál esett át. Keményen harcolt bajtársai oldalán, aztán sikerült kivágnia magát, s október 24-én visszatért a laktanyába, szolgálati helyére.

Nem rettent meg a szörnyűségek, az ellenforradalmi atrocitások láttán, sőt még elszántabb lett. A huszonharmadikát követő napokban újra és újra jelentkezett az ellenforradalom elleni harcra.

November 4-én karhatalmi alegység indult az Almássy téren fészkelő fegyveres ellenforradalmi csoport felszámolására. Rigó Zoltán a karhatalmista egység tagja volt. Az épületeket erődként használó fegyveresek elleni harc kemény volt és sok áldozatot követelt. Rigó Zoltán, a hejőcsabai kőműves fia is itt kapott halálos sebet.

A hősi halált halt katonát Hejőcsabán helyezték örök nyugalomra.

RIMA ISTVÁN

1934—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Túrkevén született. Apja cselédember volt, s csak vékony szelet kenyér jutott keresetéből négy gyermekének. A felszabadulás utáni földosztás enyhített szegénységükön, az öt hold föld azonban nem biztosította a család anyagi felemelkedését. Új utat kerestek hát a boldoguláshoz, 1951-ben beléptek a túrkevei termelőszövetkezetbe. Ettől kezdve fokozatosan javult a család élete.

Kezdetben, a legénysorba érkezett fiú — István is — ott vállalt munkát, ám mint annyi fiatalt, hamarosan elcsábította őt is a technika. Traktorvezetést tanult, és beállt az állami gazdaságba.

Húszesztendős volt, amikor megkapta a katonai behívót. A katonai szolgálatban tekintélyt szerzett magának. Szakaszvezető és rajparancsnok lett már a második évben.

Az ellenforradalom kitörésének másnapján a fővárosba vezényelték Rima István alakulatát. Alig fújták ki magukat, már parancs érkezett; az Ady mozinál páncéltörő ágyús ellenforradalmi csoport tartja rettegésben a környéket, számolják fel őket.

Harckocsit indítottak útnak a harci feladat végrehajtására, s a legjobb katonákat küldték vele deszantként, Rima István szakaszvezető parancsnoksága alatt.

Az ellenforradalmárok az első sorozatot a páncéltörő löveget fedező géppuskából adták le a robogó harckocsira. A lövedékek lepattogtak a páncélról, de az ellenséget figyelő parancsnokot eltalálták. Rima István holtan esett bajtársainak karjába.

Rima István a Mező Imre úti temetőben nyugszik.

RUMI JÁNOS

1913—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

A Kormányőrségnél teljesített szolgálatot, hadnagy volt. Az ellenforradalom kitörése után — csakúgy, mint korábban — a Parlament őrzése volt a feladata. A felfordulás szervezői október 23-át követően nemegyszer vezettek provokációs célú tüntetést a Kossuth téren. Ez történt október 25-én is. Most azonban nem csupán ellenforradalmi jelszavakat üvöltöztek, hanem lövöldöztek is.

Rumi János hadnagy a Parlament I-es kapujának belső védelménél volt szolgálatban ezen a napon, s leadott néhány riasztó lövést a levegőbe, hogy visszavonulásra késztesse a mind fenyegetőbben fellépő, ellenforradalmi jelszavakat kiáltozó embereket.

A szemközti házból ekkor lövés dördült és Rumi János kormányőr hadnagy holtan esett össze.

A négygyermekes apa nem „vétett" egyebet, mint hogy védelmezte az Országházat, népünk törvényhozásának nagybecsű épületét.

A hősi halott tisztnek a Mező Imre úti temetőben van a nyughelye.

DR. SARKADI ISTVÁN

1922—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki.

Szülővárosa a történelmi nevezetességű Munkács. Édesapjának kis könyvkereskedése volt ott, ám az üzlet a második világháború közeledtével egyre rosszabbul ment, mind kevesebbet jövedelmezett.

István középiskolába járt, de nem juthatott el az érettségiig, a gimnázium hatodik osztályának elvégzése után szakácsmesterséget tanult.

A fiatal Sarkadi Istvánnak egyetlen maradandó haszna lett édesapja könyvkereskedéséből. Sokat olvashatott, tanult, s számos haladó, baloldali író műve is a kezébe került. Ez a körülmény döntően befolyásolta szemléletének alakulását, politikai hovatartozásának eldöntését.

A szakácsmesterség elfogadható életkörülményt biztosított számára, ezt a foglalkozást azonban csak kényszerűségből vállalta, de gyakorolni nem sokáig gyakorolhatta, mivel a háború beleszólt életébe. Horthyék munkaszolgálatra hurcolták, s 1942-ben a szovjet frontra vitték. Sarkadi István nem akart az aknamezőkön elpusztulni, erőt, elszántságot és bátorságot érzett ahhoz, hogy elnyomói ellen forduljon, s fegyverrel harcoljon ellenük. Az első adandó alkalommal átszökött a szovjet csapatokhoz, majd a Vörös Hadsereg közkatonájaként részt vett Lengyelország és Csehszlovákia felszabadításában, miközben többször is megsebesült.

Amikor elhallgattak a fegyverek, hazatért. A harc, amit vöröskatonaként a Szovjet Hadsereg oldalán vívott, a baloldali eszmék, amelyekkel még serdülő korban megismerkedett, mély hatást gyakoroltak tudati fejlődésére, így szin-

te természetes, hogy Budapestre érkezése után a Magyar Kommunista Párt tagja lett.

Mint annyi más baloldali érzelmű és meggyőződésű fiatal, ő is személyesen akart részt venni a demokratikus népi hatalom megteremtésében, megszilárdításában. Ezért 1946-ban belügyi szolgálatba lépett. Itt elöljárói hozzásegítették fiatalkori álmának megvalósításához, tanulhatott. Élt ezzel a lehetőséggel, és 1950-ben jogi diplomát szerzett.

Jogászi végzettségénél fogva fontos szerepet játszott a belügyi munka színvonalának javításában, ennek elismeréseképpen emelték ki 1953-ban és helyezték a Legfelsőbb Ügyészség állományába.

Az ellenforradalom napjaiban dr. Sarkadi István ellen is hajtóvadászatot indítottak. November elsején az utcán elfogták, a Kilián laktanyába hurcolták. A Maléter-csoport azonban — úgy tűnik — nem tudott mit kezdeni a Legfelsőbb Ügyészség beosztottjával, így aztán átadta a Szabad Nép székházában tanyázó Dudás-féle ellenforradalmi csoportnak. Ezek napokig kínozták, vallatták foglyukat, de semmi érdemlegeset nem tudtak meg tőle. Ekkor elhatározták, hogy megölik. November 4-én este dr. Sarkadi Istvánt, Fodor Pált és egy szovjet katonát a Corvin Áruház mögötti utcába hurcoltatta Pálházi-Peiger Ferenc egykori horthysta nyilas csendőrtiszt, és mindhármukat meggyilkolták.

A hősi halált halt dr. Sarkadi Istvánt a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

SCHEIRICH ALBERT

1934—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A Duna menti Nyergesújfalu temetőjében nyugszik a község hősi halottja, Scheirich Albert. Munkás szülei végtelen szeretettel, áldozatvállalással nevelték, taníttatták fiukat. Albert szorgalmas jó tanulással hálálta meg a gondoskodást, majd az érettségi bizonyítvány megszerzése után maga is munkába állt a helyi ETERNIT műveknél.

A munkában derekasan helytállt, társai, munkahelyi vezetői nagyon megkedvelték a szorgalmas, tisztességtudó, művelt fiatalembert.

1954-ben hívták be sorkatonai szolgálatra. Szegedre, majd Szombathelyre került a BM Belső Karhatalomhoz. Az ellenforradalom kitörése után vezényelték alakulatát a fővárosba.

Budapesten mindenfelé harcok dúltak, így a szombathelyieknek nem maradt idejük a „készülődésre". Az alegységet, a Déli összekötő vasúti híd védelmére rendelték ki. Az ellenforradalmárok — akik az erre haladó vasúti összeköttetést akarták megbénítani — október 26-án támadást indítottak a vasúti híd védői ellen. Heves tűzharc bontakozott ki a karhatalmisták és a támadók között.

Egykori bajtársainak visszaemlékezése alapján a hidat önfeláldozó bátorsággal védelmezők közül is kiemelkedett merészségével a nyergesújfalui fiú. A harc áldozatokat is követelt. A küzdelemben Scheirich Albert is megsebesült. Haslövéssel vitték az István Kórházba. Sebesülése azonban olyan súlyos volt, hogy nem tudtak segíteni rajta, s október 31-én belehalt sérülésébe.

SCHERMANN ELEK

1933—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Gépkocsivezetőként teljesített szolgálatot Veszprémben azzal az igyekezettel és becsületes együttműködési készséggel, amit a nagy családi közösségből — heten voltak testvérek — s falujából, a Vas megyei Szemenyéből hozott magával.

1956. november 4-én Veszprém közelében az ellenforradalmárok megtamadták az egyik rádiótechnikai századot is. A támadók kemény leckét kaptak, ám a katonáknak is komoly veszteségeik voltak, többen megsebesültek.

Ekkor kapott parancsot Schermann Elek őrvezető, hogy sebesültszállító gépkocsijával azonnal induljon a lokátorállomásra.

Mentőautójával teljes sebességgel száguldott, hogy bajtársainak minél előbb segítséget nyújthasson. Vele volt egészségügyi katonatársa, Bojtor Ferenc tizedes is. A két katona a súlyosan sérülteket vette fel és szállította előbb a veszprémi kórházba, majd mit sem törődve a városban lövöldöző ellenforradalmárokkal, másodszor is nekivágtak a lokátorállomás felé vezető útnak. Újabb sebesültekkel tértek vissza a kórházba, amelynek közelében időközben heves harc alakult ki.

Az ellenforradalmárok mit sem törődtek a vöröskeresztes jelzéssel, ádáz tüzet zúdítottak a katonai mentőautóra. Schermann Elek és Bojtor Ferenc, a legszentebb emberi kötelességüket teljesítő katonák, életüket vesztették.

Schermann Eleket szülőfalujának temetőjében helyezték örök nyugalomra.

SÉNIK FERENC

1931—1957

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Sénik Ferenc Seregélyesen született, tizennégy esztendős volt a felszabaduláskor, s nyíló értelmével hamar felfogta a nagy változást, amely megszabadította családját a cselédsorstól. Mindent korán kezdett, a munkát, a kenyérkereset gondját. Gyermekként ismerte meg a politizálást, ifjúként, tizenhat esztendős korában — 1947-ben — lett a kommunista párt tagja, a katonai pályán is nagyon fiatalon indult. 1948 tavaszán önként jelentkezett a hadseregbe, ősszel pedig már a Kossuth Katonai Akadémia hallgatója. Tizennyolc éves volt, amikor alhadnaggyá avatták.

Előbb szakaszt kapott, aztán századot, az ötvenes évek közepe táján pedig már zászlóaljparancsnok. Egy 1954-ben írt minősítés így jellemzi őt: „Katonás, határozott fellépésű. Családi élete rendezett. Beosztásában jól megállja a helyét. Politikailag jól képzett. Önmagával és beosztottaival szemben minden tekintetben igényes."

Amikor megalakultak a tiszti karhatalmi ezredek, századok, Sénik Ferenc Zalaegerszegen teljesített szolgálatot. 1957. május 15-én Almás és Tilaj között egy a városból kivonult és vidéken szervezkedő ellenforradalmi csoporttal ütköztek meg a karhatalmi század tisztjei. Feladatukat teljesítették, hű bajtársuk, Sénik Ferenc százados azonban a tűzharcban halálos sebet kapott.

A hősi halált halt honvédtisztet Aba község temetőjében helyezték örök nyugalomra. Sírjánál asszonya, két árvája s bajtársai búcsúztatták.

SIKE GÁBOR

1927—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A Jászság szívében, Jászapátiban született, ott is nevelkedett nyolc testvérével együtt. Szülei szegényparasztok voltak, s e szegényparaszti sors kegyetlen törvénye szerint korán munkára kellett fogni a gyermekeket.

Gábor már tizenévesen a kenyérkeresők sorába állt.

De a felszabadulás után jobb, könnyebb lett a népes Sike család élete.

Sike Gábor bevonulásáig segédmunkásként dolgozott. Aztán, mire letelt a katonaidő, megkedvelte a fegyveres szolgálatot, s 1953-ban rendőrnek jelentkezett.

Gyomára került, az ottani rendőrkapitányságon kapott beosztást. 1956 őszén Budapestre, a Mosonyi útra került tanfolyamra.

Az ellenforradalom kitörése így a fővárosban találta a gyomai rendőrt. A fegyveres bandák már az első napokban megkísérelték a Mosonyi úti rendőrlaktanya elfoglalását, de a rendőrök visszaverték őket. Három nap múlva, október 26-án újból a Mosonyi úti laktanya ellen indultak.

Sike Gábor rendőr szakaszvezető a védők között volt. Nemes haraggal, bátran harcolt önmagáért, Jászapáti egykori zselléreiért, népe hatalmáért.

A harc pillanatnyi szünetében új tárat tett géppisztolyába, majd kissé felemelkedett, hogy célt keressen, amikor tompa ütés érte a nyakán. Vér öntötte el zubbonya elejét, aztán elsötétült körülötte a világ.

A hősi halált halt rendőrt szolgálati helyén, Gyomán helyezték örök nyugalomra.

STEFKÓ JÓZSEF

1933—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter határőr főhadnaggyá léptette elő.

Az ország legkeletibb sarkában, Pócspetrin született. Munkásszülők gyermeke, ameddig katonának nem vitték, fizikai munkát végzett maga is.

A BM Határőrséghez került 1953-ban. A jó képességű, határozott fellépésű katonára felfigyeltek parancsnokai, s biztatták, válassza élethivatásul a határőri munkát.

Stefkó József mivel kedvet érzett a katonai hivatáshoz, 1954-ben tiszti iskolára jelentkezett. Határőr hadnaggyá avatták, és Mosonmagyaróvárra helyezték.

A fiatal hadnagy akkor indult el a katonai pályán, amikor kitört az ellenforradalom. A laktanya elfoglalására indított támadás „bevezetőjeként" az ellenforradalmi banda a szolgálati helyéről haza igyekvő Stefkó Józsefre vetette magát.

Az ellenforradalmi propagandával felizgatott tömeg ütniverni kezdte a súlyosan megsebesített fiatal tisztet. Jobb érzésű emberek mentették meg őt a lincseléstől és vitték kórházba. Az ellenforradalmárok oda is követték kiszemelt áldozatukat, s azzal fenyegetőztek, felgyújtják a kórházat, ha nem adják ki nekik a határőrtisztet.

A fenyegetéstől való félelem tragikus lépés megtételére késztette a kórház vezetőit. Engedtek a követelésnek, és az ellenforradalmárok által félholtra vert, magatehetetlen tisztet kiadták a gyilkosoknak.

A diadalittas ellenforradalmi csőcselék pedig nem ismert irgalmat. A város egyik terére vonszolták foglyukat, és egy kápolna mellett lábánál fogva felakasztották, s addig verték, gyötörték, rugdosták, amíg élet volt benne.

A tisztet Csornán helyezték örök nyugalomra.

STEINER GUSZTÁV

1921—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Ujpesti munkásdinasztiából származott. E nagy múltú munkáskerületben született, itt nőtt fel, s követte szüleit a textilszakmában, szövőmesterséget tanult.

A szakszervezeti mozgalomba a felszabadulás után kapcsolódott be, 1947-ben a kommunista pártba kérte felvételét.

Amikor a fordulat évét követően megkezdődött a néphadsereg nagyarányú fejlesztése, Steiner Gusztáv híradótiszti iskolára jelentkezett. 1950 áprilisában avatták hadnagygyá a Zalka Máté Híradó Tiszti Iskolán.

1954-ben így minősítették elöljárói: „A beosztással járó feladatokat jól végzi el. Követelménytámasztó. Fegyelmezett, határozott. Családi élete kiegyensúlyozott. Példás közösségi ember, mindenben segíti elvtársait, igen jó kollektív szellemet honosított meg alegységében. Jó parancsnoki tulajdonságai közé tartozik az előrelátás és következetesség. Sokat tesz a kiképzési eredményekért . . .”

Később a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiára küldték tanulni. Az akadémia hallgatója volt, amikor kitört az ellenforradalom. Október 23-át követően tiszttársaival vállvetve vett részt a fegyveres harcokban. November 7-én a belvárosba indultak járőrfeladatra, a Rákóczi úton azonban ellenforradalmár fegyveresekkel kerültek tűzharcba. Steiner Gusztáv százados az összecsapás során halálos lövés érte.

A háromgyermekes egykori textilmunkás, a néphadsereg tisztje hősi halált halt.

A Mező Imre úti temetőben helyezték végső nyugvóhelyre.

STENGER FERENC GYÖRGY

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Pápa tőszomszédságában, Nyárádon született. Édesapja Pápán dolgozott egy cipőipari szövetkezetben.

Stenger F. György maga is itt volt munkás a középdunántúli városban, innen hívták be sorkatonai szolgálatra az egyik budapesti alakulathoz.

Róla sem maradt sok írott adat, hogy is maradhatott volna, alig egy esztendeje szolgált még, végezte feladatát ahogyan kellett, ahogy kívánták tőle.

1956. október 23-án a honvéd alegységet, amelyben Stenger F. György is szolgált, a Rádió védelmére vezényelték. Alig érkeztek meg a Bródy Sándor utcába, megindult a Rádió elleni fegyveres támadás.

A fiatal katona vállvetve harcolt bajtársaival, s 24-én hajnalban halálos lövést kapott.

Stenger F. Györgyöt Pápán, a Kálvária temetőben helyezték örök nyugalomra.

STNYASZNYI BÉLA

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem és Kiváló Szolgálatért Érdemrend kitüntetésben részesült. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Apja kovácsmester volt, ő az iskola elvégzése után Budapestre került a honvédség egyik gépjármű-javító üzemébe. Itt kapcsolódott be az ifjúsági mozgalomba. Tagja lett a Dolgozó Ifjúság Szövetségének. Csendes, vidám természetű fiatalember volt, aki nagy szorgalommal igyekezett megtanulni a járműjavító szakmát.

A Magyar Néphadseregbe 1955 őszén vonult be tényleges katonai szolgálatra. Gépkocsivezetői és -szerelői beosztásban teljesített szolgálatot.

1956. november 4-én a Ferihegyi repülőtéren teljesített szolgálatot, itt kapott halálos lövést. Egy róla készült feljegyzésben ez olvasható: „Magatartása bátor, katonás volt, a kapott parancsot mindig maradéktalanul végrehajtotta."

A kunmadarasi temetőben nyugszik.

STRELECZ JÁNOS

1925—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Húszéves volt a felszabadulás évében, amikor az új, demokratikus rendőrség kötelékébe lépett. Közrendőrként kezdte, aztán tiszthelyettesi rendfokozatot kapott, majd szorgalommal, tanulással tiszti rangig vitte.

Az ellenforradalom kitörésekor Miskolcon, a megyei Rendőr-főkapitányságon teljesített szolgálatot, hadnagy volt.

Strelecz János az első naptól kezdve részt vett a kapitányság védelmében, félelem és megingás nélkül harcolt az ellenforradalmárok ellen.

1956. október 26-án parancsnokával együtt a felizgatott tömeg lecsillapítására készült. Csakúgy, mint Gáti alezredes, Raduly százados és mások, bízott abban, hogy szép szóval le tudják csillapítani a rendőrkapitányság előtt ágálókat.

Nem így történt. Strelecz Jánosra is rárontottak, kínozták, ütlegelték, majd társaival együtt felakasztották.

Miskolcon helyezték örök nyugalomra.

SZABÓ FERENC

1933—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki Doba község szülöttét, a huszonhárom esztendős korában hősi halált halt karhatalmistát. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Doba, a Bakony lábánál meghúzódó kis község, ezer lakosa sincs. Itt született Szabó Ferenc, kisparaszti családban. Nem vágyott el szülőfalujából, nem vonzotta a város, szerette az állatokat. Az általános iskola elvégzése után, a Bakonypölöskei Állami Gazdaság ferencesmajori csikónevelőjében dolgozott a felnőttek, munkahelyi vezetők általános megelégedésére.

Érdekelte a környező világ, a politika, az ifjúsági mozgalom, amelyben serdülő korától aktívan részt vett.

A BM Belső Karhatalomhoz hívták be sorkatonai szolgálatra. Csakúgy mint munkahelyén, itt is becsülettel megállta a helyét. Szolgálati ideje már a végéhez közeledett, amikor október 23-án a Budapesti Pártbizottság védelmére rendelték ki.

Október 30-án bekövetkezett az ellenforradalmi támadás. Életben maradt bajtársai elmondták, hogy Szabó Ferenc emeletről emeletre menve, halált megvető bátorsággal küzdött, és még akkor is tüzelt a harckocsik fedezete alatt közelítő ellenforradalmi fegyveresekre, amikor egyértelmű volt, hogy reménytelen a helyzetük.

Hősi halálának körülményei homályosak. Egyes szemtanúk vallomása szerint az ellenforradalmárok a pártházba való behatolásuk után közvetlenül egy katonát hoztak ki onnan, s mindjárt agyonlőtték. Holttestét nem találták meg.

A Mező Imre úti temetőben jelképes sírja van.

SZABÓ KÁZMÉR

1934—1956

Kitüntették a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Vörös Csillag Érdemrenddel. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Nem, vagy alig ismert helységnév a Kisalföld déli peremén Edve. Szabó Kázmért innen hívták be sorkatonai szolgálatra Piliscsabára, ahol a katonai híradás mesterségére tanították.

Az edvei kisparaszt fia becsülettel állt helyt a kiképzésben, de a rádiós szakmával mást is megtanult, a feladatok, parancsok maradéktalan teljesítését.

Piliscsaba a főváros „tőszomszédságában" van, így amikor Budapesten a zavargások elkezdődtek, onnan vezényelték fel az első honvédalakulatokat. Így került a Rádióhoz még október 23-án este Szabó Kázmér honvéd és parancsnoka, Kőszegi Imre szakaszvezető egy híradó-gépkocsival.

A két katona rendszeresen küldte jelentéseit, információit a kiküldő parancsnokságnak a körülöttük zajló eseményekről.

Az ellenforradalmár fegyveres banditák azonban október 24-én „felfedezték" a két rádiót. Fegyvert fogtak a katonákra, s azt követelték tőlük, vegyék fel a kapcsolatot az amerikai nagykövetséggel, különben lelövik őket. A híradó katonák azonban az ellenforradalmárok halálos fenyegetése ellenére sem voltak hajlandók az üzenet továbbítására.

Golyószóró-sorozat végzett a két bátor katonával, Kőszegi Imrével és Szabó Kázmérral, akik meghaltak inkább, de esküjüket — amelyben azt fogadták, hogy nem bocsátkoznak egyetértésbe sem belső, sem külső ellenséggel — megtartották.

A hősi halott katonát a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

SZABÓ LAJOS

1913—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A kormány ezredessé léptette elő.

A "Köztársaság tér 1956" című könyvben többek között ez olvasható róla: „Szabó Lajos miskolci munkáscsaládban született. Tizenkét éves korában már pékinas Prágában, akkor aludt először ágyban, azelőtt csak istállóban, csűrben, padláson vagy kemencepadkán. Tizenhat éves korában már tagja volt a Csehszlovák Kommunista Párt Ifjúsági Szövetségének..."

Szíve, magyarsága haza vonzotta, 1937-ben visszatért szülővárosába, Miskolcra. Dacolva az üldöztetéssel, itt is bekapcsolódott a munkásmozgalomba. Hamarosan az Élelmezési Munkások Országos Szövetsége helyi csoportjának lett a vezetője.

A második világháború idején aktívan részt vett a fasizmus elleni harcban. 1944 őszén ifjúmunkásokból megalakította a miskolci MOKÁN komité (Magyarországi Kommunisták Antináci Komitéja) egyik partizáncsoportját, s élükön harcolt szülővárosa felszabadulásáig. Ezt követően részt vett a helyi rendőrség megszervezésében, majd a Magyar Kommunista Párt szerencsi járási bizottságának titkára lett.

Mint életrajzában írta, az volt a vágya, hogy a szerveződő néphadsereg csapattisztje legyen. Teljesült a vágya. Előbb a Kossuth Akadémián, majd a Szovjetunióban tanulhatott, s az ötvenes évek elején már a néphadsereg egyik vezető beosztású parancsnoka, alezredes.

Ötvenhat október 23-án Budapestre rendelték, s 28-ig a Honvédelmi Minisztériumban teljesített szolgálatot.

Ekkor Mező Imre kérésére a Budapesti Pártbizottságra küldött katonai törzs tagja lett. E törzs feladata a budapesti

munkásság felfegyverzésének előkészítése, megszervezese volt.

Ezt a feladatot akkor nem sikerült megoldani, ám Szabó Lajosnak fontos szerep jutott a pártház védelmének megszervezésében.

Az épület elestéig maga is bátran, példamutatóan harcolt. Az ellenforradalmárok élve fogták el, kezét hátrakötözve kivonszolták a Köztársaság térre, s lábánál fogva felakasztották. A csőcselék megrohamozta, kegyetlenül ütlegelte, kövekkel verte és dobálta, amíg csak élt.

A hősi halált halt honvédtisztet a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

SZABÓ MIKLÓS

1936—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter hadnaggyá léptette elő.

Szabó Károlynak, a diósgyőri Lenin Kohászati Művek művezetőjének még most is elcsuklik a hangja, ha fia — Miklós — kerül szóba.

Szabó Miklós nagy reményekkel indult az Egyesített Tiszti Iskolára, álma, vágya az volt, hogy a néphadsereg tisztje legyen.

Az ellenforradalom azonban végzetesen beleszólt terveibe.

Október 24-én ellenforradalmi fegyveresek gyülekeztek a Népligetben — e laktanya fennállása óta immár másodszor, hiszen a Tanácsköztársaság idején is a Népliget felől indítottak támadást az ellenforradalmi lázadók az akkor Marx nevét viselő katonai objektum ellen —, támadásra készültek, a katonai tanintézetet szerették volna birtokba venni. Az iskolán látták ezt, s megszervezték a védelmet.

A hallgató raj, amelynek Szabó Miklós is tagja volt, az iskola kultúrháza mellett foglalt tüzelőállást. Vártak. Virradt, amikor megindult az ellenforradalmárok rohama az iskola ellen. A tisztek és a hallgatók keményen védekeztek, és sorra visszaverték az ellenség próbálkozásait.

Egy bajtársuk azonban — Szabó Miklós másodéves hallgató — a diósgyőri munkás fia, élettelenül feküdt a hevenyészett védelmi állásban. Harc közben érte a végzetes lövés.

A tisztjelöltet Miskolcon helyezték örök nyugalomra.

SZABÓ PÁL

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Budapesten született. Édesapja a Magyar Néphadsereg tisztje volt.

Szabó Pál az általános iskola elvégzése után optikus szakmát tanult, sorkatonai szolgálatáig a Magyar Optikai Művekben dolgozott optikai programozóként.

A BM Belső Karhatalomhoz vonult be 1955 őszén. Az ellenforradalmi események kezdetekor már kiképzett katona volt.

A rend helyreállítására, az ellenforradalom megfékezésére október 23-án vetették harcba először. Szabó Pál karhatalmista bátran küzdött. Október 26-án újabb, az eddiginél veszélyesebb feladatot kapott az alegysége. A Corvin köz ellenforradalmi góca ellen indítottak támadást. Ellenfeleik a szocializmus legádázabb, legreakciósabb elemei voltak. A parancsnok a horthysta hadsereg egykori altisztjének fia volt, de az ellenforradalmi vezérkarhoz tartoztak a Pongrácz fivérek, egy horthysta törvényszéki bíró fiai, egy volt horthysta főhadnagy Héjjas Iván rongyosgárdájának tagja, továbbá közönséges bűncselekményekért többször elítélt bűnözők.

A Corvin közbe befészkelődött ellenforradalmi csoport előnyösebb helyzetben volt, mint a karhatalmisták, így a katonák nem tudták végrehajtani feladatukat. A tűzharc során Szabó Pál karhatalmista életét vesztette. Holttestét később nem tudták azonosítani. Szabó Pálnak jelképes síremléket állítottak a Mező Imre úti temetőben.

SZABÓ ZOLTÁN

1926—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr hadnaggyá léptette elő.

A Keleti-Kárpátok erdélyi lejtőjén, Háromszék megyében, Baróton született. Szülei, a felszabadulás után Füzesgyarmaton kaptak hat hold földet, ezen gazdálkodtak. A család 1952-ben belépett a füzesgyarmati termelőszövetkezetbe.

Zoltán — a fiuk — asztalosmesterséget tanult. Nemcsak a szakma, a politika is érdekelte, s 1946-ban — húszesztendős korában — belépett a kommunista pártba.

Később a fegyveres szolgálatot választotta élethivatásul. Előbb továbbszolgáló tiszthelyettes volt a néphadseregben, majd — 1951-ben — a rendőrséghez kérte felvételét.

Jó képességű, szorgalmas fiatalember volt, hamarosan tiszti rendfokozatot kapott, s Budapesten teljesített szolgálatot.

Október 23-tól több ízben harcolt fegyverrel az ellenforradalmi fegyveres bandák ellen.

Az ellenség azonban, amelyet a november 4-én indult nagyszabású ellenakció során kiszorítottak bázisairól — a Corvin közből, a Baross térről, a Móricz Zsigmond körtérről, a Széna térről és máshonnan —, elszántan védekezett, ahol csak tudott.

A rendőri és karhatalmi erők felvették ellenük a harcot. Így került sor november 6-án a Dimitrov téri összecsapásra is. Szabó Zoltán alhadnagy a Szabadság-híd pesti hídfőjénél befészkelt ellenforradalmárok ellen indult harcba bajtársaival, s az ütközet során halálos sebet kapott.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

SZANYI NAGY ISTVÁN

1934—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A Kábel- és Sodronykötélgyárban — ahol mintakészítő asztalos volt — márványtábla őrzi emlékét. Az ő nevét vette fel az üzem első szocialista brigádja, a XI. kerületi munkásőr-zászlóalj, a pesterzsébeti Kossuth Gimnázium KISZ szervezete és a III. kerületi iskola úttörőszervezete.

Szanyi Nagy István egyike volt a legpéldásabb, legnagyszerűbb munkásfiataloknak.

Szülei szegényparasztok voltak. A jobb megélhetés reményében költözött a család Budapestre még 1937-ben. Édesapja építőipari segédmunkás volt. Istvánnak is hamar munkába kellett állnia. Tizenhárom esztendős korában már dolgozott. Szabadidejében sokat sportolt, különösen az úszást kedvelte. Gyermekkorában egyik barátját kimentette a Dunából, később egy fuldokló fiatal asszonyon segített. Szorgalmas, fegyelmezett ember volt, szerette a vidámságot, a zenét, a táncot. Ilyennek ismerték őt bajtársai a BM Belső Karhatalomnál, kivételes szorgalmával és áldozatkészségével azonban kitűnt közöttük. A karhatalomnál tisztesiskolát és mesterlövész tanfolyamot végzett; rajparancsnoki beosztásban teljesített szolgálatot.

Ötvenhat október 23-tól részt vett a Budapesti Pártbizottság székházának védelmében. Október 30-án az épület első emeletén, a főbejárat feletti szobában foglalt tüzelőállást. A szoba falát harckocsiágyú gránátja szakította át, és Szanyi Nagy István súlyosan megsebesült. Ő azonban nem adta fel a harcot, sebesülten is tovább küzdött. Később parancsnokával — Várkonyi Györggyel — a pártbizottság tanácstermébe szorultak vissza, s halálukig ott folytatták a harcot.

A küzdelemben elesett katonát, hősi halált halt parancs-

nokával együtt kivitték a pártház elé az ellenforradalmárok, s teherautóhoz kötve vonszolták körbe tetemeiket a Köztársaság téren.

A fiatal munkás, aki nem sajnálta a fáradságot, ha a közösségért kellett harcolnia, nem ismert félelmet, ha embertársát kellett megmentenie, az ellenforradalom kegyetlen, minden emberi mivoltukból kivetkőzött gyilkosainak áldozata lett.

SZEMEREKI ZOLTÁN

1920—1956

Hősi halott. Helytállásáért Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Éppen tíz esztendeje szolgált már a Komárom megyei Rendőr-főkapitányságon mint bűnügyi nyomozó, amikor az ellenforradalom új feladat elé állította. A köztörvényes, rendszerint fegyvertelen bűnözők mellett fegyveres ellenforradalmárokkal — nemegyszer az általa ismert alvilág tagjaival — kellett felvenni a harcot.

Ártalmatlanná tételükhöz — 1956 novemberétől — gyakran igénybe kellett venni a katonai karhatalom segítségét is.

Ez történt 1956. november 13-án is. Egy az ellenforradalomhoz csatlakozott fegyveres bűnözőt igyekeztek kézre keríteni rendőrök és katonák közösen. Az elszánt bandita azonban fegyverrel próbálta kivágni magát szorult helyzetéből, és tűzharcra került sor. A karhatalom tagjai ártalmatlanná tették az ellenforradalmárt, ám a lövöldözés során Szemereki Zoltán hadnagy súlyosan megsebesült.

Az orvosok hetekig küzdöttek életéért, de nem sikerült megmenteni, 1956. december 10-én belehalt sérülésébe.

Szülőhelyén, Komáromban temették el.

SZEPESI RÓBERT

1934—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Ha többet nem tudnánk e huszonkét esztendős korában elesett budapesti munkásfiúról, csak annyit, amennyit aggódó édesanyjának a halála előtti napokban telefonba mondott, már ebből is kristálytisztán állna előttünk nagyszerű jelleme, példaadó bajtársiassága.

Mielőtt alegységét a Budapesti Pártbizottság védelmére vezényelték, addigi jó munkájáért jutalomszabadságot kapott. Ő azonban látva a mind feszültebbé váló közhangulatot, haza telefonált mondván: „Édesanyám, nekem ott a helyem, ahol a többi katonatársamnak".

Ám többet is tudunk Szepesi Róbertről; mindenekelőtt azt, hogy önzetlen ember volt, hogy nagyon szeretett volna tanulni, a mérnöki pálya vonzotta, de már a hetedik általános elvégzése után ott kellett hagyni az iskolát, hogy segíthessen testvérei eltartásában, iskoláztatásában. Elektroműszerész szakmát tanult, az Egyesült Izzóban dolgozott műszerészként, innen hívták be 1954-ben katonának a BM Belső Karhatalomhoz.

Még egy esztendő volt hátra a szolgálati időből, de már azt tervezte, hogy befejezi a technikumot, amit még korábban a munkavégzés mellett elkezdett, s aztán... aztán várja a Műszaki Egyetem.

Nem így történt. Az ellenforradalom, ha rövid időre is, felülkerekedett, és Szepesi Róbert hősi halált halt.

SZÉP LAJOS

1928—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Nem katonaként szolgált, a Petőfi Katonai Politikai Akadémia gépkocsivezetője volt. Politikai meggyőződése révén azonban az ellenforradalom kitörésének első percétől a katonákkal tartott. Amikor megszervezték az akadémia védelmét, Szép Lajos önként jelentkezett a katonai tanintézet fegyveres őrzésére.

Helytállása nemcsak ebben nyilvánult meg. Dacolva az ellenforradalmi fegyveresek támadásának lehetőségével, gépkocsiján rendszeresen szállított élelmet az akadémia védői számára. Amikor pedig nem volt ilyen feladata, fegyvert fogott maga is, és őrséget állt.

Az ellenforradalmi fegyveresek gyakran megjelentek a tanintézet előtt vezető széles úton — a Vörös Hadsereg útján —, ezért az akadémia megerősített őrségének egyik feladata az volt, hogy megállítsa és igazoltassa az ott elhaladó gépjárműveket.

Egy alkalommal páncélgépkocsi közeledett nagy sebességgel. Feltehetően zsákmányolták valahol. Az őrség jelzésére nem állt meg, utasai tüzet nyitottak a katonákra, akik kézigránáttal tették ártalmatlanná a harci járművet. A menekülő ellenforradalmárokkal az őrség — köztük Szép Lajos is — felvette a küzdelmet, heves tűzharc alakult ki. A bátor gépkocsivezető katonatársaival együtt üldözőbe vette az ellenséget, a harc során azonban halálos lövés érte.

A Mező Imre úti temetőben nyugszik.

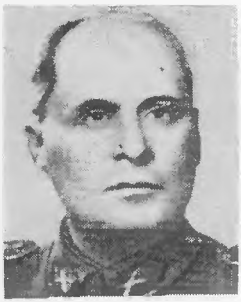

SZIKLAI SÁNDOR

1895—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. Az Elnöki Tanács vezérőrnaggyá nevezte ki.

Tornyán született, béresházban. A család küzdelmes élete nem tette lehetővé, hogy a minden iránt érdeklődő jóeszű gyermeket taníttassák. Az elemi iskolát is úgy tudta elvégezni, hogy közben gazdag parasztokhoz járt dolgozni. Béres, aratómunkás, napszámos volt, úgy küzdött mindennapi létéért, mint apja, nagyapja.

Az 1912-es aratósztrájkok tudatosították benne először az összefogás, a harc szükségességét az emberibb életért, a szegénység, a megaláztatás ellen.

1914-ben behívták katonának. Az orosz frontra került, és már 1915 kora tavaszán fogságba esett. A murmanszki vasútépítésre vitték dolgozni. Később így emlékezett vissza az ott töltött időre: „A murmanszki vasútépítés inkább vesztőhely, semmint munkahely volt. A kancsukától, az önkényeskedéstől, az éhezéstől, skorbuttól a hadifoglyok nagy részét a pusztulás, keveseket a szökés szabadított meg".

Sziklai Sándor a kevesek közé tartozott, helyzete azonban alig változott. Mint hadifogoly különböző építkezéseken és üzemekben dolgozott. Az orosz gyári munkásoktól azonban megtanulta az osztályharcos eszméket, tőlük hallott először Leninről is. Orosz osztálytestvéreivel mind szorosabb kapcsolatot tartott, bekapcsolódott megmozdulásaikba. Hamar felismerte, hogy az orosz munkások küzdelme és annak támogatása a magyar munkások, kisemmizett parasztok felszabadítását szolgálja. 1917 őszén már egyik szervezője volt a magyar hadifoglyoknak, a forradalom után a szovjethatalom védelmére mozgósította őket. 1918 elején már tagja a Bolsevik Pártnak, s a Vörös Hadsereg katonájaként, internacionalista osztagot szervezett magyar hadifoglyok-

ból. Nem sokkal később a kazányi ezred 3. zászlóaljának komisszárja lett.

Az ellenforradalmárok és intervenciósok ellen vívott harcban tanúsított hősi helytállásáért Sziklai Sándort Vörös Zászló Érdemrenddel tüntették ki.

Amint szétzúzták a belső ellenforradalmi erőket, s visszaverték az intervenciós támadást, a magyar internacionalistát — 1920-ban — Moszkvába küldték, a Szverdlov Egyetem hallgatója lett. Kitűnő eredménnyel végzett, s a Komintern Nyugati Egyetemére nevezték ki tanárnak. Dialektikus és történelmi materializmust tanított. 1931 és 1934 között katonai akadémiát végzett. Két év múlva önként jelentkezett a spanyol köztársaság védelmére, s 1937-ban századosi rendfokozatban a központi front összekötő tisztjeként teljesített szolgálatot. Részt vett Madrid védelmében, majd Barcelonába került. Rövid ideig a magyar zászlóalj komisszárja is volt. A spanyol nép szabadságharcának leverése után számos társával együtt őt is Franciaországba internálták, innen pedig Észak-Afrikába száműzték kényszermunkára. Tizenkét társával együtt 1943-ban a szovjet kormány közbenjárására szabadult. A Szovjetunióba utazott, ott azonnal jelentkezett a Vörös Hadseregbe, és a Szovjet Hadsereg tisztjeként vett részt Magyarország felszabadításában.

A háború befejezése után politikai, mozgalmi munkát végzett. A párt 1948-ban küldte a néphadseregbe. Ezredesi rendfokozatot kapott, előbb a Honvédelmi Minisztériumban dolgozott, majd a Hadtörténeti Intézet parancsnokává nevezték ki.

Ötvenhat október 23-a után lakóhelyén — Budakeszin — szervezte a törvényes rend védelmét, a nép hatalmát fenyegető fegyveres banditák elleni harcot. Az ellenforradalmárok, ismerve mozgalmi múltját, forradalomhoz való hűségét, mindenáron el akarták pusztítani. Október 26-án gondosan kitervelt támadást indítottak a ház ellen, amelyben Sziklai Sándor lakott családjával.

A sokat tapasztalt katona jól tudta, mi várna rá, ha az ellenforradalmárok kezére kerülne. Fegyvert fogott hát apósával, Kiss Lajossal együtt, s a támadókkal vívott tűzharcban mindketten hősi halált haltak.

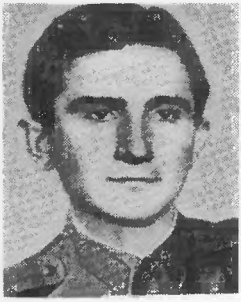

SZIROM JÁNOS

1935—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Kunszentmártonban született. Szülei mezőgazdasági cselédek voltak.

Kettőből volt sok a Szirom családban a felszabadulás előtt: megélhetési gondból és gyerekből. Aztán — mert a földosztáskor földet kaptak — kevesebb lett a gond, a sok gyermek pedig munkáskezet jelentett, jobban élhettek hát.

Amikor Kunszentmártonban szóba jött a szövetkezés, nem bajlódtak tovább juttatott földecskéjükkel, a termelőszövetkezetbe mentek, ott keresték boldogulásukat.

Jánost — a hét Szirom gyerek egyikét — 1955 őszén innen szólította Kecskemétre a behívóparancs.

Alakulatát már az első napon a fővárosba irányították, s az Alföldről érkezett katonák megingás nélkül teljesítették feladatukat.

A honvéd alegység október 26-án azt a feladatot kapta, hogy tegye ártalmatlanná a Baross utcában a VIII. kerületi Tanácsház környékén garázdálkodó ellenforradalmi fegyveres bandát. A katonák teherautókon érkeztek a helyszínre, óvatosságból azonban nem hajtottak be az utcába. Néhány bajtársával Szirom János tizedes vállalkozott arra, hogy felderíti a tanácsház környékét.

Az ablakokban lesben álló fegyveresek azonban váratlanul tüzet nyitottak a honvédekre. Azok harcba szálltak támadóikkal, Szirom János azonban halálos sebet kapott.

Kunszentmártonban hősi halottként temették el.

SZÓRÁDI TIBOR

1929—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter őrnaggyá léptette elő.

Munkáscsalád gyermeke volt. Apja Budapesten a Lámpagyárban dolgozott. Szerény jövedelméből csak annyi iskoláztatási költséget tudott nélkülözni a család, amennyi Tibornak a négy polgári elvégzéséhez volt elegendő. A tanulás további lehetősége akkor bezárult előtte. Napszámos lett, mint annyi hasonló korú és sorsú fiatal. A felszabadulás után felcsillant előtte a remény, hogy mégis pedagógus lesz. Egy ideig a soproni tanítóképzőben tanult.

1947-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba.

1948 fordulatot hozott az életében. A párt felhívására önként jelentkezett a néphadseregbe, a katonai pályát választotta élethivatásul. Elvégezte a Kossuth Akadémiát, s 1949 júniusában alhadnaggyá avatták.

Sporttiszti tanfolyamra jelentkezett, amelyet 1950-ben fejezett be. Később a Testnevelési Főiskolán folytatta tanulmányait. 1953-ban testnevelő tanári oklevelet szerzett.

Előbb a Honvédelmi Minisztérium sportosztályán, majd a Központi Tiszti Ház sportosztályán dolgozott.

Az ellenforradalom kitörésétől 24 órás váltásokkal a Budapesti Honvéd Sportegyesület Központjában teljesített szolgálatot. Elvtársai később így jellemezték őt: „Mindenki szerette becsületessége és szerénysége miatt. Október 23-tól november 4-ig — haláláig — egyike volt azoknak, akik szavakban és tettekben is szilárdan kiálltak a párt és a munkáshatalom mellett".

November 4-én az ellenforradalmárok ellen vívott tűzharcban vesztette életét.

Szórádi Tibort a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

SZŐKE GYULA

1935—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Budapesten született, munkáscsaládban. Egyedüli gyermek, a szülők féltve nevelt, óvott reménysége volt.

Szőke Gyula tizedes — harckocsivezető — Esztergomtáborban teljesített szolgálatot. A fiatal katona jól megtanulta a harckocsi kezelését, vezetését. A legjobban képzett katonák között tartották számon.

1956. október 24-én Budapestre, a Honvédelmi Minisztérium védelmére rendelték fel alakulatát. Másnap Cserna Gábor szakaszvezető parancsnoksága alatt a harckocsi elindult egy ellenforradalmi góc felszámolására. Útjuk az alsó rakparton vezetett. A zárt résekkel haladó kocsivezető a rossz látási viszonyok miatt nem tudott jól tájékozódni és a harckocsi a Dunába zuhant.

A harckocsiban tartózkodó tisztesek, Cserna Gábor szakaszvezető, Czinó Károly tizedes és Szőke Gyula tizedes a három honvédet küldte maga előtt a torony nyílásához. Mindhárom honvéd megmenekült, de a tisztesek — közöttük Szőke Gyula tizedes — hősi halált haltak.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

TARR LÁSZLÓ

1935—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

A mezőcsáti katona hősi halálával különösen mély fájdalmat okozott otthonában. Kései gyerek volt, akit végtelen nagy szeretettel neveltek idős szülei. Ő azzal viszonozta ezt, hogy keresetével támogatta a szűkös, hivtalsegédi fizetésből élő szüleit.

Tarr Lászlót Budapestre hívták be sorkatonának, s gépkocsivezetőként teljesített szolgálatot.

Beosztási helyén is olyannak ismerték meg, mint amilyen odahaza volt; becsületes, áldozatkész, a parancsot vonakodás nélkül teljesítő katonának.

Ötvenhat november 3-ának tragikus éjszakáján is azzal a meggyőződéssel foglalta el őrhelyét a Ferihegyi repülőtéren, hogy ha kell, élete feláldozásával is teljesíti katonai kötelességét.

Amikor az éjszaka folyamán rátámadtak, Tarr László híven ahhoz, amit katonai esküjében fogadott: „A honvédségi és más népi vagyont megőrzöm..." felvette a harcot támadóival. A túlerővel szemben azonban alulmaradt, hősi halált halt a Ferihegyi repülőtér védelmében.

Szülőfalujában, Mezőcsáton helyezték örök nyugalomra.

TÁRNOKI GYŐZŐ

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel, Vörös Csillag Érdemrenddel és Ságvári Endre Emlékéremmel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Munkás apját követve géplakatos lett, s egy munkahelyen dolgoztak a MAHART hajójavító műhelyében. Vidám, szorgalmas fiatalembernek ismerték, olyannak, aki sohasem kérdezett, ha feladatot kapott, dolgozott, égett keze alatt a munka.

Sorkatonai szolgálatra a Honvéd Folyami Flottillához hívták be, matróz volt, illetve másodgépész.

Természetéből eredő vidámsága, örökös tettrekészsége másokat is magával ragadott, bajtársai hamar megszerették, nagyra becsülték őt parancsnokai. Közvetlen elöljárója ezeket jegyezte fel róla: „Katonai szolgálata alatt szerény, szorgalmas magatartás jellemezte Tárnoki Győző matrózt. Katonatársaival nagyon jó viszonyt alakított ki, őszintén szerették őt. Nagy buzgalommal vett részt az ifjúsági szervezet munkájában, de ez az igyekezet jellemezte a kiképzési feladatok végzésében is..."

Az ellenforradalom kitörésének másnapján, alegységének több katonájával együtt, az MDP Központi Vezetősége Akadémia utcai székházának védelmére vezényelték. Innen indult járőrszolgálatba október 24-én.

A katonai járőrt az USA nagykövetségének épülete közelében ellenforradalmár orvlövészek támadták meg. Heves tűzharc bontakozott ki, s az összecsapás során Tárnoki Győző matróz haslövést kapott. Bajtársai magukkal vitték sebesült társukat, a fiatal katona azonban kórházba szállítás közben belehalt sérülésébe.

Újpesten a nagy munkáskerület Megyeri úti temetőjében helyezték örök nyugalomra.

TELENKÓ JÁNOS

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Borsodi tájról, Csobádról indult az ország délnyugati szögletébe, Zalaegerszegre állampolgári kötelességét teljesíteni. Nagy család volt az övék, a vasúti pályamunkás apa öt éhes szájnak keresett kenyeret. János fiatalon hozzászokott a munkához, a munkásemberek kemény életformájához. Ennélfogva nem jelentett „megpróbáltatást" számára a katonai szolgálat, hiszen civilben is kemény feladatokhoz volt szokva.

A békekiképzést azonban Zalaegerszegen is megszakították az októberi események. Az ellenforradalom csakúgy, mint annyi helyen az országban, ebben a városban is a pártbizottság épülete ellen indította első rohamát.

A párt vezetői a hadsereg segítségét kérték, és a katonák nem késlekedtek. Az alegység — amelyben Telenkó János tizedes is szolgált — haladéktalanul a pártbizottség védelmére sietett. Súlyos harc bontakozott ki az épület birtoklásáért, de mindenki jól tudta, hogy nem egyszerűen erről van szó. Az ellenforradalom itt is a pártra, a munkáshatalom legfőbb letéteményesére akart megsemmisítő csapást mérni. A katonák tehát tekintet nélkül arra, hogy parancsnokok vagy beosztott honvédek voltak-e, a népből jöttek, s e nép hatalmát védték, amikor a zalaegerszegi pártbizottság épületét ostromlók ellen fegyvert fogtak.

A harc áldozatot is követelt. A tűzharc során a csobádi pályamunkás fia — Telenkó János tizedes — fejlövést kapott.

Zalaegerszeg nem felejtette el a bátor katonát. Utcát, könyvtárat neveztek el róla, de úttörőcsapat is viseli a nevét.

Csobádon, szülőfalujában helyezték örök nyugalomra.

TEMESVÁRI ISTVÁN

1934—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Komáromban született. Kiváló harckocsivezető volt, a tatai alakulatnál szolgált. Nemcsak századában, az ezred harckocsizói is jól ismerték Temesvári István szakaszvezetőt, hiszen fényképét mindig ott látták a kiválóak tábláján.

Temesvári szakaszvezetőre bizton számíthattak parancsnokai és katonatársai egyaránt, mert ha a közösségért kellett tenni, ő mindig a legtöbbet adta önmagából.

A fővárosi események hírére még jobban összetartottak az alakulatnál a katonák, s készen álltak arra, ha parancsot kapnak, bárhol fellépjenek az ellenforradalmi erők ellen.

A munkáshatalom ellenségei Tata környékén is hamar mozgolódni kezdtek. Október 24-én este kapták az alakulatnál az első jelentést arról, hogy Tatától északra, Szomódon ellenforradalmi csoport szervezkedik.

A parancsnokság komolyan vette a jelzést, s hogy elejét vegye a támadásnak, az esetleges atrocitásoknak, önként jelentkezőkből akciócsoportot szervezett. A csoport azt a megbízást kapta, hogy derítse fel és tisztázza, Szomódon valóban ellenforradalmár csoport tevékenykedik-e, s ha igen, számolja fel.

Az önként jelentkezők között ott volt Temesvári szakaszvezető is.

Az ellenforradalmárok neszét vették a katonák érkezésének, s a falu határában, előre elkészített tüzelőállásokban várták őket. Súlyos tűzharcra került sor. Az összecsapás során a harckocsi-alakulat egyik legjobb katonája, Temesvári István szakaszvezető hősi halált halt.

Hamvait Tatán helyezték örök nyugalomra.

TÓTH BÉLA

1932—1956

A hősi halált halt rendőrtisztet Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Sárvár tőszomszédságában, Rábapaty temetőjében különös gonddal ápolnak egy sírt. Hősi halott rendőrtiszt nyugszik a hantok alatt, fiatal férfi, aki mindössze huszonnégy esztendőt élt.

Tóth Béla rendőr hadnagy a munkáshatalom belső rendjének védelmét választotta élethivatásul, s a Vas megyei Rendőr-főkapitányságon teljesített szolgálatot.

A fiatal tehetséges tisztet 1956-ban egyéves továbbképző tanfolyamra vezényelték a fővárosba. Így, amikor az ellenforradalom kitört, Budapesten volt, s felettesei a Parlament védőihez osztották be.

Szolgálati feladata során azonban, október 25-én több társával együtt olyan útvonalon kellett haladniuk gépkocsijukkal, amelyet akkor már az ellenforradalmi fegyveres bandák ellenőriztek.

Mint azokban a napokban számtalan helyen megtették, a rendőrségi gépkocsira is tüzet nyitottak. A rend őrei felvették a harcot a támadóikkal, és Tóth Béla rendőr hadnagy szívlövést kapott.

TÓTH FERENC

1921—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr őrnaggyá léptette elő.

Polgárról a legszegényebbek, legmegalázottabbak közül indult életpályáján. Édesapja mezőgazdasági cseléd volt, s hét gyermekét csak úgy tudta eltartani, ha munkára fogta a legnagyobbakat. Ferencnek is ez volt a sorsa. Tizennégy esztendős korától cseléd, napszámos, részes arató Polgár község jómódú parasztjainál.

1945-ben nagyot változott számára a világ. Földet kaptak, s ő azokhoz húzott, akik ezt a változást kezdeményezték — a kommunistákhoz. Még 1945-ben belépett a pártba. 1946-ban kérte felvételét a demokratikus rendőrség kötelékébe. Előbb Törökszentmiklóson, majd Dévaványán szolgált, később Budapestre helyezték, és a BM Belső Karhatalom Országos Parancsnokságának állományába került, akkor már századosként.

Október 23-án a zavargások kezdetekor a Rádió védelmét szervezte, majd kiemelkedő bátorsággal harcolt maga is ott. A kényszerű visszavonulás után másnap ismét harcra jelentkezett parancsnokságán.

Amikor Nagy Imre árulása folytán ő is, mint annyian, akik fenntartás nélkül harcoltak volna a munkáshatalomért, tétlenségre kényszerült, Pozsonyi úti lakására ment, parancsot várt. Parancs nem érkezett, de egy fegyveres ellenforradalmi banda igen. Rátörtek és elhurcolták lakásáról. Az utcán hisztérikus ordítozás közben ütötték-verték, rágalmaikkal lincshangulatot keltettek, majd ott, ahol ma az emléktábla van, brutális módon végeztek vele.

Tóth Ferencet a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

TÓTH ISTVÁN

1934—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Kunszentmártonban született szegényparaszti családban. Szülei öt hold földön gazdálkodtak. Korán nősült, feleséget és két kisgyermeket hagyott otthon, amikor sorkatonai szolgálatra hívták be Kecskemétre.

Tóth István igyekvő, fegyelmezett katona volt, őrvezetői rendfokozatot kapott, s rajparancsnok volt, amikor 1956. október 24-én Budapestre vezényelték egységüket.

E naptól egészen a helyőrségbe való visszatérésig, számos ellenforradalmi fegyveres csoport elleni akcióban vett részt, és mint parancsnokai elmondták, mindig becsületesen helytállt.

November 4-én érkezett a parancs, induljanak Kecskemétre. Az alakulat katonái kisebb csoportokban, gyalog vágtak neki az útnak, az 5-ös főútvonal Budapestről kivezető szakaszánál volt a gyülekező.

Tóth István őrvezető, Kovács István főhadnaggyal ment kettesben. Nem számítottak arra, hogy bárki is megtámadná, bántani akarná őket.

Sajnos tévedtek. Amint Gyál községet elhagyták, váratlanul lövések dördültek el. Tóth István őrvezető hangtalanul esett össze — szívlövést kapott —, Kovács István főhadnagy pedig súlyosan megsebesült.

Kunszentmártonban temették el.

TÓTH JÁNOS

1929—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A dombrádi napszámos fia a cipész szakmát tanulta, s cipészsegédként dolgozott, amíg be nem hívták sorkatonának.

Megszerette a fegyveres szolgálatot, így amikor letelt a katonaidő — 1950-ben —, egyenruhát cserélt, rendőr lett.

A Szabolcs-Szatmár megyei Rendőr-főkapitányságon kapott beosztást, szorgalma és tanulási kedve révén pedig törzsőrmesteri rendfokozatot.

Az ellenforradalmi események alatt kommunistához méltó szilárdsággal, megingás nélkül teljesítette feladatát. Amikor pedig szétzúzták az ellenség főerőit, saját működési területén azon fáradozott, hogy helyreálljon a törvényes rend, ismét nyugalomban és biztonságban éljen, dolgozzon a lakosság.

Erre a rendőri munkára nagy szükség volt, hiszen számos ellenforradalmár, börtönből szökött bandita bujkált vidéken, s e mindenre elszánt emberek komolyan veszélyeztették a közrendet.

A karhatalmi járőrszolgálatban lévők többször akadtak össze ilyenekkel. Ez történt 1957. január 3-án is, amikor a járőrként szolgálatot teljesítő Tóth János törzsőrmester a tiszabezdédi erdőben, közel a csehszlovák határhoz egy gyanúsan viselkedő férfit akart igazoltatni. Annak azonban nem volt személyi igazolványa — nem is lehetett, hiszen szökött fegyenc volt —, ám fegyvere igen, s a rendőrre támadt vele.

Nyíregyházán helyezték örök nyugalomra.

TÖMPE JÓZSEF

1924—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

A Baranya megyei Baksán született. Huszonegy éves korában innen indult rendőrként szolgálni az új, demokratikus Magyarországot, s a kommunista párt tagjaként küzdött a szocialista kibontakozásért.

Néhány évi rendőri szolgálat után a Kormányőrséghez helyezték, itt dolgozott haláláig.

Nem volt könnyű azokban a vészterhes napokban a Népköztársaság útján — ahol állandóan ellenforradalmi fegyveres bandák cirkáltak — szovjet diplomáciai személyek személyi biztonsága felett őrködni, pedig ezt kellett tennie.

Október 25-én felettese arra utasította, hogy térjen vissza parancsnokságára, ahol majd új feladatot kap, eddigi szolgálatát pedig más veszi át.

Tömpe József a parancs értelmében járt el. Az utcán azonban egy felfegyverzett csoportnak feltűnt — az egyébként polgári ruhában lévő — „magányos" géppisztolyos férfi. Igazoltatni akarták. Tömpe hadnagy tudta, ha közrefogják és kiderül, hogy nem közülük való, nem várhat semmi jót. Cselekvésre már nem maradt ideje, géppisztolysorozat pattogott, és Tömpe József hadnagy holtan esett össze.

A hősi halált halt kormányőr tisztet a Mező Imre úti temetőben hantolták el.

VÁGI JÓZSEF

1929—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter határőr századossá léptette elő.

Albertfalvai munkásszülők egyetlen gyermeke volt. 1950-ben vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Határőrséghez. Tiszti iskolát végzett, majd a Petőfi Katonai Politikai Akadémia hallgatója lett. Tanárai, évfolyamtársai szorgalmas, segítőkész, szerény és őszinte embert ismertek meg személyében.

Az akadémia elvégzése után a mosonmagyaróvári határőr-zászlóalj parancsnokának politikai helyettese lett. Tisztttársai, katonái őszintén tisztelték és szerették emberségéért, türelméért, segítőkészségéért.

Miután a győri és mosonmagyaróvári — zömében politikai és köztörvényes bűnözőkből álló — ellenforradalmi erőknek, október 27-én sikerült behatolniuk a laktanyába, másokkal együtt Vági József is a fogságukba került. A fegyveresek bevitték a „Forradalmi Bizottmány" épületébe, ahol válogatott kínzásokkal meggyötörték foglyukat, majd a második emeletről az utcára dobták. A feltüzelt, ellenforradalmi tömeg meggyalázta a politikai munkás holttestét, mellére saját véréből festettek vörös csillagot.

Vági József a Mező Imre úti temetőben, a hősök parcellájában nyugszik.

VARGA ISTVÁN

1929—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter főhadnaggyá léptette elő.

Tatán született, munkáscsalád gyermeke volt. Úgy ismerkedett meg az élettel, mint megannyi hasonló sorsú társa. Még gyermek volt, amikor cselédnek szegődtették szülei, majd amikor felcseperedett, szövőmunkás lett a Tatai Textilgyárban.

Az eszes, szorgalmas munkásfiút vonzotta a katonai pálya, ezért tiszti iskolára jelentkezett. 1952-ben a Kossuth Tüzértiszti Iskolán végzett kiváló eredménnyel. Hallgató volt, amikor — 1951-ben — felvették a Magyar Dolgozók Pártjába. A fiatal tiszt kommunista módon élt, tanult, dolgozott éveken át.

Amikor az ellenforradalom kitört, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia állományában teljesített szolgálatot. Egykori parancsnoka az alábbiakat jegyezte fel róla: „Varga István hadnagy őszintén szerette katonai hivatását, példás igyekezettel tanulta szakmáját..."

Október 24-én fegyvertelenül igyekezett szolgálati helyére. Katona volt, ezt kellett tennie. A Hungária körúton ellenforradalmi fegyveres banditák lestek rá, s több lövéssel kioltották életét.

Varga István hősi halált halt. Hamvait a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

VARGA LAJOS

1930—1957

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Ifjúkori álma az volt, hogy pedagógus lehessen. A molnaszecsődi szegényparaszt szülők nagy áldozatok árán igyekeztek taníttatni legalább ezt az egyet a hat gyermek közül, aki korán kitűnt eszével, szorgalmával. Nagy öröm volt a családban, amikor Lajost, mindannyiuk példaképét, felvették a gyulai tanítóképzőbe.

Innen hívták be sorkatonának 1950-ben a BM Belső Karhatalomhoz, Budapestre.

Rövid idő alatt megkedvelte a fegyveres szolgálatot — felettesei is buzdították —, tiszti iskolára jelentkezett hát, amit 1953-ban sikeresen el is végzett. Még az avatás évében beiratkozott az ELTE Bölcsészettudományi Karának irodalom szakára.

Úgy tűnt, hogy végre elérte amire vágyott; tanulhatott, egyetemi diploma várományosa volt, s ha nem is diákokkal foglalkozott, de felnőtt embereket, katonafiatalokat taníthatott.

Az ellenforradalom azonban semmivé tette a Vas megyéből indult fiatal ember reményeit. Ő is fegyverrel védelmezte október 23-án a Rádió épületét. A harc során két súlyos sebet is kapott. Ellenségei azonban nem ismertek kíméletet. Szesszel öntötték le a súlyosan sebesült, magatehetetlen ember ruháját, arcát, majd meggyújtották.

Varga Lajos hadnagyot szörnyű égési sebekkel, tüdő- és gerinclövéssel vitték kórházba, életét azonban a hónapokig tartó gondos orvosi kezeléssel sem lehetett megmenteni. 1957. április 24-én belehalt sérüléseibe.

A hősi halált halt belügyi tiszt hamvait a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

VARGA SÁNDOR

1931—1957

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Kemenesalján, Duka községben született. Messze elszármazott a kies dunántúli tájról, a fővárosba ment, a Budapesti Rendőr-főkapitányságon teljesített szolgálatot.

Öt esztendeje múlt már, hogy rendőrruhát öltött, amikor kitört az ellenforradalom.

Varga Sándor törzsőrmester nem vett részt a harcokban, a szolgálati helyén tartózkodott készen arra, ha kell, teljesítse kötelességét.

1957 februárjában csendesek voltak már a pesti éjszakák, ritkán hallatszottak lövések, géppisztolysorozatok. A város, ha időnként megpróbáltak is feszült hangulatot kelteni a megvert s visszahúzódott ellenforradalmárok, békésen pihent éjszakánként.

Erre a békére, csendre vigyázott Varga Sándor rendőr törzsőrmester éjszakáról éjszakára, akkor is, amikor február 18-án éjfél után karhatalmi járőrszolgálatba indult a Soroksári útra, arrafelé, ahol az elmúlt hónapokban annyi baj történt, oly sok vér folyt.

A rendőr ment, teljesítette kötelességét. És ekkor váratlan lövés dördült. Varga Sándor holtan esett össze.

Az ellenforradalmárok ki tudja hányadik orvul meggyilkolt áldozata volt ő, a szolgálatteljesítés során hősi halált halt rendőr.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

VÁRI IMRE

1928—1956

A hősi halott belügyi tisztet Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Békésből, a hatezer lakosú Újkígyósról indult, innen került a Belügyminisztérium állományába. 1956-ban huszonnyolc esztendős volt és hadnagy.

A karhatalmi egység, amelynek tagja volt, számos összecsapásban vett részt az ellenforradalom első időszakában, majd Tökölön vonták össze és tartották készenlétben őket.

November 4-én — a fordulat kezdetén — a karhatalmi egységet riadóztatták, és haladéktalanul a fővárosba irányították. A Tökölről Budapest felé igyekvő, számottevő katonai erő gépkocsioszlopa jó ideig bántatlanul haladt, ám a főváros határához közeledve egy gondosan álcázott gépágyú — melyet az ellenforradalmárok zsákmányoltak — elkerülte a menetbiztosítók figyelmét, s váratlanul tüzet nyitott az előttük haladó oszlop utolsó gépkocsijára, amelyen Vári Imre hadnagy is utazott.

A karhatalmisták leugráltak a megrongált és üzemképtelenné vált járműről, fedezéket kerestek, közülük néhányan az utat szegélyező árokba húzódtak. Innen vették fel kézifegyvereikkel a harcot támadóik ellen.

Vári Imre hadnagy e fegyveres küzdelem során vesztette életét. A Mező Imre úti temetőben jelöltek ki számára végső nyughelyet.

VÁRKONYI GYÖRGY

1933—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Munkáscsaládban született Budapesten. Óbudán járt általános iskolába, majd az Árpád Gimnázium jeles rendű diákja volt. A tanulást a család nehéz körülményei miatt nem folytathatta. Nem okozott törést, konfliktust számára az új helyzet. Nem félt a munkától, a Mátravidéki Erőműhöz ment dolgozni. Ott aktívan részt vett az ifjúsági mozgalomban, hamarosan őt választották üzemi DISZ-titkárrá, majd tizenhét esztendős korában felvették a pártba.

Az ifjúkori munkásévek gyorsan elfutottak. 1953-ban sorkatonai szolgálatra hívták be, a BM Belső Karhatalomhoz került. Példás magatartása, szorgalma, korához képest nagyfokú politikai érettsége alapján, elöljárói arra ösztönözték, hogy kérje felvételét a tiszti iskolára. Várkonyi György hajlott a biztató szóra. Kiváló eredménnyel végzett.

Szerette hivatását, tisztelte beosztottait és azok is őt. Mélységesen becsülte szüleit, munkás édesapját, aki az egyik legnagyobb budapesti áramelosztó központban dolgozott. Mindenki családszerető, jókedélyű, mélyérzésű, emellett azonban határozott, magabiztos segítőkész embernek ismerte.

A fiatal tiszt éppen családi körben töltötte szabadságát akkor is, amikor — október 23-án — értesítést kapott, hogy azonnal vonuljon be szolgálati helyére.

Még azon a napon, október 23-án, két szakasszal — negyvennyolc fővel — a Budapesti Pártbizottság védelmére rendelték. Beosztottainak többsége letöltötte már szolgálati idejét — néhány hét múlva várták leszerelésüket —, tehát tapasztalt katona volt mind.

A tiszt, katonáival jelentkezett Mező Imrénél, a pártbi-

zottság titkáránál, aki élete utolsó percéig irányította a pártbizottság munkáját és védelmét. Várkonyi György körültekintő alapossággal szervezte meg az épület őrzését, majd pedig amikor egyértelművé vált a pártház ellen tervezett támadás terve, a védelmet is. A védőkkel szemben sokszoros túlerőben levő ellenforradalmárok október 30-án a kora délelőtti órákban harckocsik támogatásával indították meg a támadást a pártház elfoglalására. A negyvennyolc karhatalmista, a pártbizottság munkatársaival vállvetve — az áruló Nagy Imrétől és kormányától magára hagyatva — elszánt bátorsággal a végsőkig folytatta a küzdelmet.

A huszonhárom éves Várkonyi György mindenütt ott volt, szervezett, irányított, buzdított, miközben kezében géppisztollyal maga is elszántan harcolt. A rendkívül nehéz helyzetben határozottan cselekvő, körültekintően irányító, bátor parancsnok volt.

Lovas Márton, a pártbizottság kulturális és köznevelési osztályának munkatársa írta e fiatal tisztről későbbi visszaemlékezésében: „A legnagyobb benyomást a katonák közül a mosolygós, vígkedélyű Várkonyi György hadnagy tette rám."

Életének utolsó óráit a szemtanúk így mondták el: miután a támadók a kapun és a szomszédos bérházból behatoltak a földszintre és az emeletekre, Várkonyi György mintegy tíz katonájával és pártmunkásokkal egyszerre harcolt a lentről és fentről támadókkal szemben. A harc eszköze mindkét részről elsősorban kézigránát volt. Várkonyiékat a túlerőben levő fegyveresek beszorították az első emeleti tanácsterembe. Ekkor a tiszt másodmagával, Szanyi Nagy Istvánnal a szónoki emelvény mögött foglalt tüzelőállást. Heves tűzharc alakult ki, amelyben Várkonyi György és Szanyi Nagy István is életét vesztette.

A terembe özönlő fegyveres csőcseléket nem elégítette ki a két bátor katona halála. Ők a holtakat is meg akarták gyalázni. Kivonszolták őket a Köztársaság térre, lábuknál fogva teherautó után kötötték, majd diadalittasan végigvonszolták a téren.

A hősi halált halt Várkonyi György felejthetetlen példát mutatott helytállásból, párthűségből. Hamvait a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

VÁRKONYI GYULA

1932—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr főhadnaggyá léptette elő.

Budapesten született, élt és tanult a Kossuth Nyomda dolgozójának fia, Várkonyi Gyula. Nem követte apját a nyomdász szakmában, pedagógus szeretett volna lenni. A középiskola befejezése után azonban — a szülők szűkös anyagi viszonyai miatt — nem jelentkezhetett valamelyik főiskola vagy egyetem nappali tagozatára, hanem mint sokan mások, munkát vállalt, s tiszteletre méltó szorgalommal két feladatot végzett egyszerre. Nappal a tiszalöki erőműnél dolgozott, este és szabad idejében pedig tanult.

Huszonkét esztendős korától — 1954-től — teljesített szolgálatot a Belügyminisztérium kötelékében. A tiszti iskola elvégzése után rendőr hadnaggyá avatták, s akkor indult volna el életútján, amikor kitört az ellenforradalom.

Mint az országban számos helyen, Budapesten is a belső rend, a közbiztonság első számú védelmezője, a rendőrség ellen indítottak támadást. A fővárosban október 24-én a Belügyminisztériumot vették tűz alá.

A Roosevelt téren heves tűzharc bontakozott ki az épület elfoglalására törő ellenforradalmárok és a védők között.

Várkonyi Gyula rendőr hadnagy a harc kitörésének percétől a védők első sorában küzdött, s eközben vesztette életét.

A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

VASS ERNŐ

1922—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alezredessé léptette elő.

Gergelyiben született. Apja szabó volt. Ő nem kedvelte ezt a szakmát, szobafestő lett.

A felszabadulás után azonnal bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba, 1948-ban pedig belépett a Magyar Dolgozók Pártjába. Ezzel élete is új vágányra terelődött.

Amikor megkezdődött a néphadsereg gyors fejlesztése, Vass Ernő a katonai pályát választotta. A Petőfi Politikai Tisztképző Intézetbe jelentkezett, s 1949-ben tisztté avatták.

Ezt követően vezető politikai tisztként dolgozott különböző beosztásokban.

Az ellenforradalom kitörésének idején a Petőfi Katonai Politikai Akadémia beosztottja volt, őrnagyi rendfokozatban. A katonai tanintézet védelmével megbízott — éppen szolgálatban lévő — egyik váltás parancsnokaként a környező útvonalakat ellenőrizte; feladata volt akadályozni az ellenforradalmi erők mozgását, lőszer- és fegyverutánpótlás szállítását. Vass Ernő és beosztottai eleget tettek a parancsnak.

A jelzett napon — október 26-án — azonban a Budakeszi út és Vörös Hadsereg útja találkozásánál egy polgári személyekkel száguldó teherautó nem állt meg, amikor igazoltatásra akarták felszólítani utasait, hanem tüzet nyitottak a katonai járőrre. Az első géppisztolysorozat Vass Ernőt érte. A tiszt rövid időn belül belehalt sérüléseibe.

A hősi halott tisztet a Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

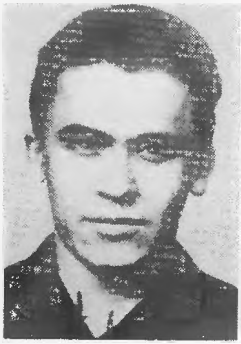

VASS KÁROLY

1934—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

A Hajdúság legdélibb részén található Konyár. Ebből az alföldi faluból hívták be sorkatonai szolgálatra 1954-ben Vass Károlyt.

A BM Belső Karhatalomnál szolgált, két év sorkatonai idő állt már mögötte az ötvenhatos októberi események idején, tapasztalt, jó katonának tartották.

A fiatal ember — aki korán elvesztette szüleit — hamar beilleszkedett a katonai kollektívába. Társai és parancsnokai is segítették ebben, céltudatosan igyekeztek oldani Vass Károlynak — a magára maradottság érzéséből eredő — búskomorságát, elkeseredettségét.

A parasztfiúból lett karhatalmista e figyelmességet azzal viszonozta, hogy mindig fegyelmezetten, pontosan hajtotta végre feladatait.

Ám nemcsak a békekiképzés köznapjain volt feltétlenül megbízható jó bajtárs, hanem akkor is, amikor fegyverrel kellett védelmezni a munkáshatalmat. Alegysége október 23-tól számos harcbavetésen, ellenforradalmárok ellen vezetett akcióban vett részt, s Vass Károly e küzdelem során mindig derekasan helytállt.

Egy hétig tartó hősies harc után új feladatot kapott. Október 31-én az egyik objektum őrségébe osztották be, s szolgálatteljesítés közben itt érte a halálos lövés.

Szülőfalujában, Konyáron temették el és hősi halottá nyilvánították.

VASZIL JÓZSEF

1934—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Révleányváron, e bodrogközi kis faluban született Vaszil József, akinek édesapja egykor Majláth gróf uradalmának napszámosa volt és csak a földosztás után lett a maga ura.

József otthon a mezőgazdaságban dolgozott. Nem is vágyott ő sehová, szerette szüleit — kiváltképp édesanyjáért rajongott —, szerette faluját, itt akarta leélni életét.

Hanem amikor katonasorba került — 1954-ben —, életében először el kellett hagynia a szülői házat és Révleányvárt, a romantikusan kedves Tisza menti kis falut. A daliásra nőtt, mindig vidám Vaszil József életében talán ekkor volt először szomorú.

A BM Belső Karhatalomhoz hívták be. Tagja lett annak a karhatalmi alegységnek, amelyet a Budapesti Pártbizottság védelmére rendeltek ki október 23-án.

Vaszil József bajtársaival együtt halált megvető bátorsággal, utolsó leheletéig küzdött a pártszékházat ostromló ellenforradalmárok ellen. Az életvidám katona életét áldozta a nép hatalmáért.

A hősi halott karhatalmistát, szülei kívánságára Révleányváron helyezték örök nyugalomra. Sírja felett bajtársainak díszsortüze dördült fogadalomként: soha többé nem engedik, hogy a belső ellenség kezébe fegyver kerüljön.

Vaszil József neve nemcsak a Budapesti Pártbizottság épületének falán elhelyezett táblán maradt fenn. A Bodrogközben a járási munkásőr-zászlóalj is az ő nevét viseli.

VÉGHELYI KÁLMÁN

1927—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter alhadnaggyá léptette elő.

Szentkirályszabadjához — ahol Véghelyi Kálmán született és tanult — közel esik Veszprém. A Balaton melletti kis faluból járt dolgozni a fiatal szabósegéd a dunántúli város ruhakészítő szövetkezetébe. Aztán belügyi szolgálatba lépett, s huszonhét esztendős korában — 1954-ben — a Kormányőrség tagja lett.

Megállta a helyét. Két esztendővel később már őrmester.

Az ellenforradalmi zűrzavar napjaiban társaival együtt alig pihent; a Parlamentet őrizték azzal az eltökéltséggel, hogy oda egyetlen illetéktelen sem teheti be a lábát.

Október 28-án új feladatot kapott. Hat társával egy tehergépkocsin élelmiszerért küldték Budára. Kockázatos vállalkozás volt ez számukra, hiszen az útvonalukon bárhol ellenforradalmi fegyveresekbe ütközhettek.

Sajnos, így is történt. A Hűvösvölgy irányából visszafelé tartó gépkocsira fegyveresek támadtak. Az első golyószórósorozattal kilőtték a gumikat. A vezető — uralmát vesztve a gépjármű felett — az út szélének ütközött és megállt. A kormányőrök felvették a harcot támadóikkal. A küzdelem során Véghelyi Kálmán őrmester halálos lövést kapott. A Mező Imre úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

VÉN JÓZSEF

1935—1956

A hősi halott tisztjelöltet Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter hadnaggyá léptette elő.

Kicsiny falu Öregcsertő, félúton Kalocsa és Kiskőrös között. Itt született Vén József, innen indult nagy reményekkel, amikor felvették a tiszti iskolára.

Szülei kisparasztok voltak, elkelt volna otthon a munkáskéz, mégis örültek, hogy fiuk — aki kiskorától oly nagyon szerette a könyvet, a tanulást — az lehet, ami a szíve vágya volt: a néphadsereg tisztje.

Vén József nem okozott csalódást sem a reá büszkén feltekintő szüleinek, sem parancsnokainak, tanárainak. Tanult szorgalmasan, komolyan készült maga választotta élethivatására.

Az ellenforradalom kitörésekor már másodéves tiszti növendék.

Október 24-én este azt a feladatot kapta, hogy a Rádióhoz vezényelt katonák számára egyik társával lőszert és élelmet szállítson. Vén József teljesítette a parancsot. A Szentkirályi utca és Rákóczi út sarkán azonban lesben álló ellenforradalmi fegyveres banda támadta meg a katonai gépkocsit, s Vén József a tűzharcban életét vesztette.

Öregcsertőn helyezték örök nyugalomra. Szülőfaluja úgy őrzi emlékét, hogy az utcát, amelyben szülőháza áll, róla nevezték el.

WUNDERLICH ISTVÁN

1935—1956

Hősi halott. Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel tüntették ki. A honvédelmi miniszter alhadnaggyá léptette elő.

Komlóról, e nevezetes dunántúli bányászvárosból hívták be sorkatonai szolgálatra. Egykori elöljárója ezt mondta róla: „...a parancsokat mindig tehetsége szerint teljesítette." E minősítés keveset árul el Wunderlich Istvánról, annál többet a tette.

A légvédelmi tüzéralakulat 8. ütegében teljesített szolgálatot. Lövegkezelő volt, de jól bánt a kézifegyverrel is. Ezt azok az ellenforradalmárok „tanúsíthatnák", akik október 26-án fegyverszerzés céljából megtámadták a pestlőrinci laktanyát, s véres fejjel kellett meghátrálniuk. Wunderlich az elsők között volt, akik heves tűzharcban verték vissza a támadókat.

November 4-ig jóban-rosszban együtt volt az alakulat, de akkor váratlanul feloszlatták a légvédelmi tüzéregységet, a katonákat pedig szélnek eresztették.

A katona a belvárosba igyekezett, abban reményekedett, hátha lesz egy vonat, amely haza viszi őt Komlóra. Amint a lőrinci Hősök terén igyekezett átvergődni az ott zsibongó tömegen, váratlanul egy nő állta útját, kezében lövésre tartott géppisztollyal. Néhány másodpercig farkasszemet néztek, aztán géppisztolysorozat hallatszott.

Az emberek döbbenten álltak. Senki nem értette, miért kellett meghalnia ennek a fiatal sorkatonának. A gyilkos nő gyűlölködő tekintettel nézett körül, majd mint aki jól végezte dolgát, eltűnt a térről.

Hamvait a komlói köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

ZELESZKÓ BENJAMIN

1917—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr századossá léptette elő.

Solton született. A szegényparaszti élet — amelyben élt —, majd az ennél alig „rangosabb" útépítő munkássors, korán rádöbbentette Zeleszkó Benjamint, hol a helye. Alig vonultak át a Kiskunságon a felszabadító szovjet csapatok, ő máris jelentkezett az illegalitásból kilépő kommunista pártba, s még 1945 februárjában rendőri szolgálatra.

A Bács megyei Rendőr-főkapitányság beosztottja lett, s minden igyekezetével segítette a háborút követő időszak közbiztonságának helyreállítását, az élet, a termelőmunka megindításához nélkülözhetetlen nyugalom biztosítását.

Így telt el hat esztendő. Zeleszkó Benjamin ezalatt munkájával, példás kommunista életvitelével bizonyított. Feletesei nagyra becsülték őt szorgalmáért, igyekezetéért, s 1951-ben tiszti iskolára küldték. Alhadnagyként végzett, és a Kiskőrösi Rendőrkapitányságra osztották be.

Rangban, tudásban és tapasztalatban egyre feljebb lépett. 1953-ban Bajára helyezték közrendvédelmi osztályvezetőnek. Ebben a beosztásban dolgozott, akkor is, amikor kitört az ellenforradalom.

November 8-án éjszaka a Baján gyülekező ellenforradalmi fegyveresek bekerítették a Bajai Rendőrkapitányság épületét, s heves tűzharc bontakozott ki a kapitányságot hősiesen védő rendőrök és az ellenforradalmárok között.

Zeleszkó Benjamin rendőr főhadnagy e harc közben életét vesztette.

A hősi halált halt rendőrtiszt hamvait Solton helyezték örök nyugalomra.

ZSIROS JÁNOS

1929—1956

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. A belügyminiszter rendőr alhadnaggyá léptette elő.

Szüleit alig ismerte, kisgyermekként jutott árvaságra. A szegényparaszt származású, hányatott életű fiatalból becsületes, szorgalmas munkásember vált, ám magára maradottságában nem találta helyét, sokáig nem lelt olyan közösségre, amelyben jól érezhette volna magát. Végül — 1953-ban — a rendőrségi szolgálatban, e fegyveres testület jó elvtársi, bajtársi közösségében talált otthonra, segítőkész barátokra.

A Komárom Megyei Rendőr-főkapitányság kötelékében teljesített szolgálatot.

1956 novemberében Oroszlányban, a városi rendőrkapitányság védelmében teljesített szolgálatot. Budapesten akkor már szétzúzták az ellenforradalom fő erőit, vidéken azonban — így Oroszlányban is — szervezkedtek még a néphatalom ellenségei. A rendőrség volt készülő gaztetteik legfőbb akadálya, e fegyveres erővel akartak leszámolni, hogy azután szabad kezük legyen a további atrocitásokra.

November 14-én összegyűjtötték minden fegyveresüket, s támadást indítottak Oroszlányban a városi rendőrkapitányság ellen.

Zsiros János — a kapitányság védőinek egyike — az ellenforradalmárok elleni harcban súlyosan megsebesült, s november 17-én belehalt sérülésébe.

A hősi halált halt rendőrt Környén temették el.

ISBN 963 326 096 5
Zrínyi Katonai Konyv- és Lapkiadó V.
A kiadásért felel: Dr. Szabó Egon igazgató
81.0497 — Kossuth Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Felelős szerkesztö: Csák Eleménné
Műszaki vezető: Jordán Gusztáv
Műszaki szerkesztő: Verseci Miklós
Terjedelem: 12,8 (A/5) ív
Példányszám: 8000
(525) Zi 702-i-8283

28,— Ft

E könyv lapjain az ellenforradalom áldozatai közül azoknak az élete és sorsa tárul az olvasó elé, akik a fegyveres erők tagjaiként haltak hősi halált szocialista társadalmi rendünk védelmében.

A szerző áttekinti az ellenforradalom kirobbanásának okait, méltatja a fegyveres ellenállás jelentőségét, kiemeli azok szerepét és hősiességét, akik a nehéz napokban is felismerték, hogy hol a helyük és mit kell tenniük.

A hősi halottak emlékét családjuk, hozzátartozóik, fiatalok és idősebbek közösségei, köztük katonai és belügyi szervek, alakulatok őrzik és adják tovább. Az elesettek nevét síremlékek, emléktáblák, újságok, utcák, iskolák, úttörőcsapatok, szocialista brigádok, ifjúsági klubok, sportversenyek örökítik meg. Emlékükét az utódok kegyelettel ápolják.

HUNYADI KÁROLY

A munkás-paraszt hatalom védelmében

ZRÍNYI
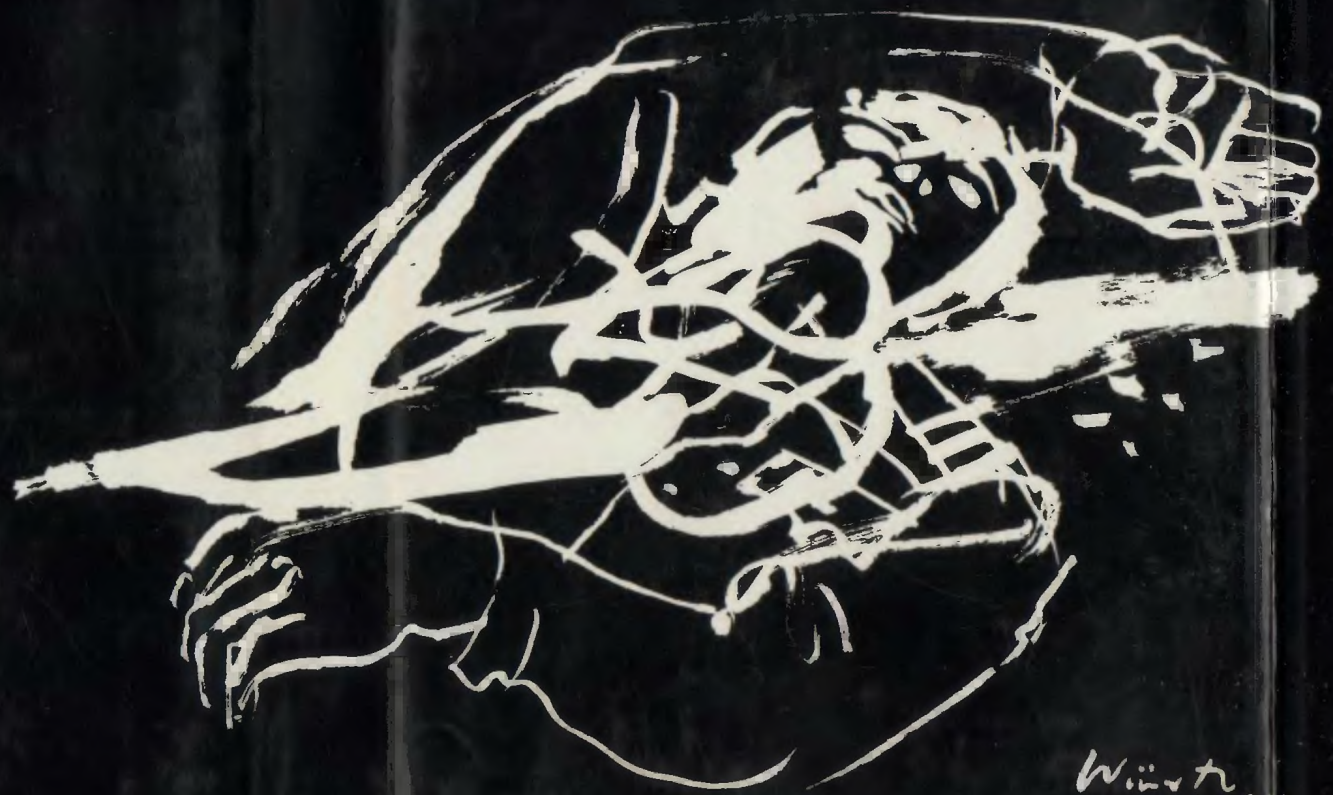
A munkás-paraszt hatalom védelmében